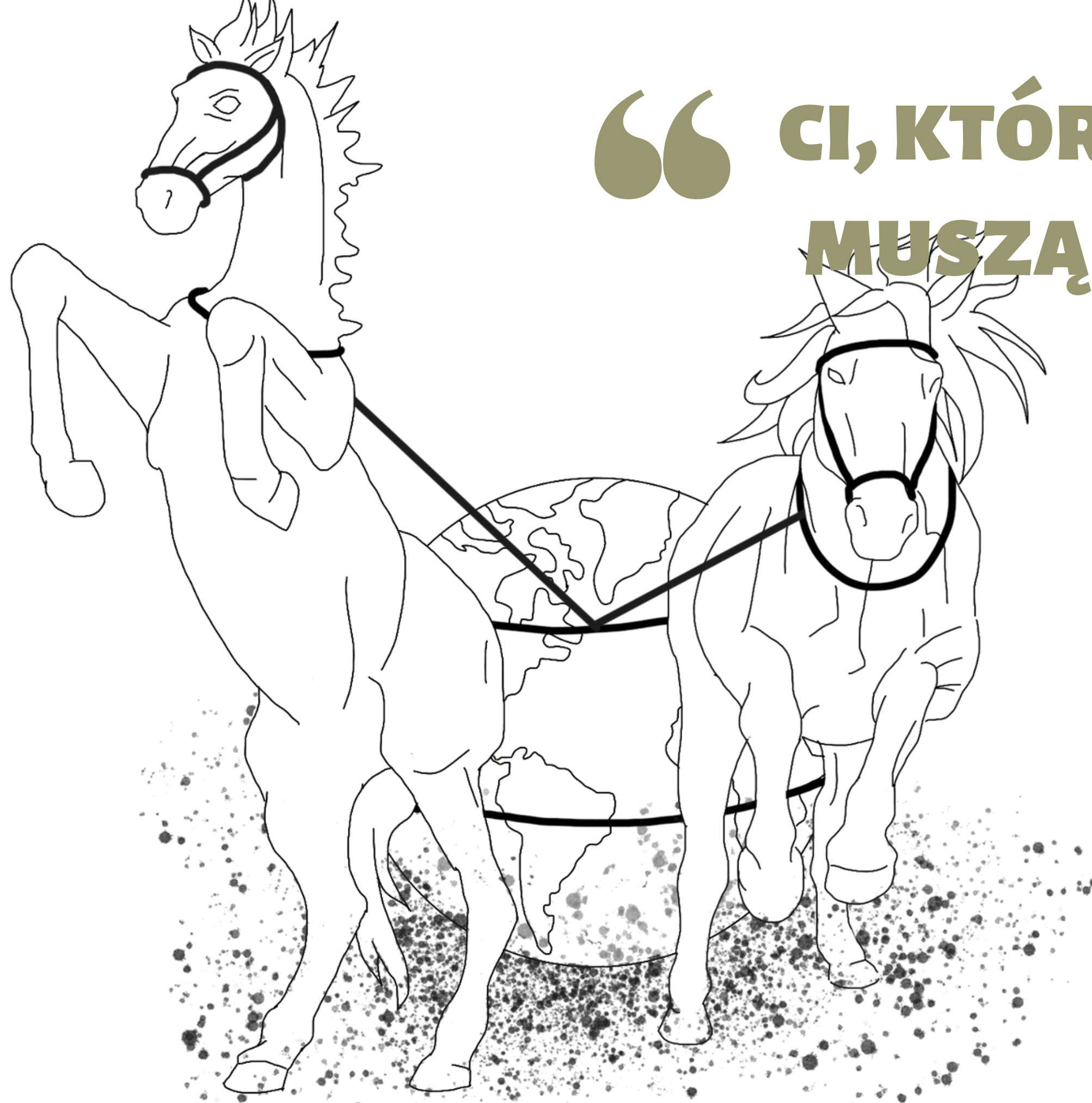
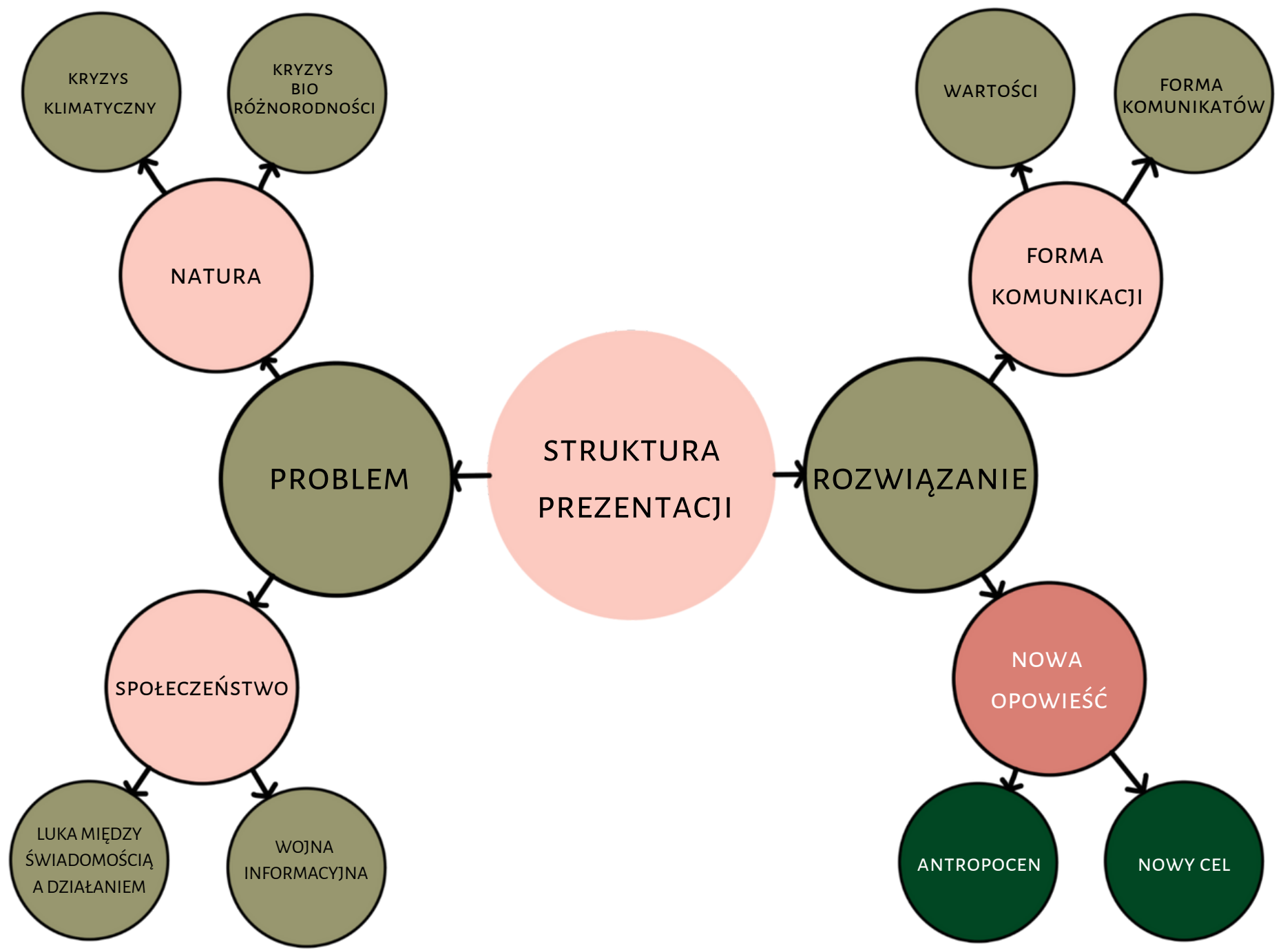
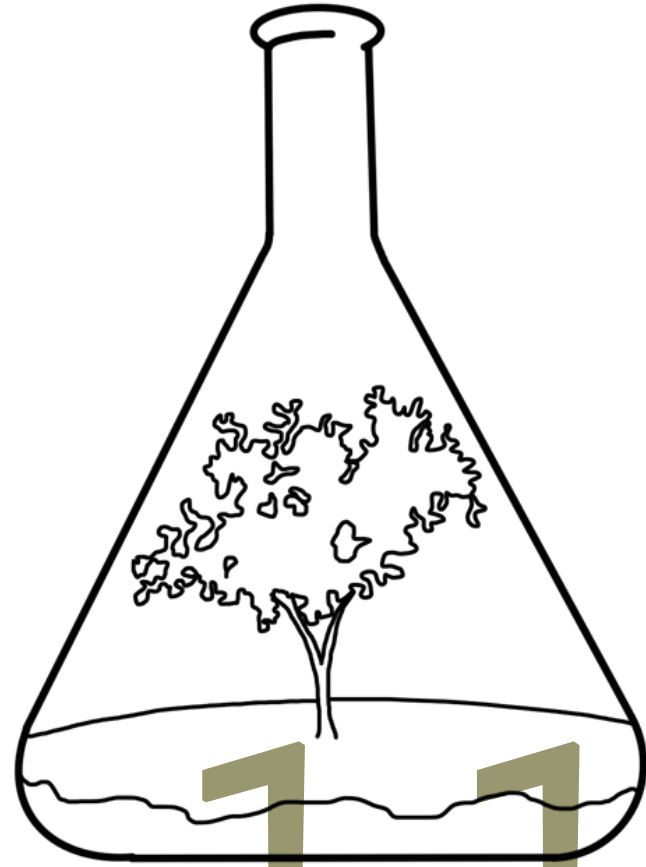

**“ CI, KTÓRZY SĄ NA FALI
MUSZĄ STAĆ SIĘ FALĄ**

1 PROBLEM

1.1

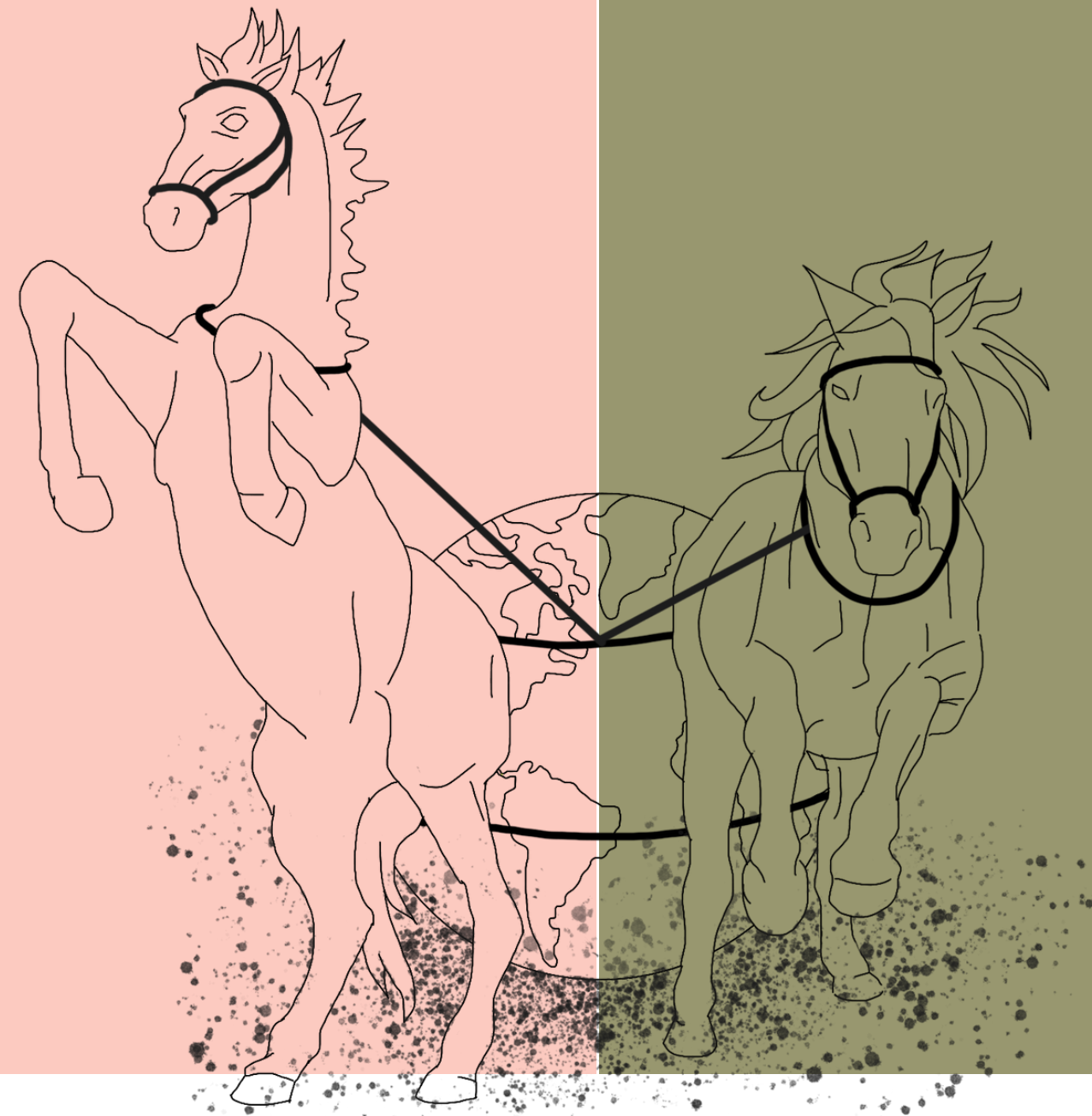
NATURA

A

**KOMPENDIUM
KLIMATYCZNE**

B

**KOMPENDIUM
MASOWEGO WYMIERANIA**

A
I

KOMPENDIUM KLIMATYCZNE

ZMIANY TEMPERATURY W POLSCE OD 1901

1910

1930

1950

1970

1990

2010

9

KROKÓW DO ZROZUMIENIA KRYZYSU KLIMATYCZNEGO

Co nas ogranicza?

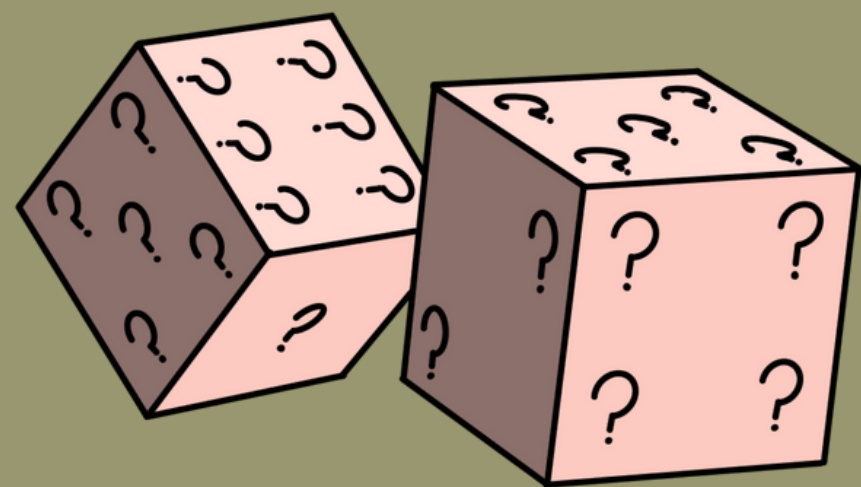
- Skomplikowanie
- Niepojmowalność
- Defetyzm

Co możemy ?

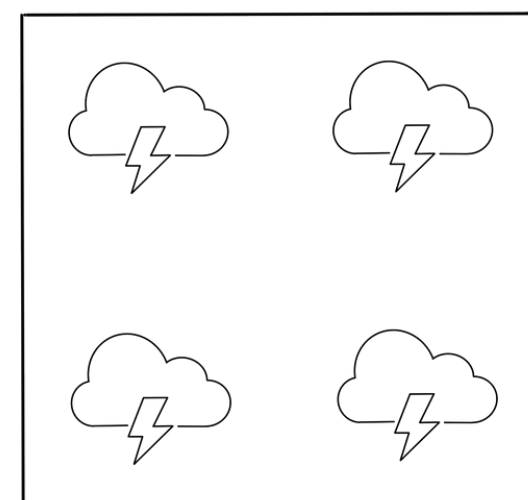
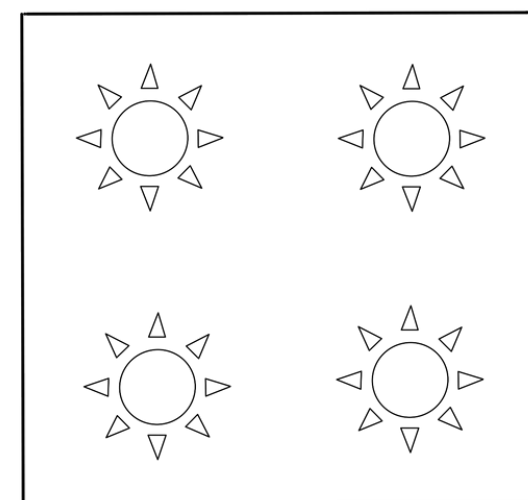
- Pokazać perspektywę
- Przekazać tylko najważniejsze fakty

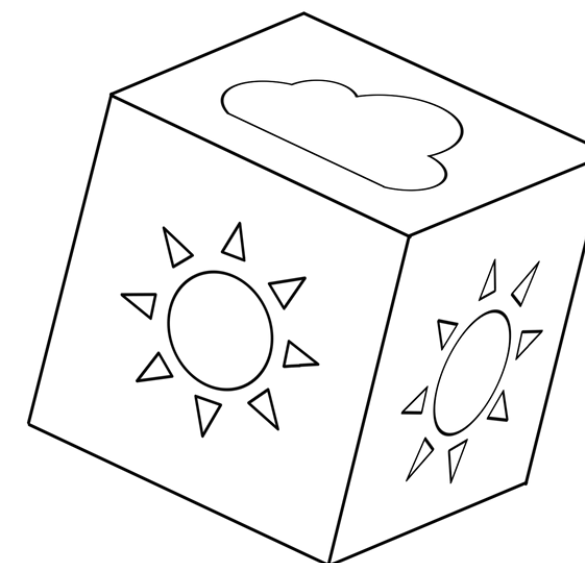
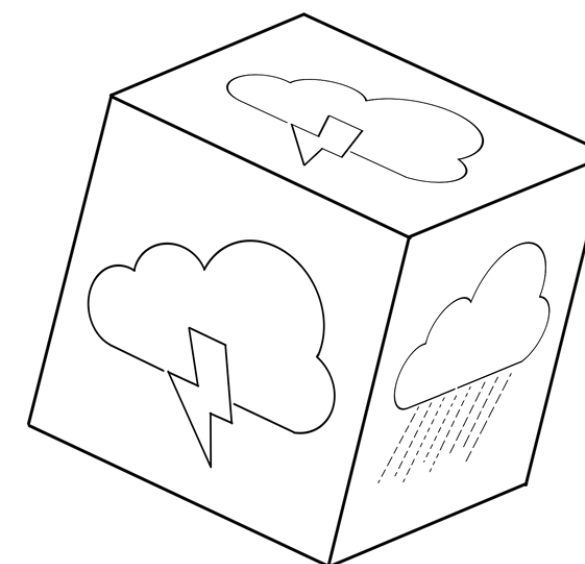
CO TO JEST KLIMAT

Pogoda

Klimat

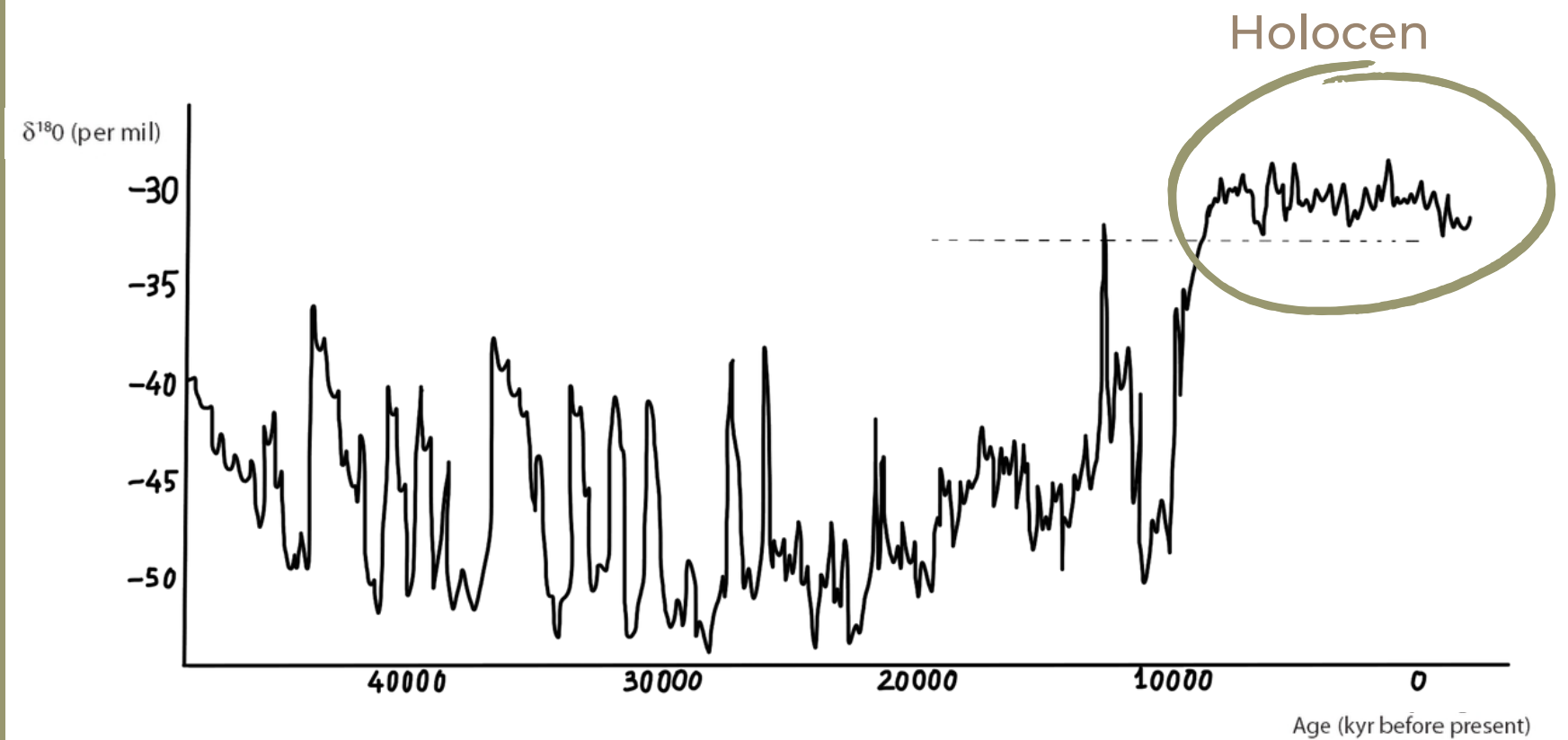

2 ZŁOTY ŚRODEK

Holocen jest jedynym stanem planety, który może podtrzymać naszą cywilizację.

To wyjątek, a nie norma, jeśli popatrzymy na historię naszej planety.

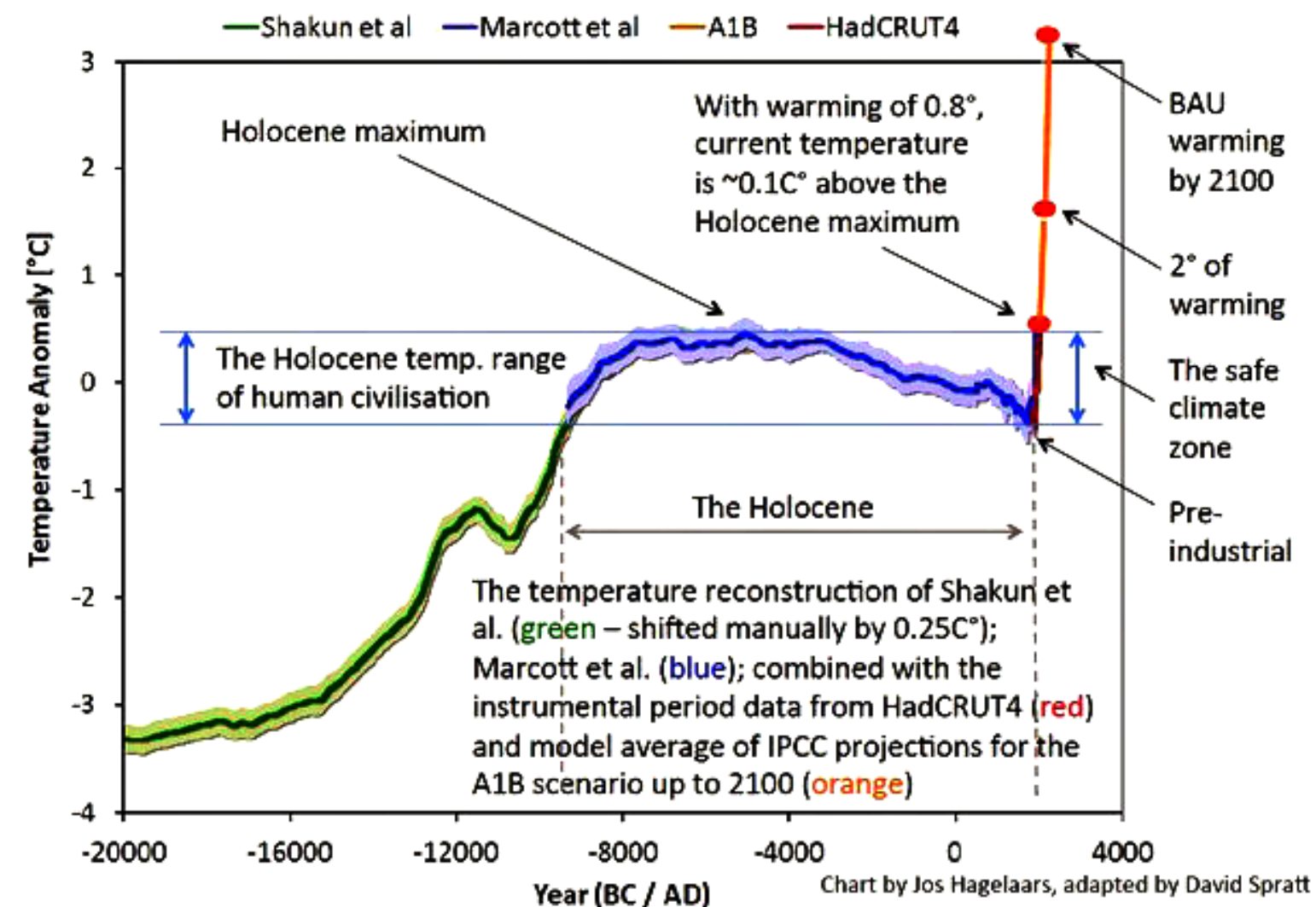
To cenny złoty środek w historii wyjątkowej planety (jednej na 400 milionów) - warto zawalczyć o jego utrzymanie.

3 OPUŚCILIŚMY HOLOCEN

Stopień ocieplenia jest zależny od rejonu geograficznego, jednak wszędzie zwiększa się ilość ekstremalnych zjawisk atmosferycznych.

Opuszczając Holocen, opuszczamy strefę bezpieczeństwa klimatycznego. Wpływamy na nieznane i sztormowe wody.

Globalne temperatury i bezpieczna strefa Holocenu

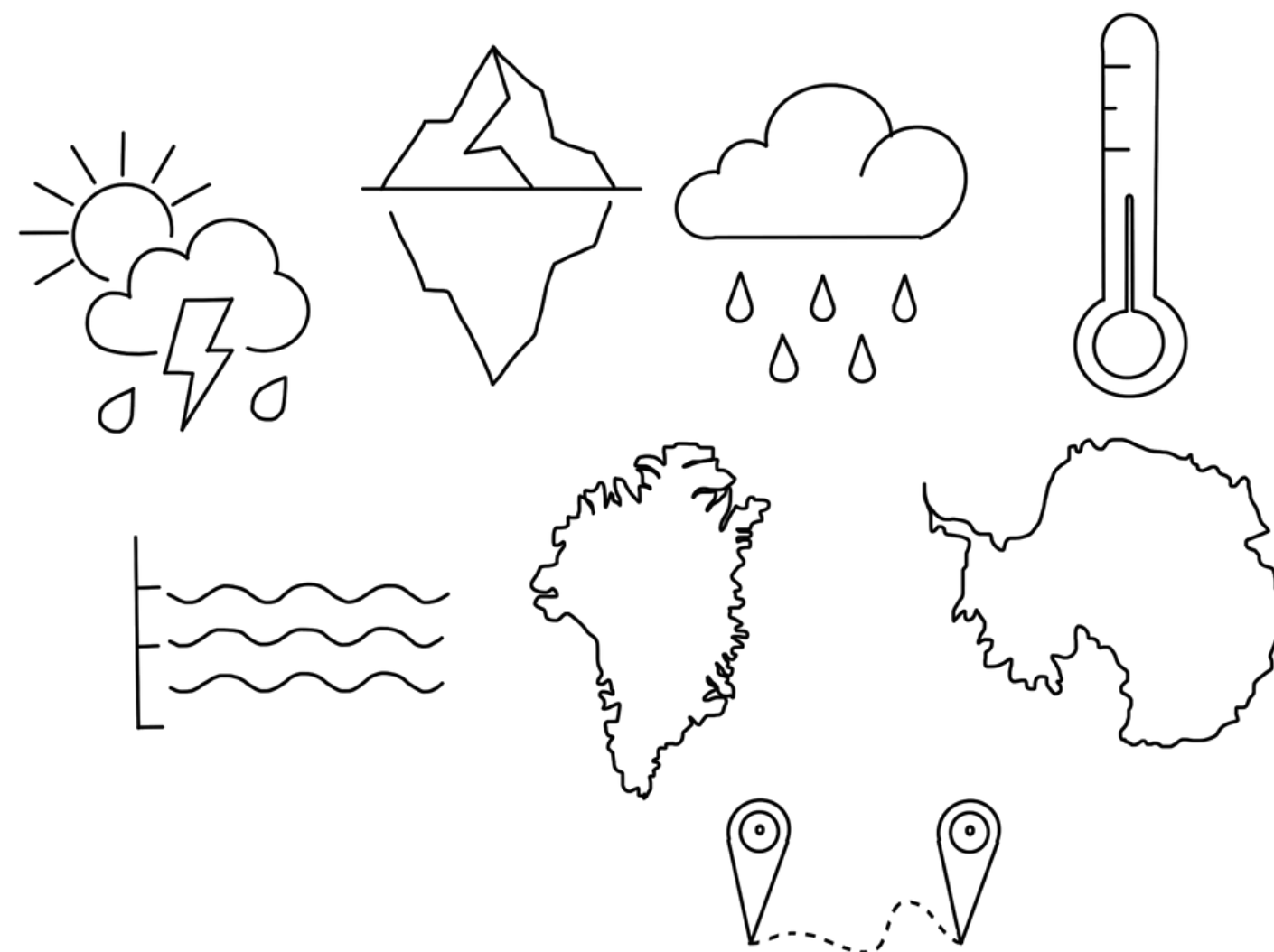
4

KLIMAT SIĘ ZMIENIA - TO JUŻ SIĘ DZIEJE

Nie tylko temperatura! Zmiany klimatu wykazane przez 8 niezależnych linii dowodów biofizycznych.

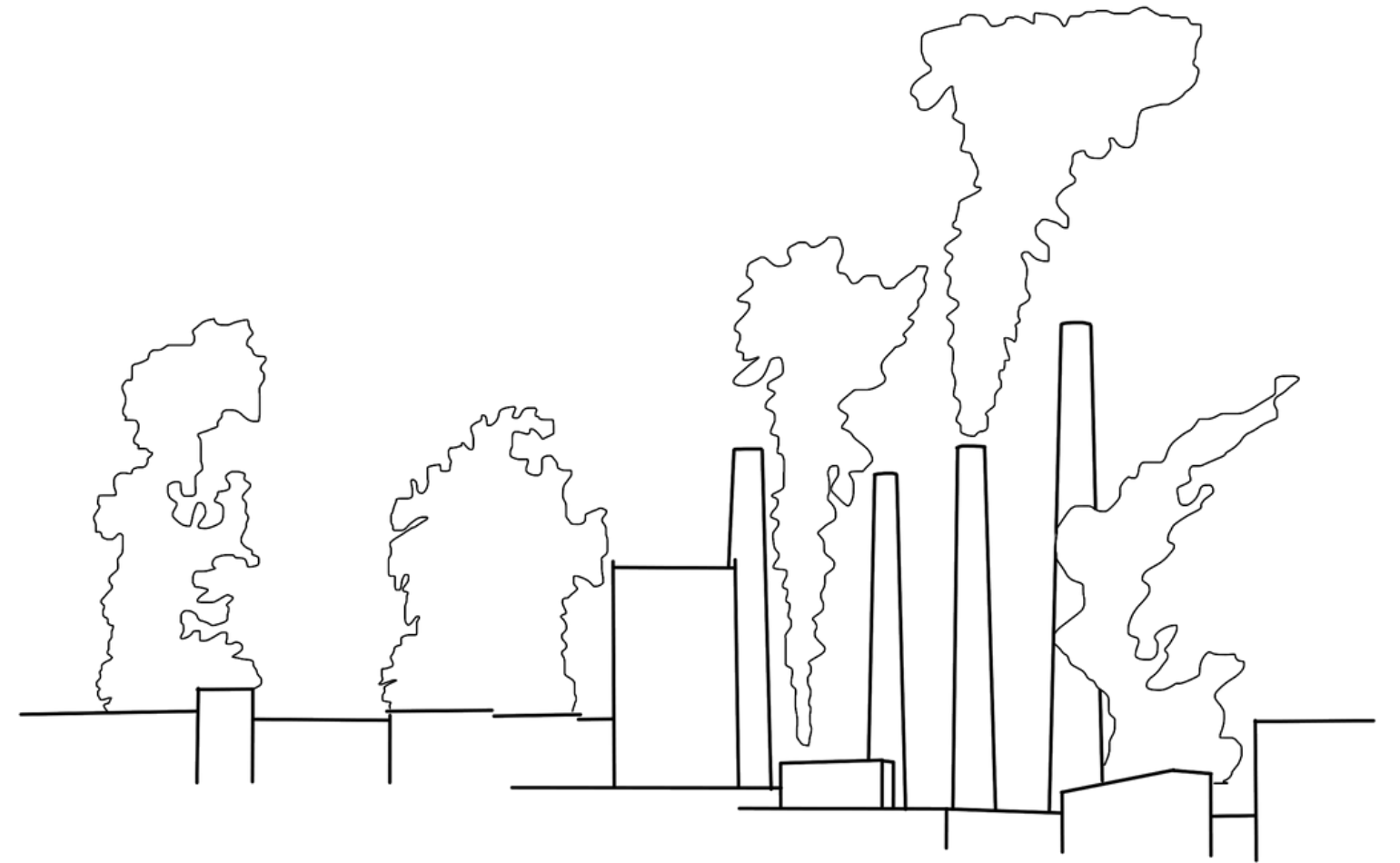

Większość - a dokładnie 6 na 9 - punktów krytycznych w ziemskim systemie klimatycznym (np. topnienie lodowców) jest już uaktywnionych.

5 ZMIANY KLIMATU SĄ ANTROPOGENICZNE

- Spalanie paliw kopalnych
- Zmiany w sposobie użytkowania i zarządzaniem gruntami
- Hodowla zwierząt gospodarczych na zwiększoną skalę

6

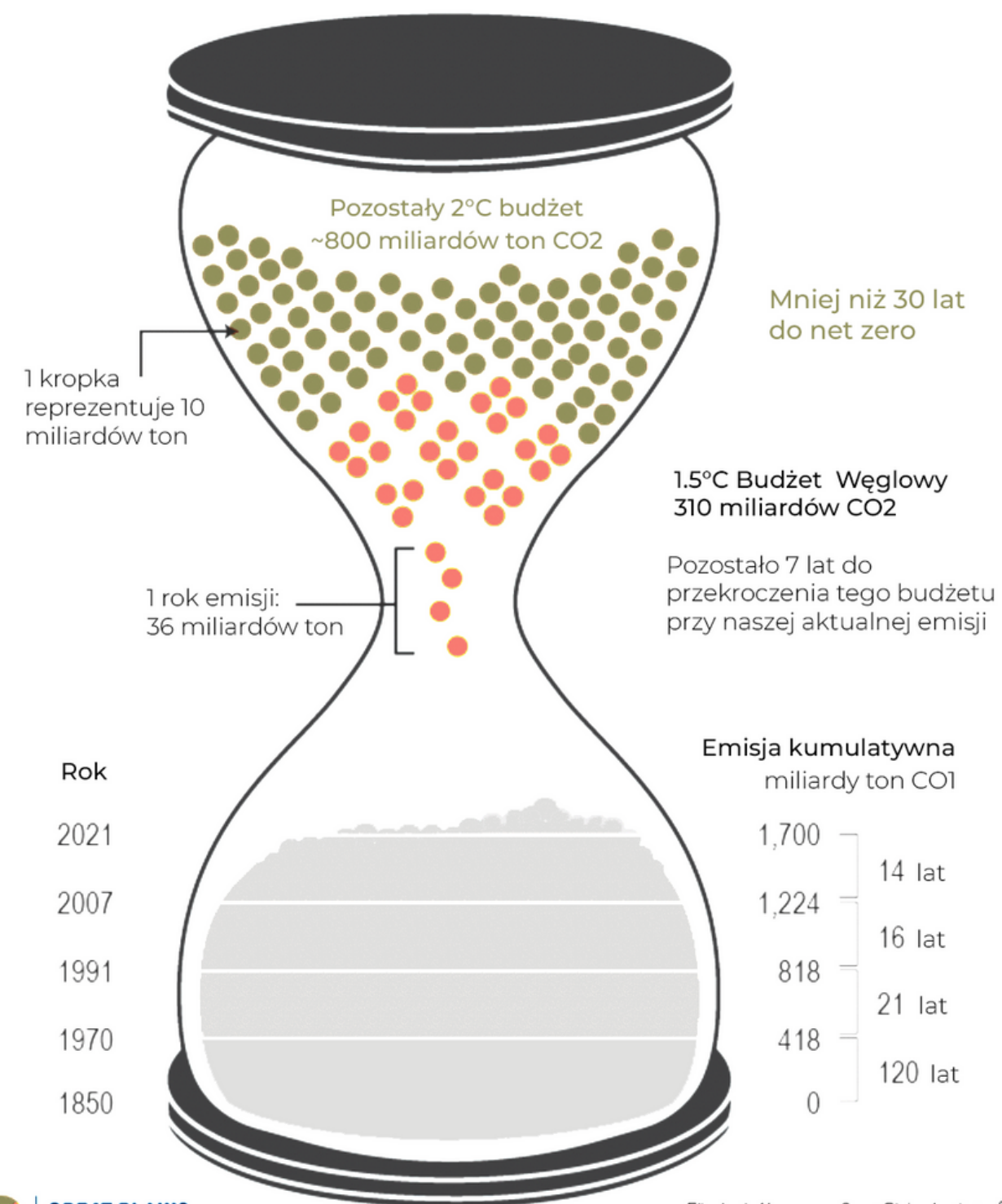
BUDŻET WĘGLOWY

Obliczyliśmy, ile CO₂ możemy jeszcze uwolnić, zanim nie będzie powrotu.

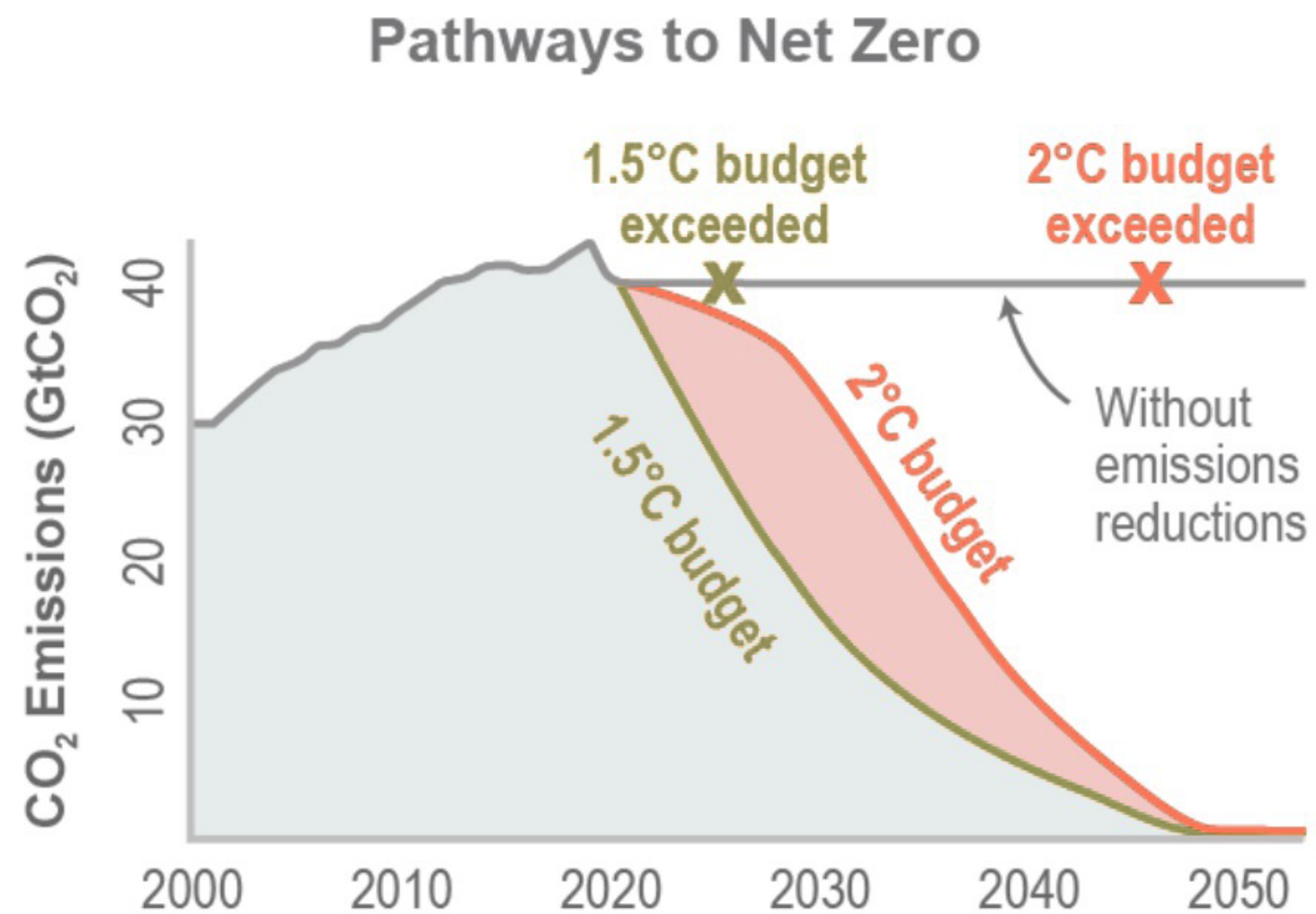
Nawet gdy weźmiemy pod uwagę, że nasze modele nie są perfekcyjne i cały czas ewoluują, wniosek jest jeden:

Jesteśmy ostatnim pokoleniem, które może dokonać koniecznych zmian.

Budżet węglowy Ziemi

BUDŻET WĘGLOWY: ILE CZASU NAM ZOSTAŁO?

To ostatnia okazja aby powstrzymać kryzys klimatyczny - mitygować, a nie tylko próbować przetrwać jego skutki - adaptować.

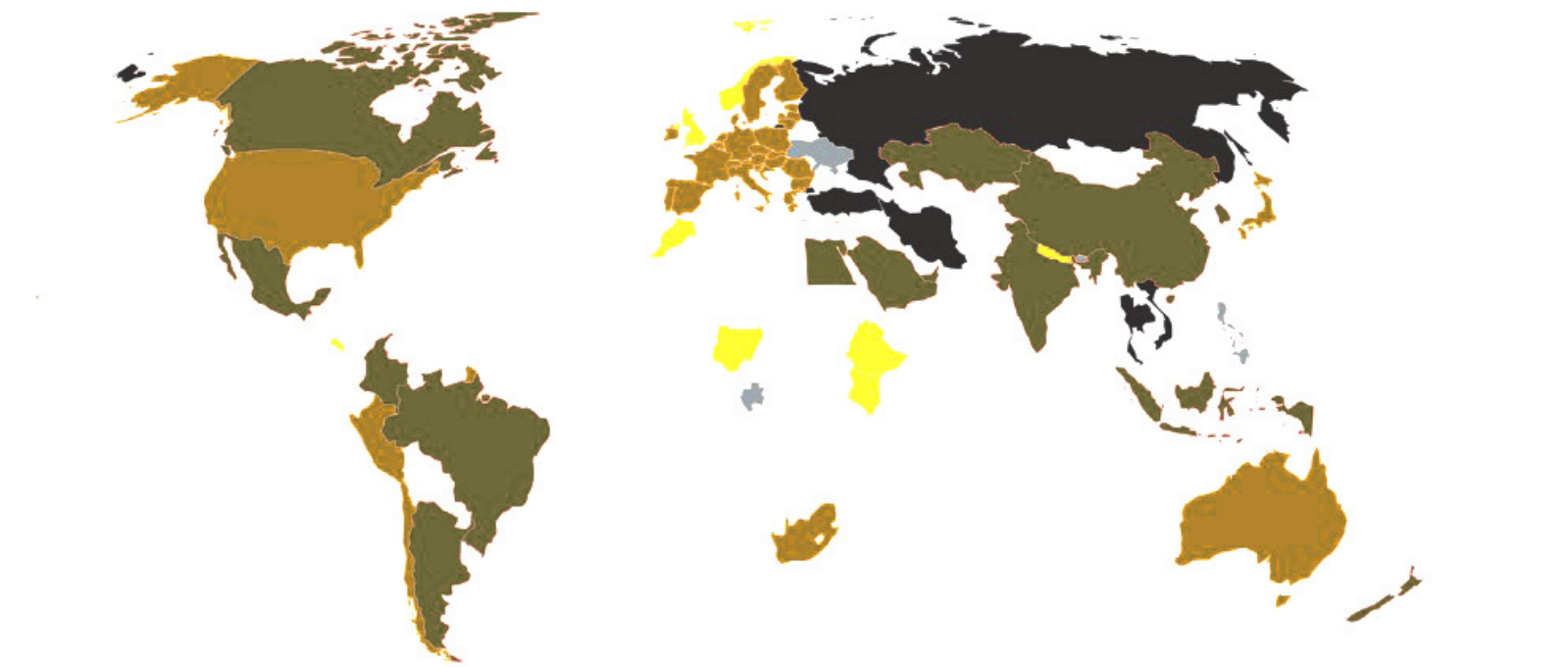
Potrzebne są postulaty 50% redukcji emisji do 2030.

JAK NAM IDZIE?

Kluczowe narzędzie do wprowadzania Porozumienia Paryskiego w życie:

Nationally Determined Contributions (NDCs)

Mapa pokazuje, że aktualne obietnice nie są wystarczające

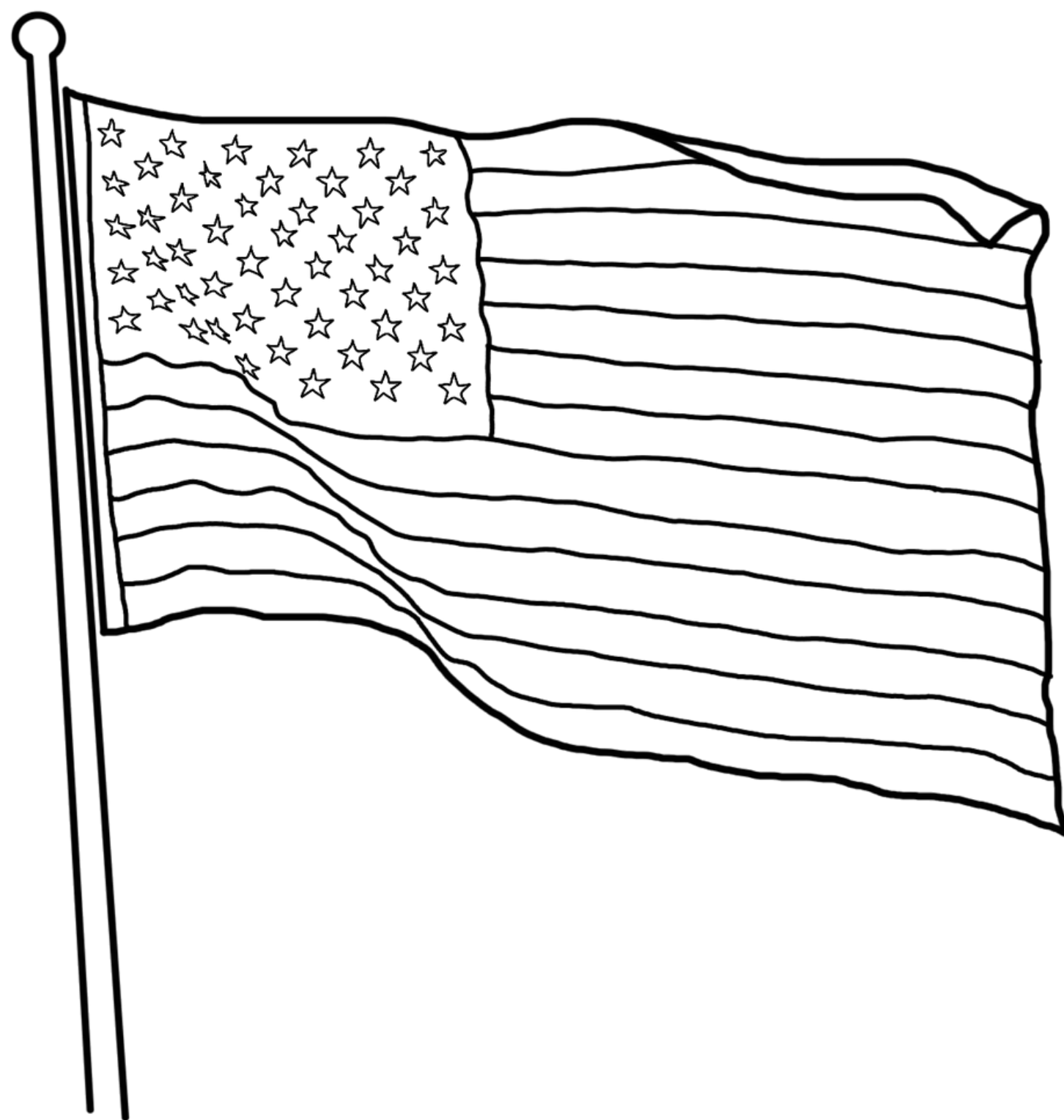
The maps displayed are for reference only.

**"POLSKA NIE
PRZEDSTAWIŁA
ISTOTNYCH PLANÓW
WYKORZYSTANIA
ŚRODKÓW NA
SPRAWIEDLIWĄ
TRANSFORMACJĘ"**

Wniosek z analizy Krajowego Planu Energii
i Klimatu przez Komisję Europejską.

Z OSTATNIEJ CHWILI: WIELKI SUKCES USA

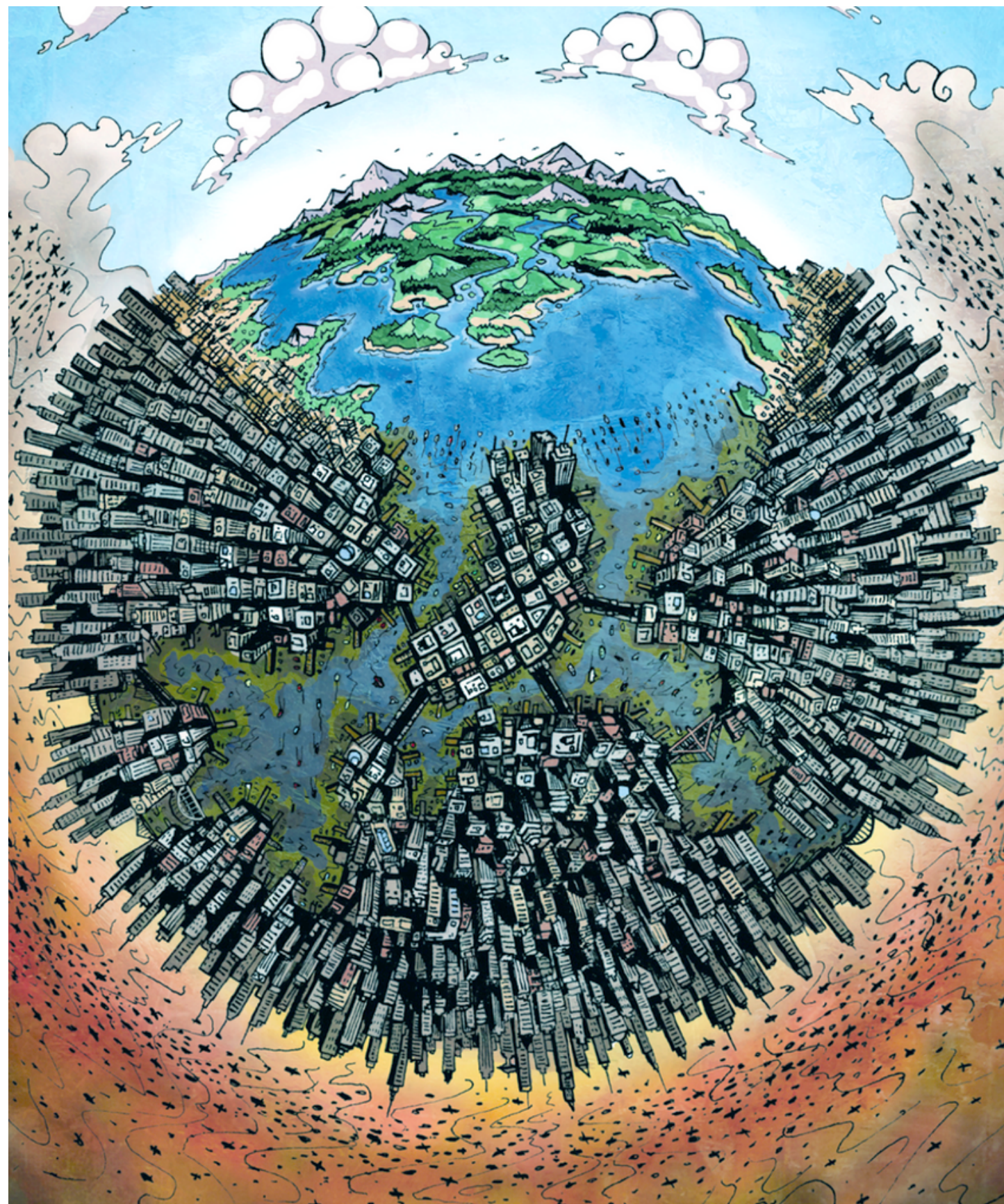
Rząd federalny wyda 374 mld dolarów na czystą energię i adaptację do zmian klimatu w ciągu najbliższych 10 lat.

Szacuje się, że ustawa zredukuje emisje gazów cieplarnianych w kraju o około 40 procent (w stosunku do szczytu emisji) - to 2/3 do osiągnięcia celu na 2030 r. wynikającego z Porozumienia Paryskiego.

8

(NIE)SPRAWIEDLIWOŚĆ KLIMATYCZNA

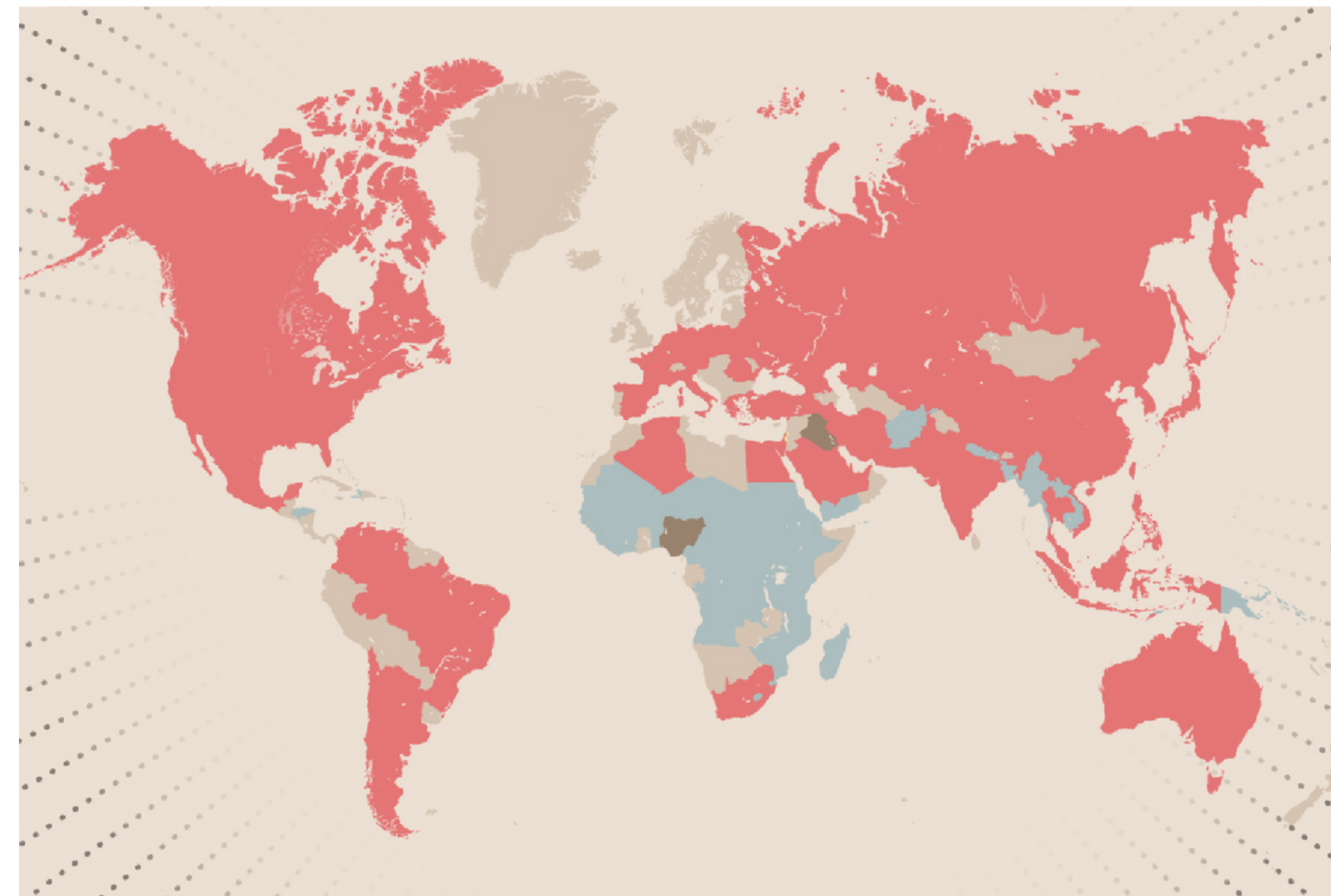

author:
Michael di Motta

MAPA WYJAŚNIAJĄCA

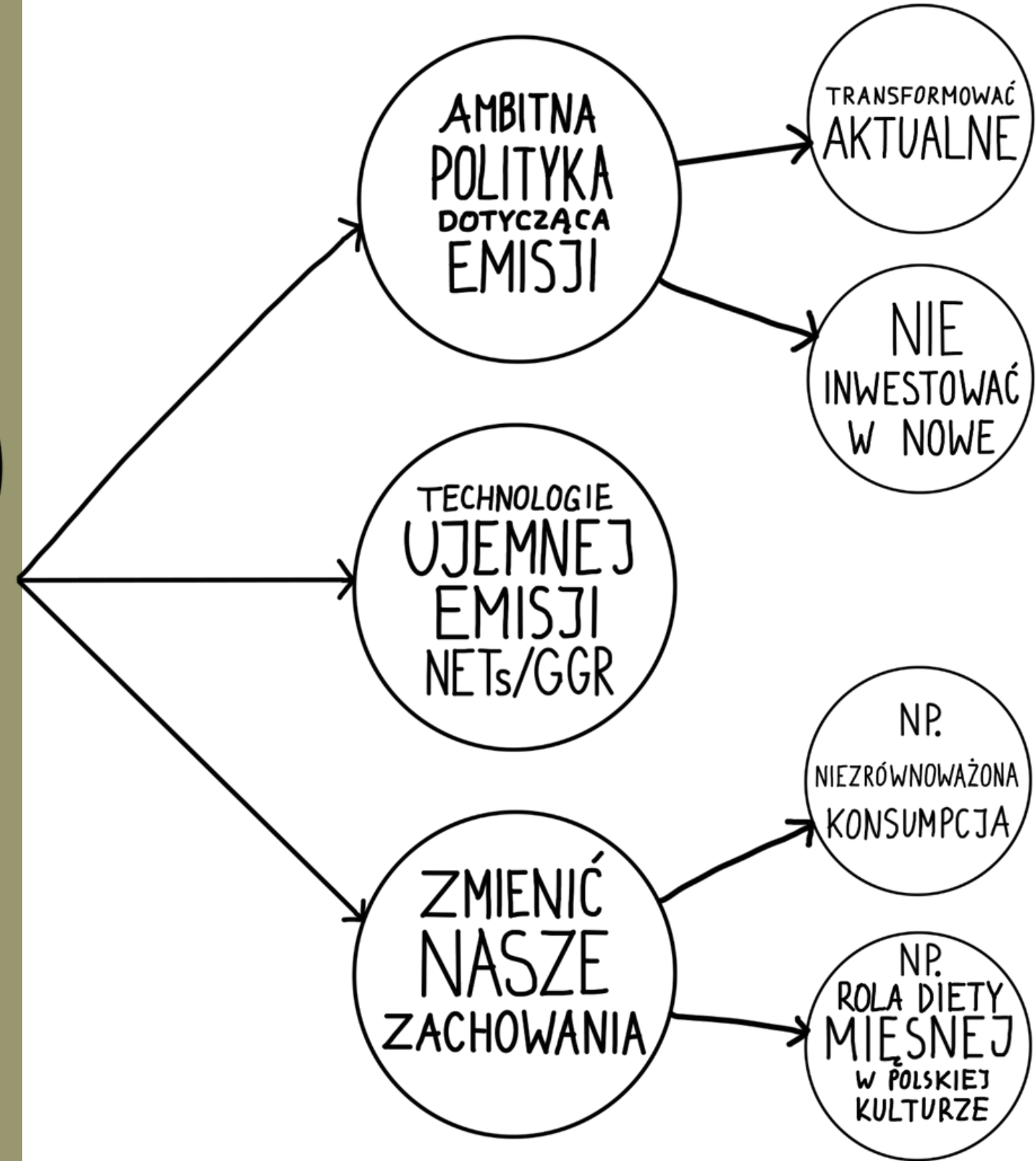
- Naród głównie emitujący CO2
- Naród najbardziej zagrożony
- Naród zagrożony i emitujący CO2
- Naród niezagrożony i nie emitujący CO2

Zródło: Carbon dioxide information analysis center, research institute for environment, energy and economics

9

CO MUSIMY ZROBIĆ, ABY UTRZYMAĆ HOLOCEN?

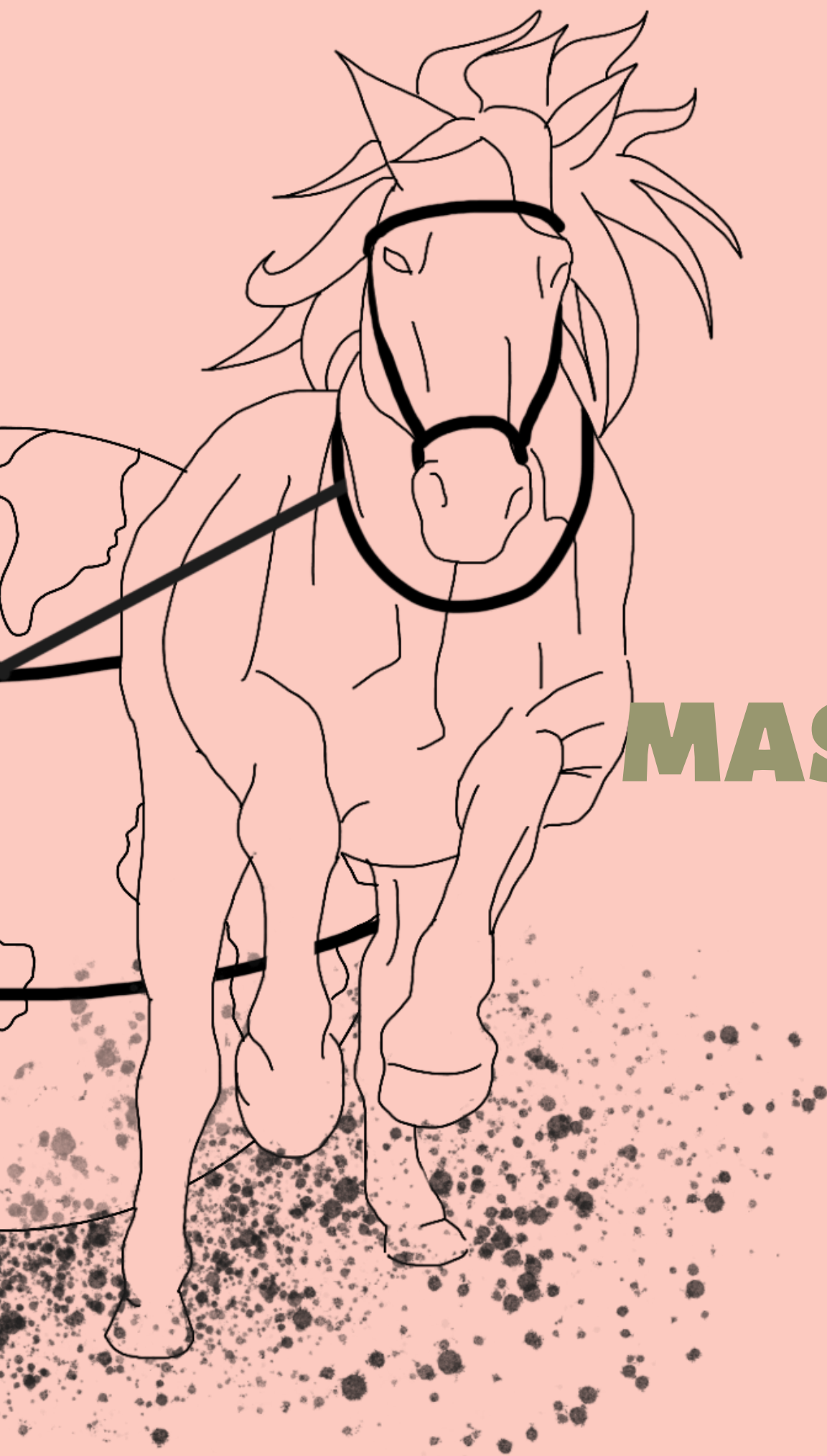
WNIOSKI

1. Plotka ma znaczenie

Nie bój się rozdrobnienia, bo to organiczne konwersacje najczęściej konwertują przekonanych. Zmiana nabiera momentum kulturowego w momencie, w którym staje się plotką.

2. Dużo myśli - jak się w tym połąpać?

Im więcej danych nas bombarduje, tym trudniej ułożyć je w narracje i przyjąć je do zrozumienia – łatwiej je wtedy ignorować. Ważniejsza niż ilość danych jest opowieść, która może z nich zostać utkana.

KOMPENDIUM MASOWEGO WYMIERANIA

**B
I**

CZYM JEST BIORÓŻNORODNOŚĆ?

- Jak wiele jest gatunków?
- Jak równomierna jest ich dystrybucja?
- Czy każdy może spełniać swoją funkcję?

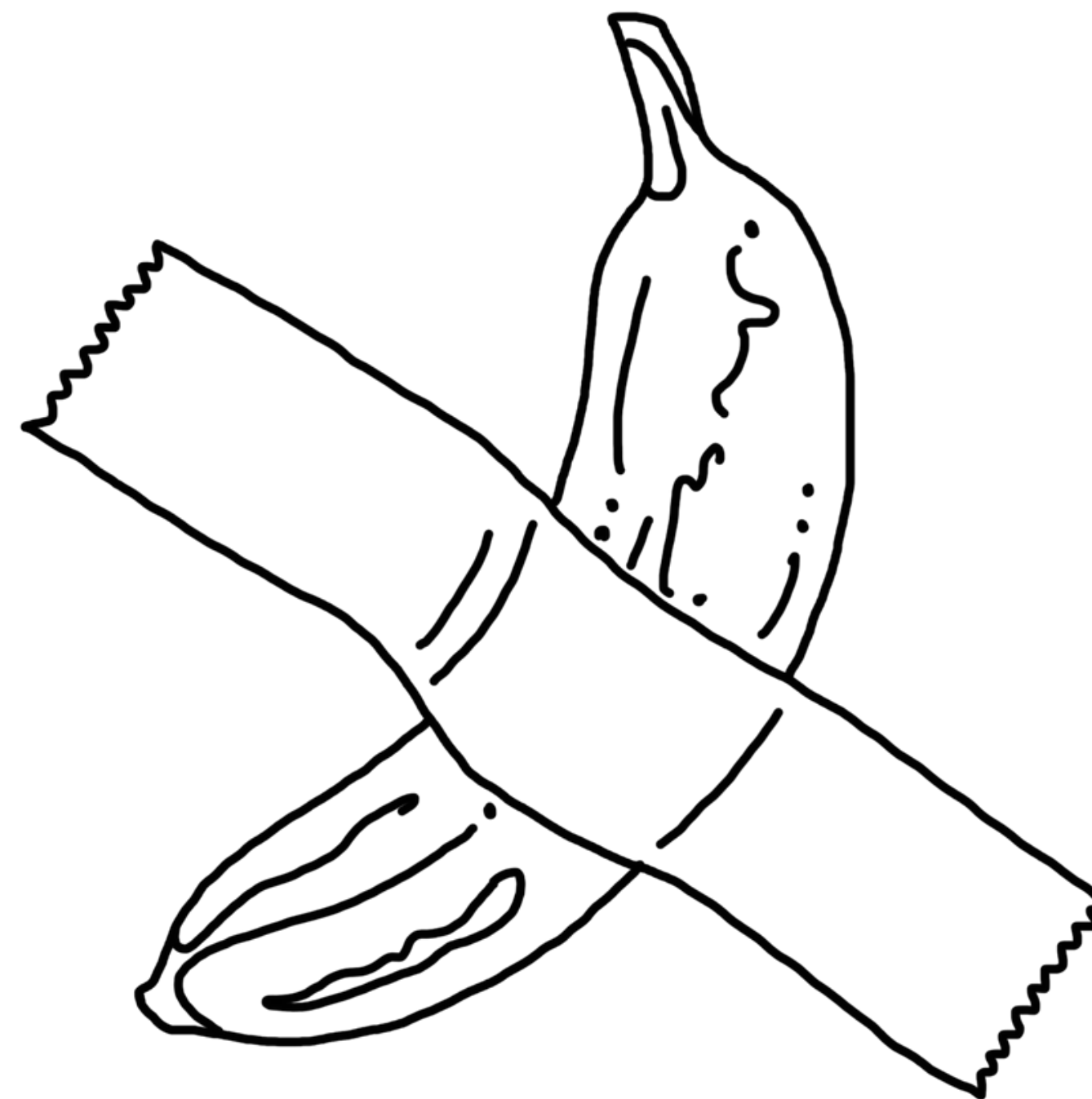
AI generated: "a beautiful painting of an amazing forest green castle by sundown and cloudy sky, by Roberto Aizenberg, Zdzisław Beksiński, Greg Rutkowski, Thomas Kinkade, Gustave Doré and Dan Mumford"

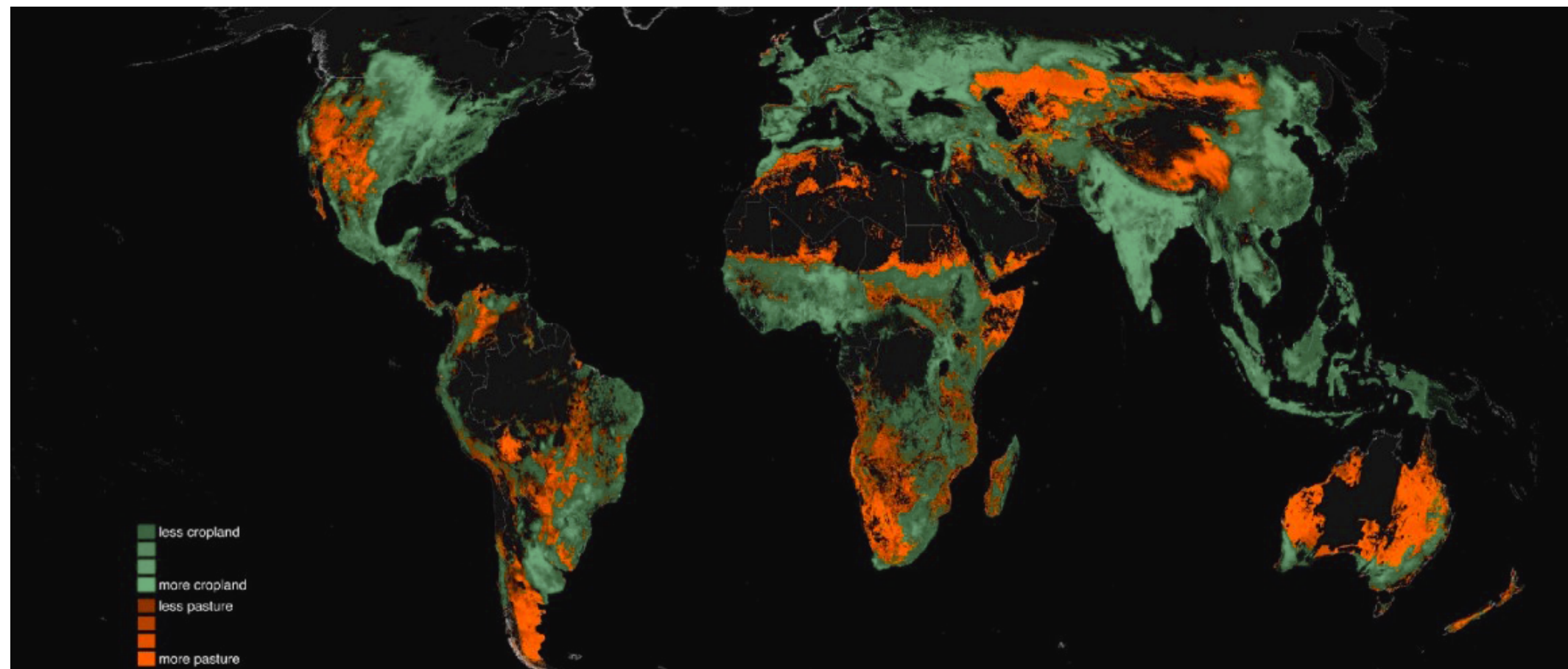
CZYM JEST UTRATA BIORÓŻNORODNOŚCI?

Utrata bioróżnorodności jest jak ryzyko lawinowe - im wyżej wchodzimy na szczyt wymierania, tym większe ryzyko lawinowe. Możemy zrobić wiele kroków bez konsekwencji, lecz zwiększa się prawdopodobieństwo, że każdy kolejny krok spowoduje lawinę - katastrofę na ogromną skalę.

MONOKULTURY I WIEKIE WYMIERANIE BANANÓW

PLANETA MONOKULTUR

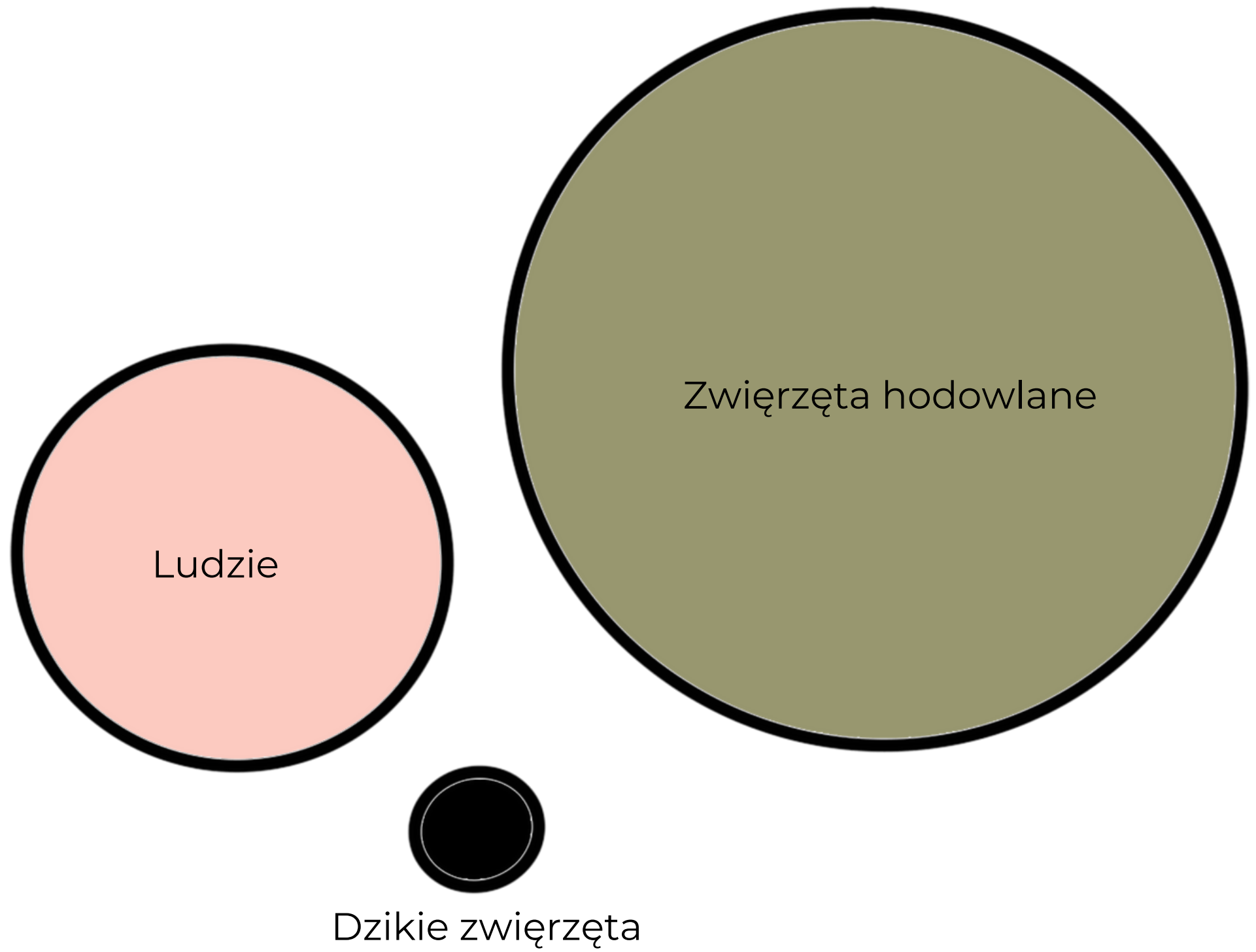
Pola uprawne to obecnie największy ekosystem na Ziemi, co sprawia, że bioróżnorodność jest w potrzasku.

WIECEJ NIE ZNACZY LEPIEJ

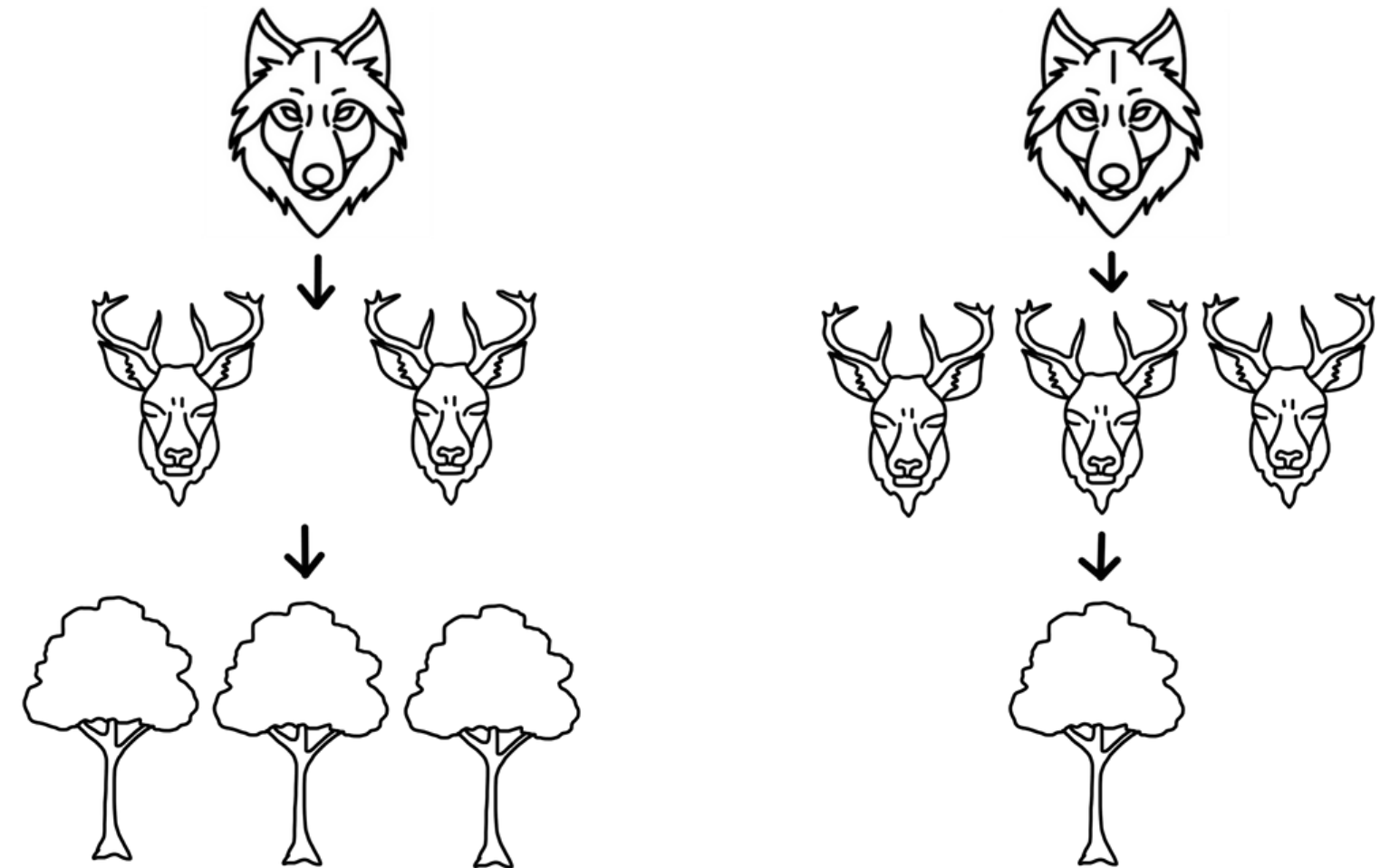
Niekontrolowane nawozy i odpady organiczne to wróg bioróżnorodności.

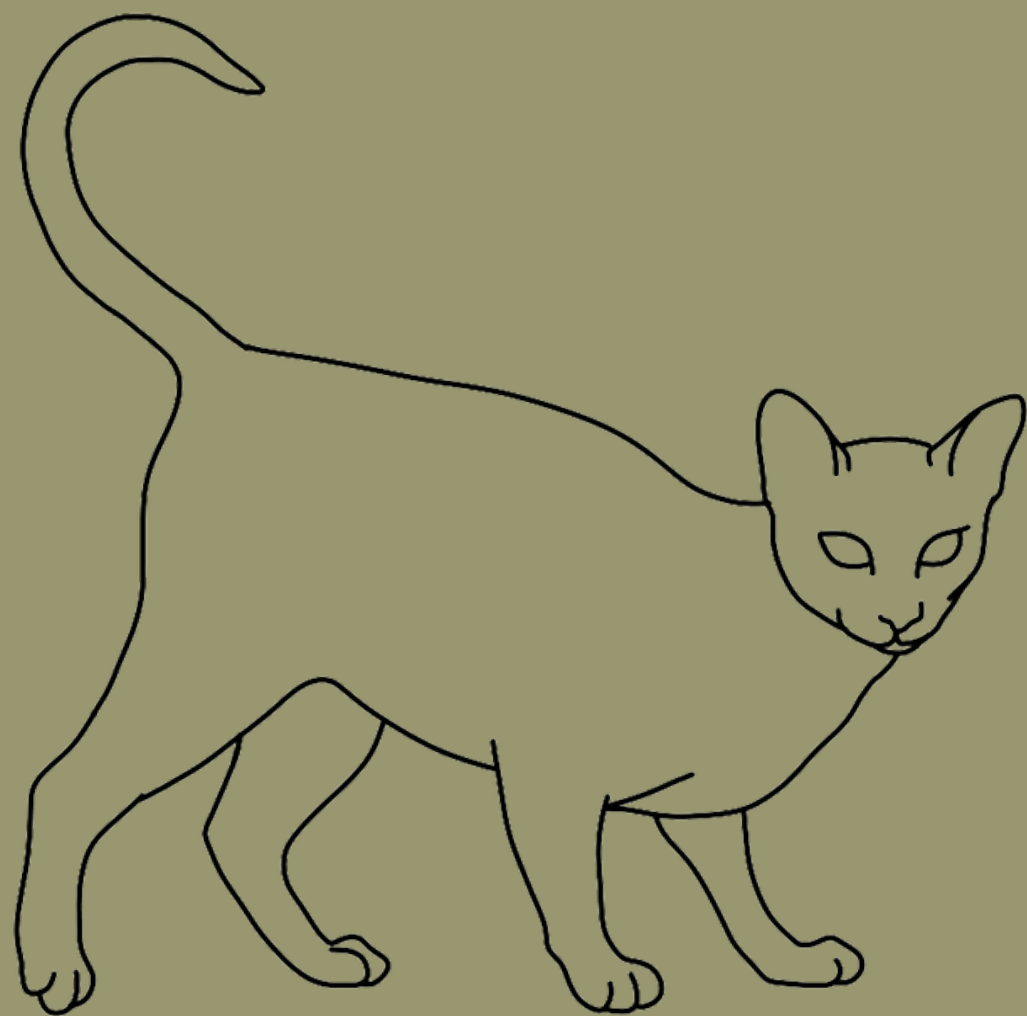
**MASA KRĘGOWCÓW
NA ZIEMI**

**SZYBKĄ LEKCJĄ EKOLOGII:
EFEKTY KASKADOWE,
KASKADA TROFICZNA**

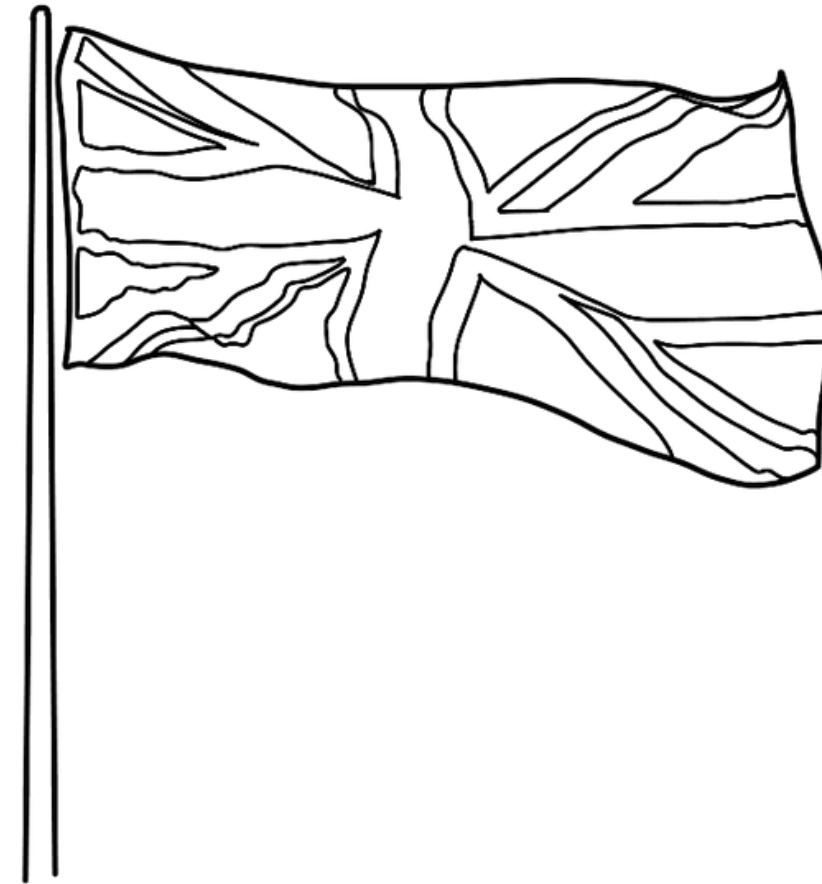

KOTY DARWINA

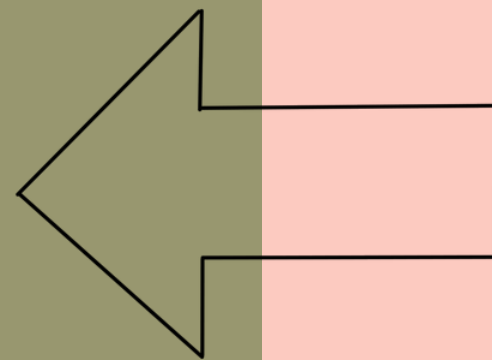

EKSPERYMENT MYŚLOWY HUXLEYA

UTRATA BEZPIECZEŃSTWA

- żywnościowego
- publicznego

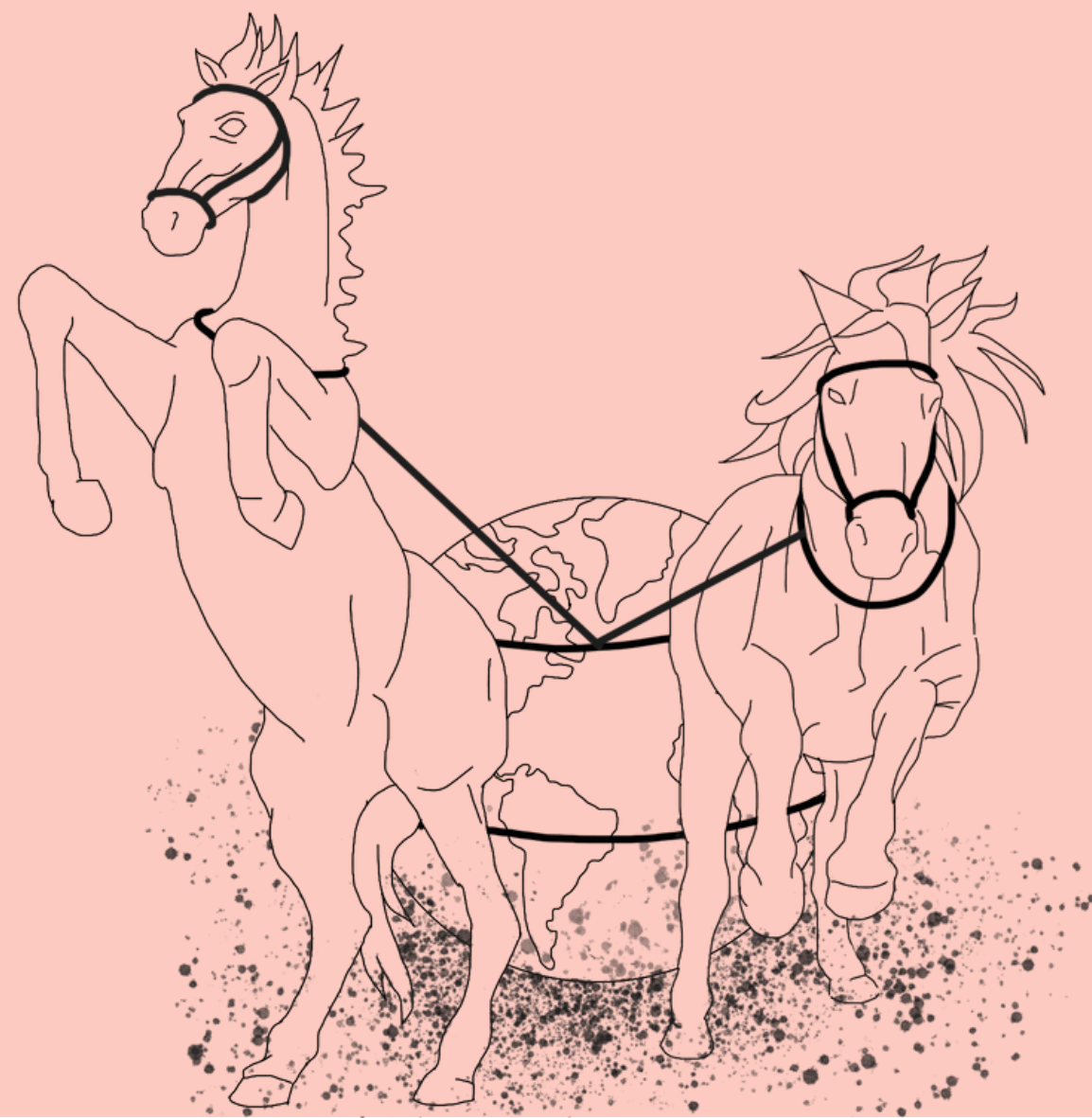

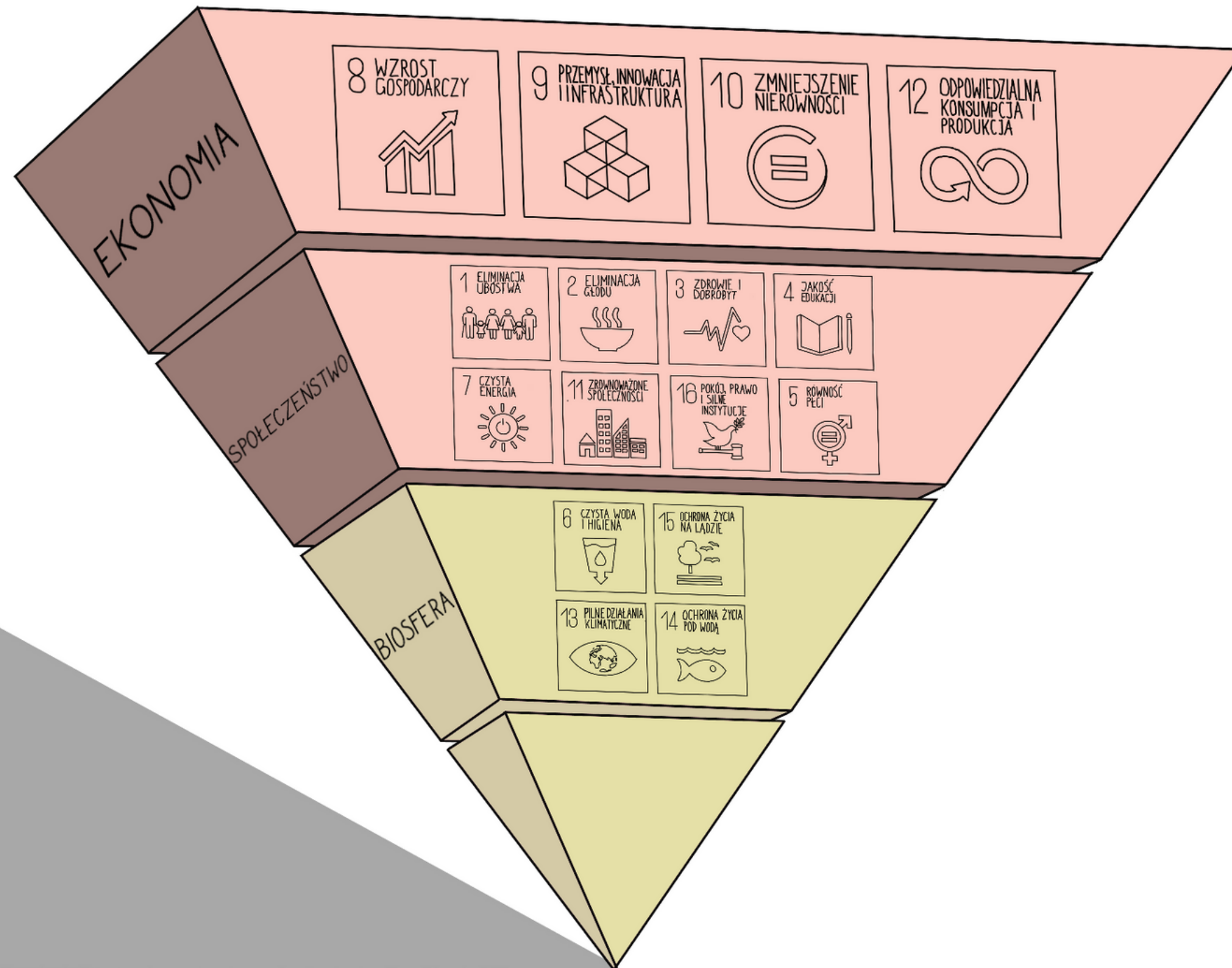
DLACZEGO?

- mniejsza bioróżnorodność zwiększa podatność na patogeny
- utrata jej zmniejsza efektywność obiegu substancji odżywczych

DWA KRYZYSY: KLIMATYCZNY I BIORÓŻNORODNOŚCI

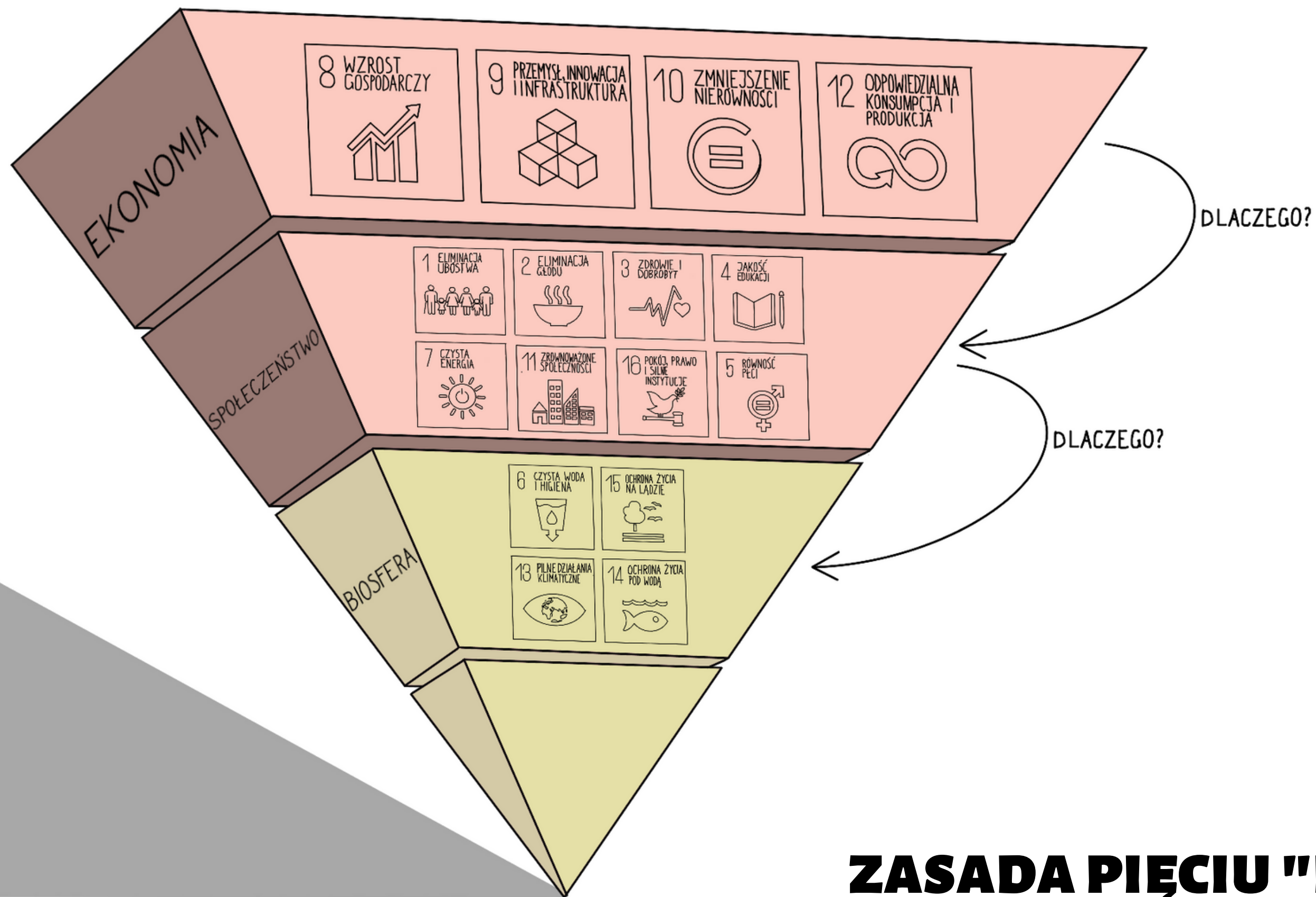
WNIOSKI DLA DECYDENTÓW

**BEZPOŚREDNIA
WIDOCZNOŚĆ W
NASZYM ŻYCIU**

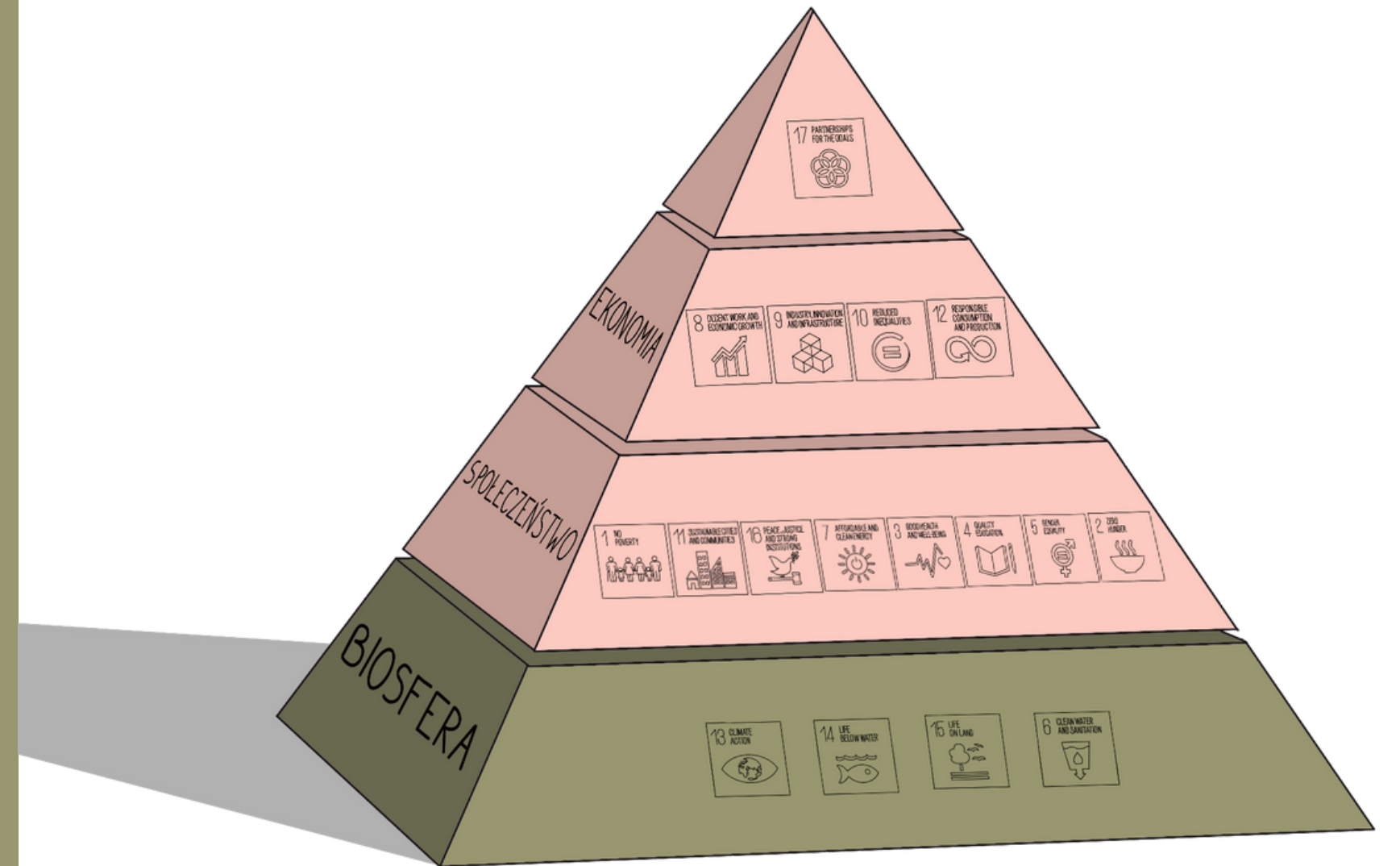

ZASADA PIĘCIU "DLACZEGO?"

WNIOSKI

Podstawą jest biosfera!

4

PODSTAWOWE CELE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Przeciwdziałanie
zmianom klimatu i ich
skutkom

Chronić ekosystemy
lądowe

Chronić ekosystemy
wodne

Zrównoważona
gospodarka zasobami
wodnymi

MAPA RYZYK

Poniższa mapa pokazuje jakie ryzyka mają największy wpływ na ludzkość.

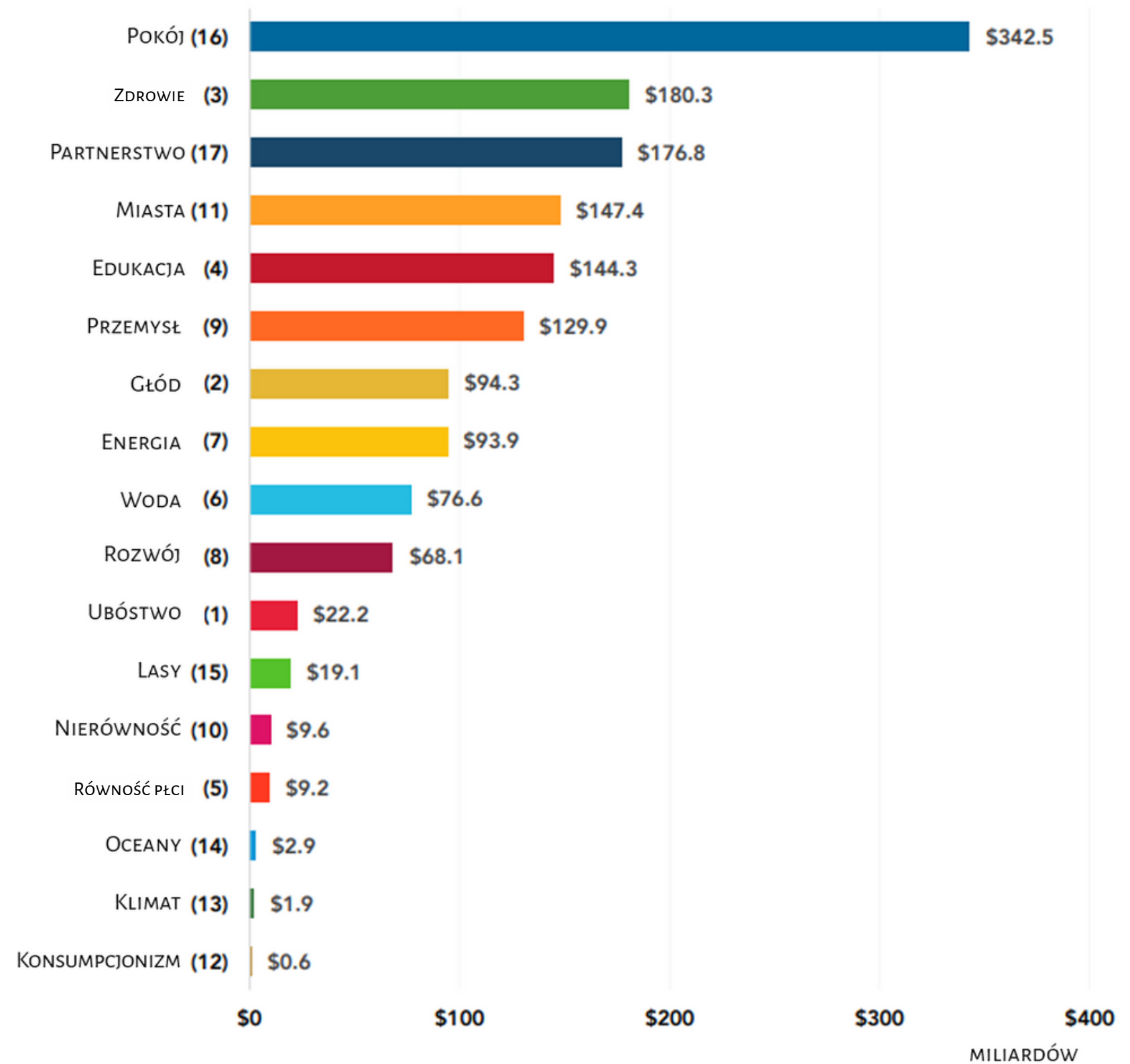
W czerwonym obszarze znajdują się te, o najwyższym prawdopodobieństwie jak i skali wpływu na świat.

ĆWICZENIE

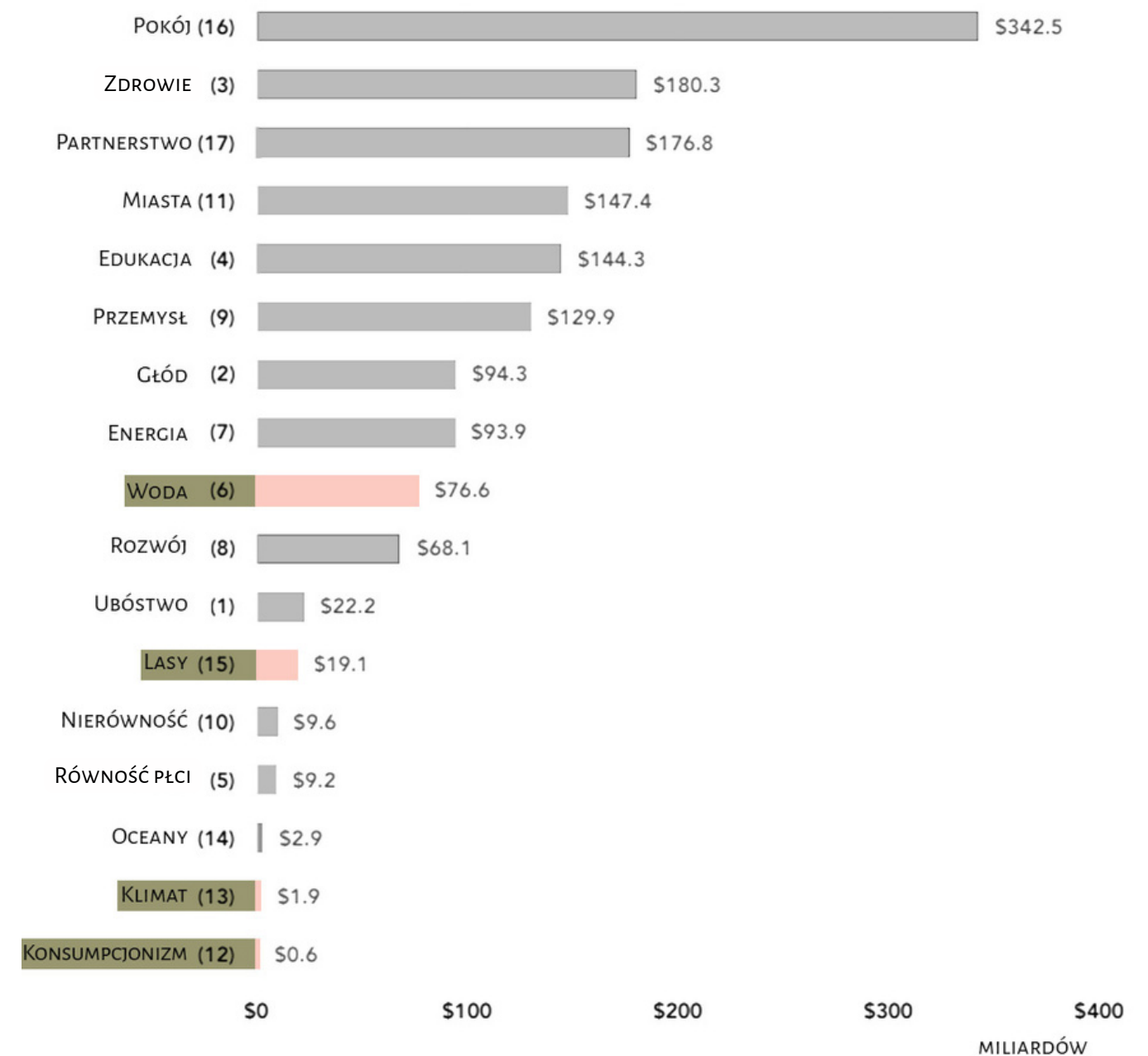
Przeanalizuj stopień inwestycji w Cele Zrównoważonego Rozwoju. Czy ich hierarchia pokrywa się z hierarchią do jakiej doszliśmy?

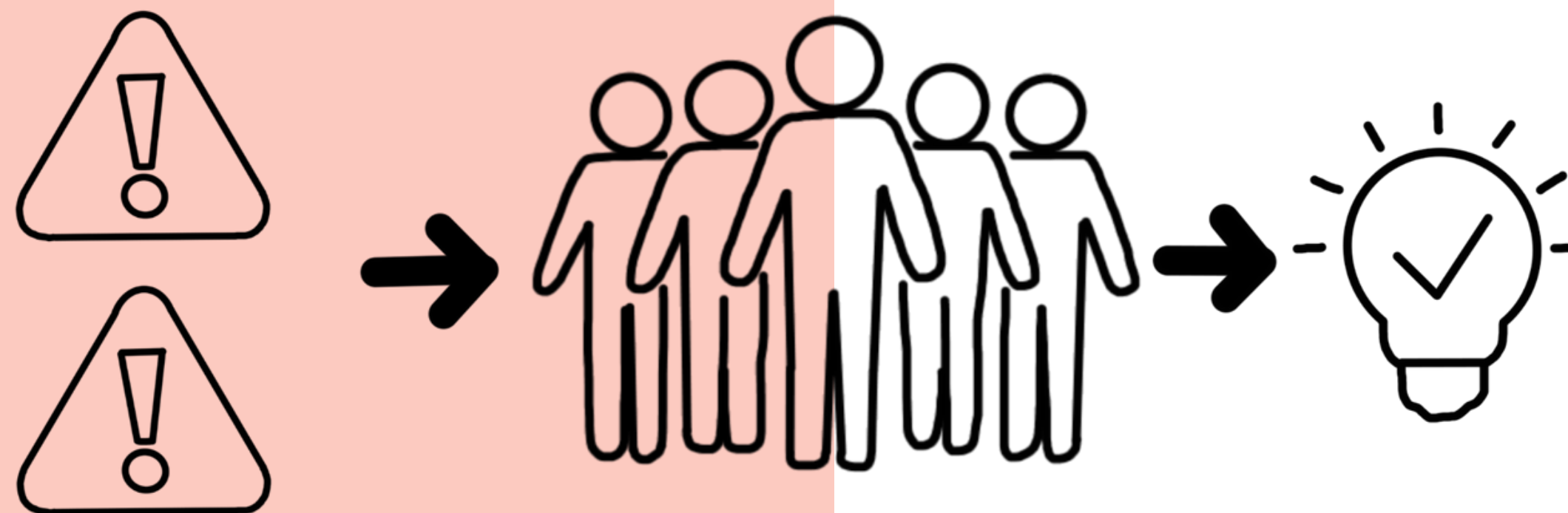
WNIOSKI

Dysproporcja

Mimo tego, inwestycje w Cele Zrównoważonego Rozwoju są obecnie odwrotnie proporcjonalne do wniosków wynikających z ich współzależności!

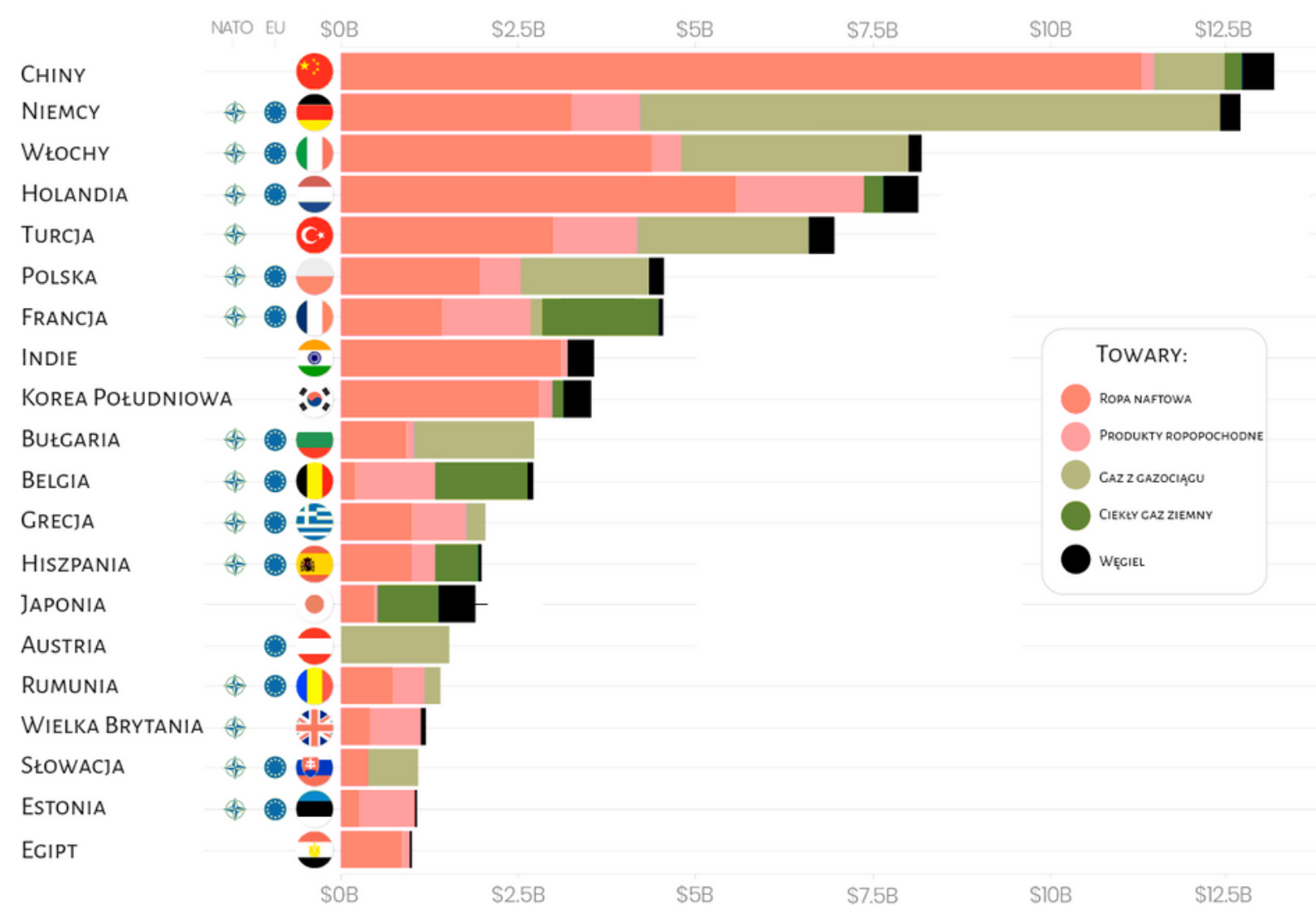
WOJNA POMIĘDZY UKRAINĄ A ROSJĄ

CIEKAWOSTKA

IMPORT PALIW KOPALNYCH Z ROSJI

w ciągu pierwszych 100 dni inwazji 24.02.22-04.06.22

Source: Centre for Research on Energy and Clean Air

- Polska na 6 miejscu na świecie!
- Unia Europejska zapewnia 61% przychodów z rosyjskiego eksportu paliw kopalnych
- Co by było gdybyśmy zamiast tego zdążyli już dokonać sprawiedliwej transformacji energetycznej?

WNIOSKI

1. Why, why, why?

Ryzyka związane z biosferą, choć podstawowe i najgroźniejsze, są też najtrudniejsze do zauważenia i zrozumienia z perspektywy codziennego życia. Trzeba aktywnie zadawać pytania o problemy, by dojść do ich źródeł.

2. Objawy vs Przyczyny

Rozumiemy to, ale nie aplikujemy wniosków, ponieważ brakuje nam wyobraźni do tworzenia nowych narracji. **Nazywanie tego to pierwszy krok do zmiany**

Skoro to wszystko wiemy i mamy większość technologii i strategii by działać, to w czym problem?

1.2 SPOŁECZEŃSTWO

A

**LUKA MIĘDZY
ŚWIADOMOŚCIĄ
A DZIAŁANIEM**

B

**WOJNA
INFORMACYJNA**

**LUKA MIĘDZY
ŚWIADOMOŚCIĄ
A DZIAŁANIEM**

A
I

Aktualne meta-analizy szacują, że intencje przekładają się na działanie tylko w około połowie przypadków!

To tak, jakby za każdym razem gdy chcemy coś zrobić, rzut monetą decydowałby czy rzeczywiście to robimy...

**LUKA MIĘDZY
INTENCJĄ A
DZIAŁANIEM JEST
OGROMNA**

7 / 10

Mieszkańców świata zgadza się, że gdyby ich rządy nie zaczęły działać teraz w celu złagodzenia kryzysu klimatycznego, zawiodłyby swoich obywateli.

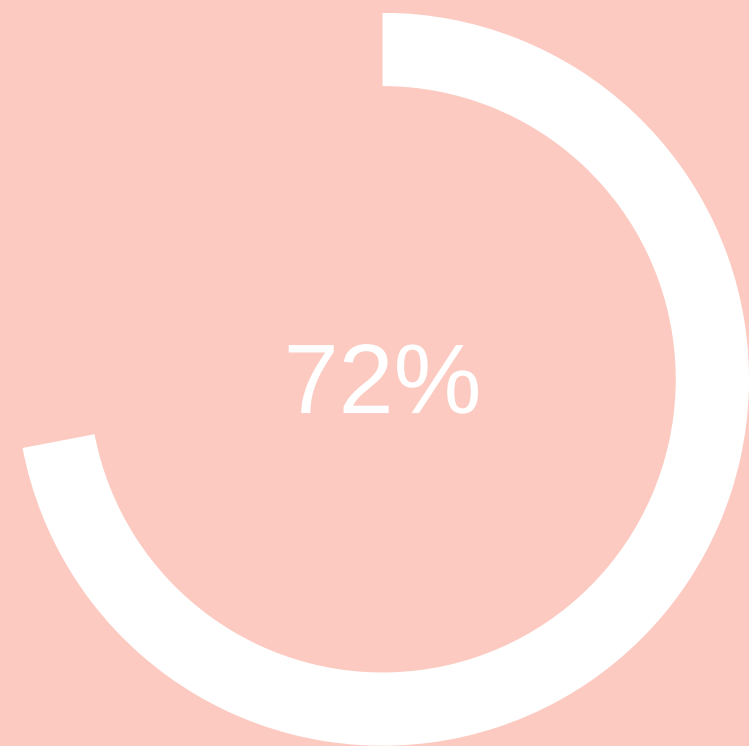

6 / 10

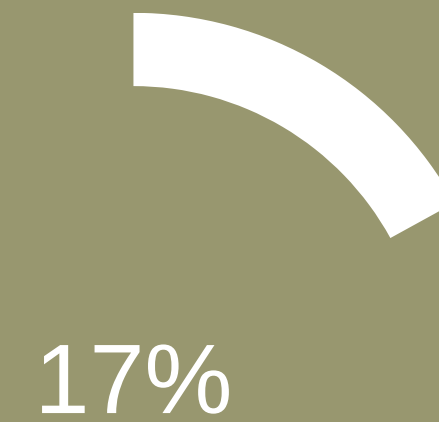
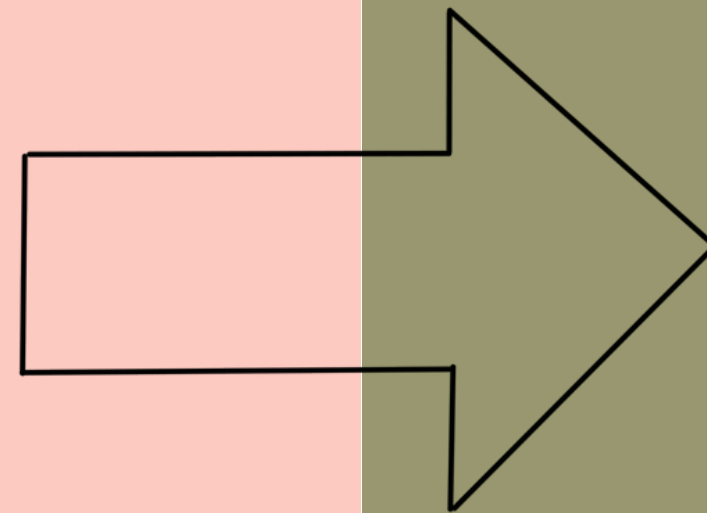
Respondentów twierdzi, że niechętnie głosowałiby na partię, której program nie traktuje kryzysu klimatycznego poważnie.

Mimo tego prawie żaden rząd nie podejmuje odpowiednich działań (można to wyliczyć analizując globalne NDCs)

72% europejskich konsumentów
twierdzi, że chętnie kupowałyby
produkty ekologiczne

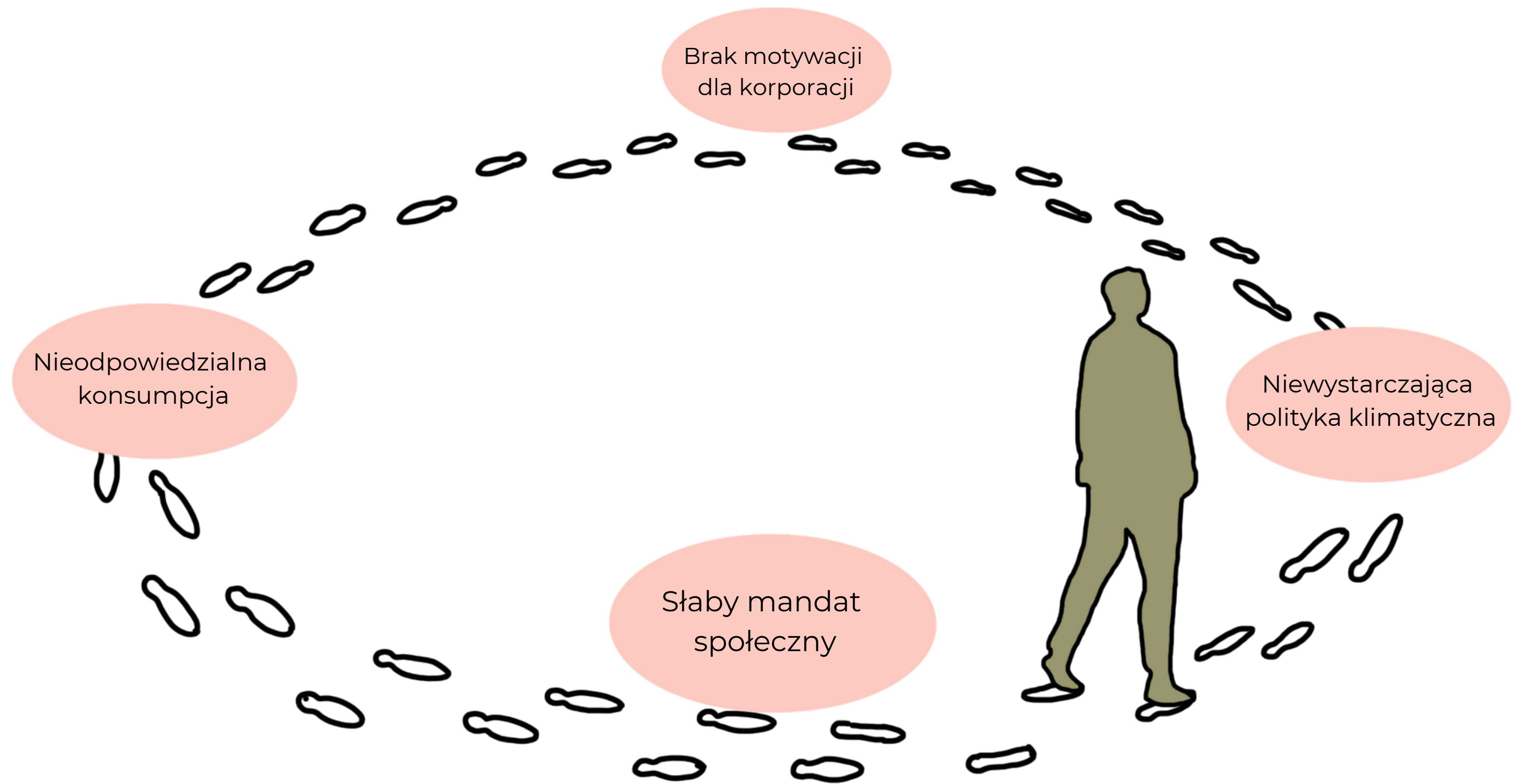

ale tylko 17% faktycznie to robi

European Commission, "Special
Eurobarometer 365: Attitudes of European
citizens towards the environment," 2011.

■ BŁĘDNE KOŁO

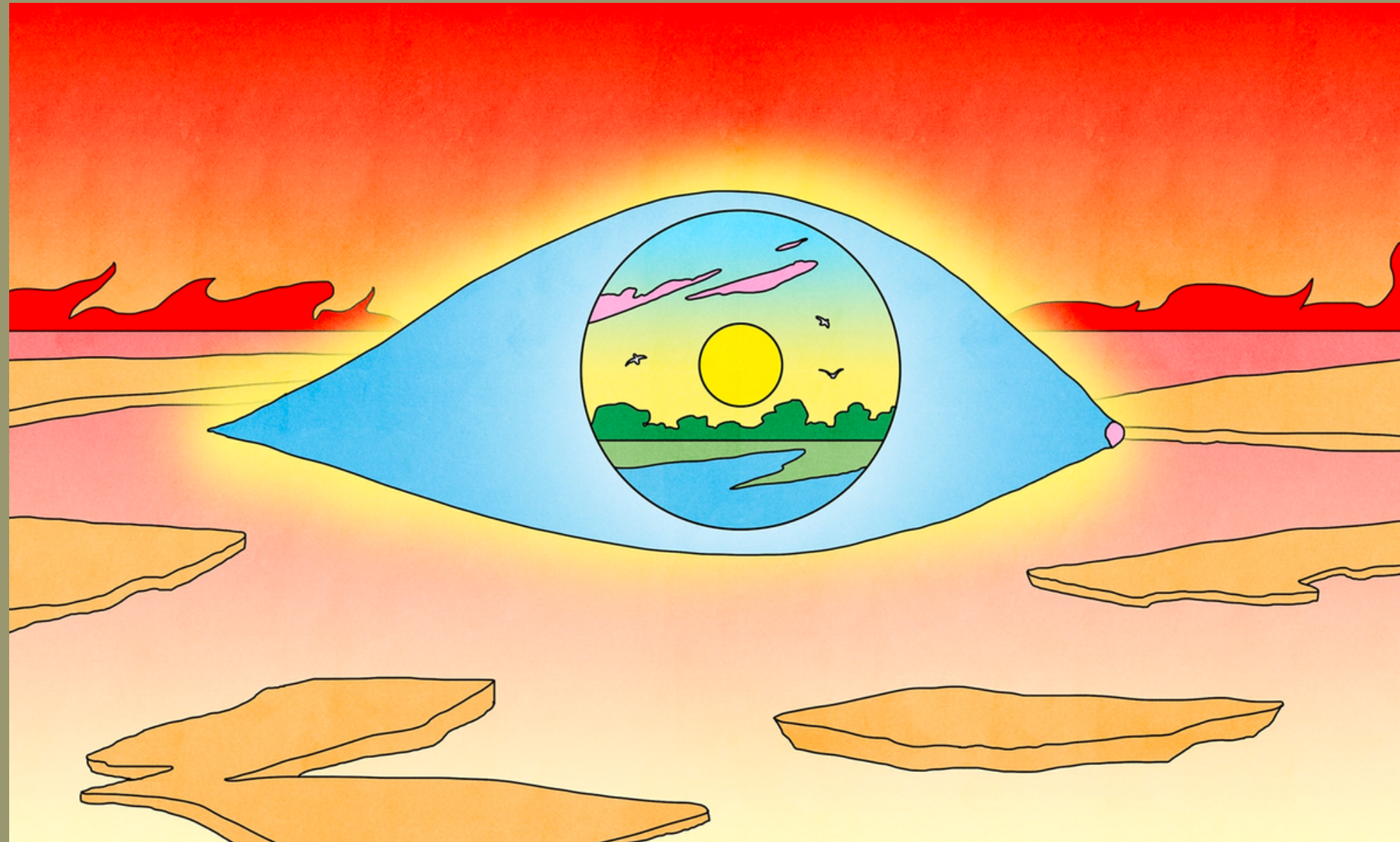

CHOCHOLI TANIEC

W kulturze to archetypowe "utknięcie" społeczeństwa. Marazm, mechaniczne działania bez refleksji nie dążące do osiągnięcia celu.

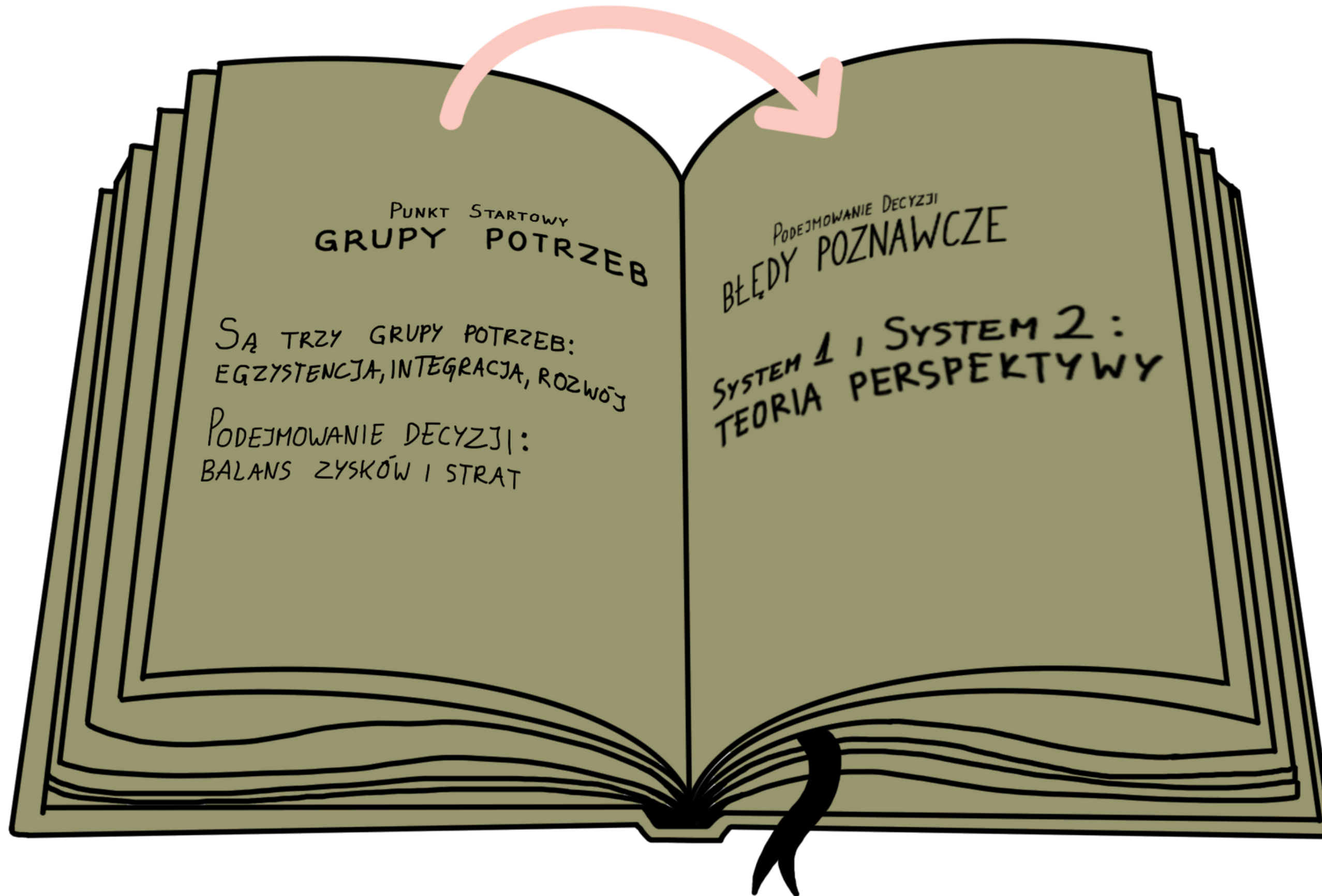
Bezsilność wspólnoty tańczącej w błędnym kole które nigdzie nie prowadzi ale daje poczucie działania

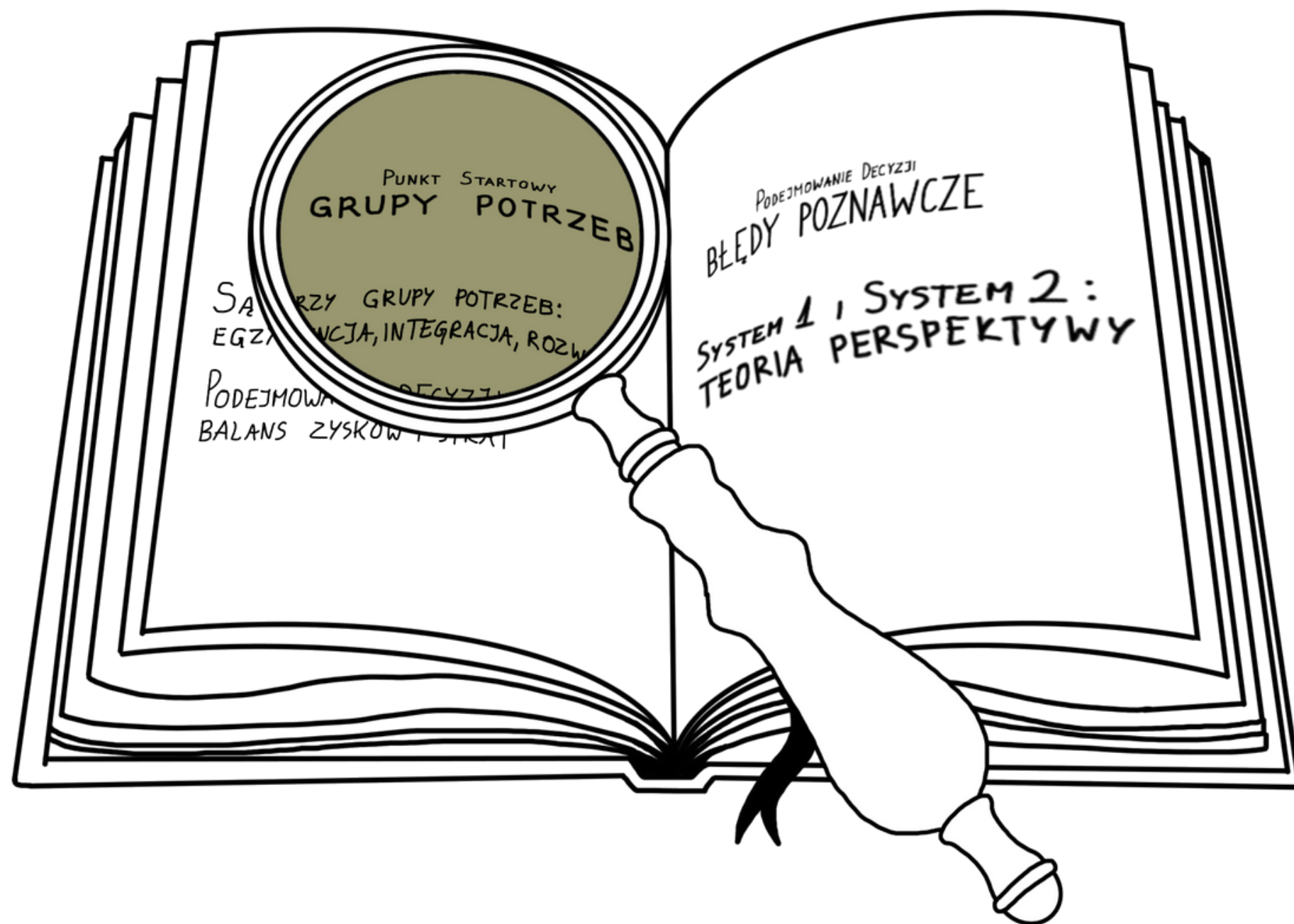
KRYZYSY KLIMATYCZNY I BIORÓŻNORODNOŚCI TO
KRYZYSY WYOBRAŹNI - ABY ROZWIĄZAĆ PROBLEM
POTRZEBUJEMY NOWEJ OPOWIEŚCI

Ilustracja Maria Medem

POTRZEBUJEMY NOWEJ OPOWIEŚCI

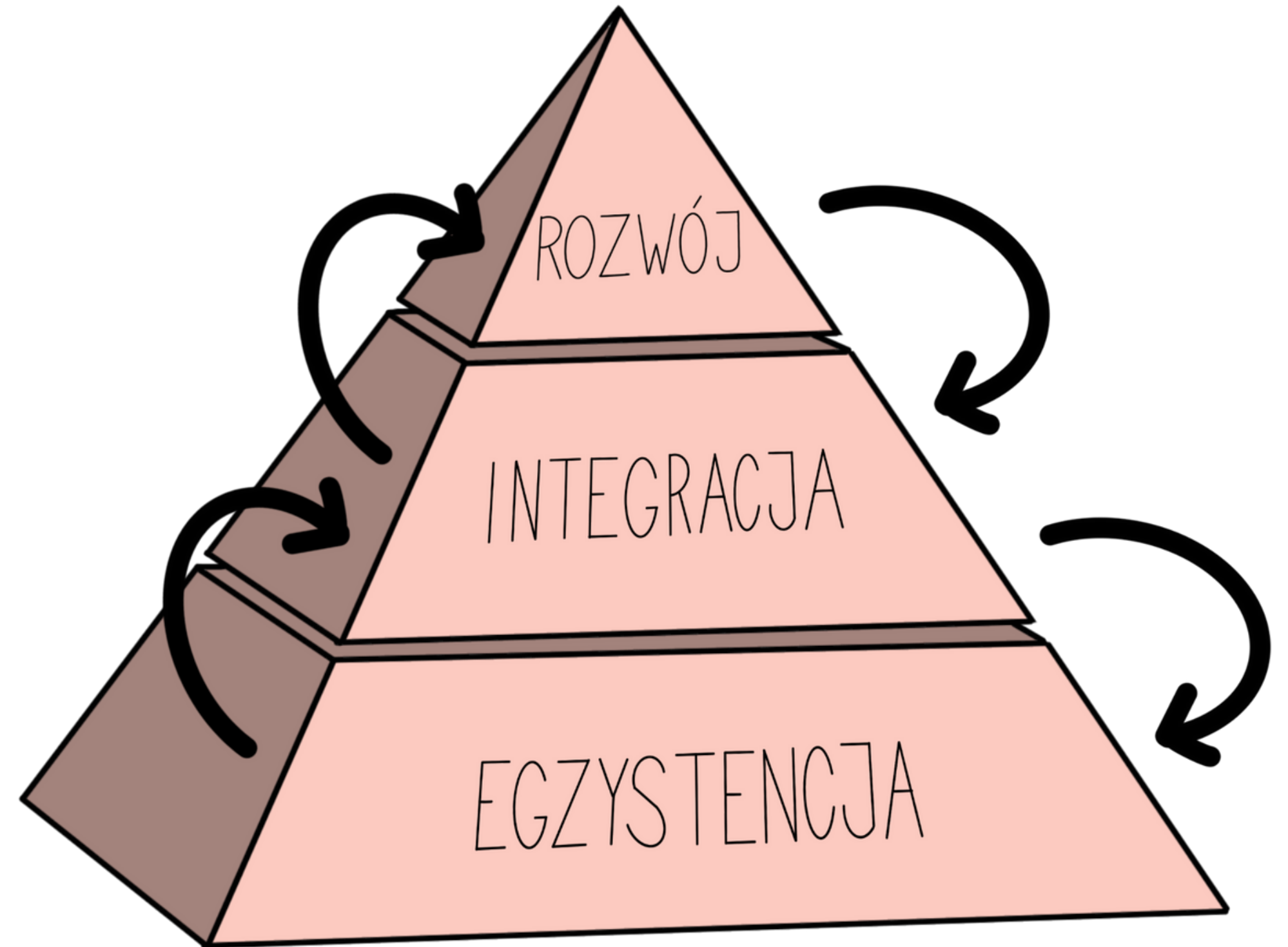

CO BRAĆ POD UWAGĘ PRZY TWORZENIU NOWEJ OPOWIEŚCI:

ROZDZIAŁ PIERWSZY

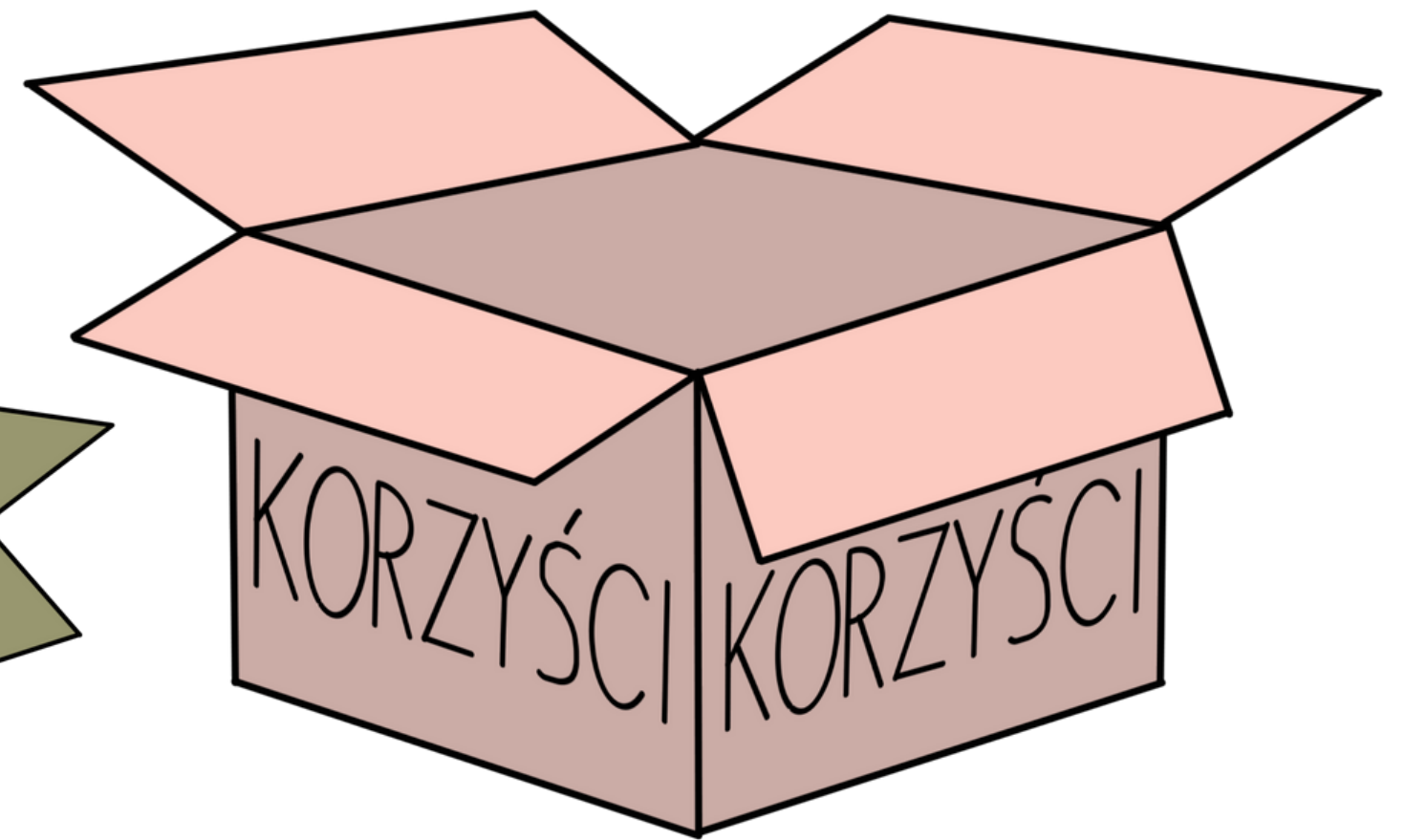
**PUNKT STARTOWY TO NASZE POTRZEBY,
A TYMI SIĘ OD SIEBIE RÓŻNIMY**

Teoria ERG

**JAK ODPOWIADAĆ NA POTRZEBY?
CZY WYSTARCZY, ŻE KORZYŚCI
PRZEWYŻSZĄ KOSZTY?**

Odbiorcy powinno wystarczyć,
by korzyści przewyższyły koszty.

PRZYKŁAD:

SEGMENTACJA "EKO-KONSUMENTÓW"

WEDŁUG BADANIA BRIGSTOW

1

Ambasadorzy zmiany, aktywiści, nawiązują bezpośredni kontakt z biznesami i decydentami.

ROZWÓJ

2

Świadomi konsumenci, wpływają na swoje bliskie otoczenie promując kupowanie "eko-produktów".

INTEGRACJA

3

Zależy im na "ekologiczności" produktu, ale nie mają interesu w przekonywaniu swojego otoczenia do podobnych wyborów.

EGZYSTENCJA

1

ROZWÓJ

2

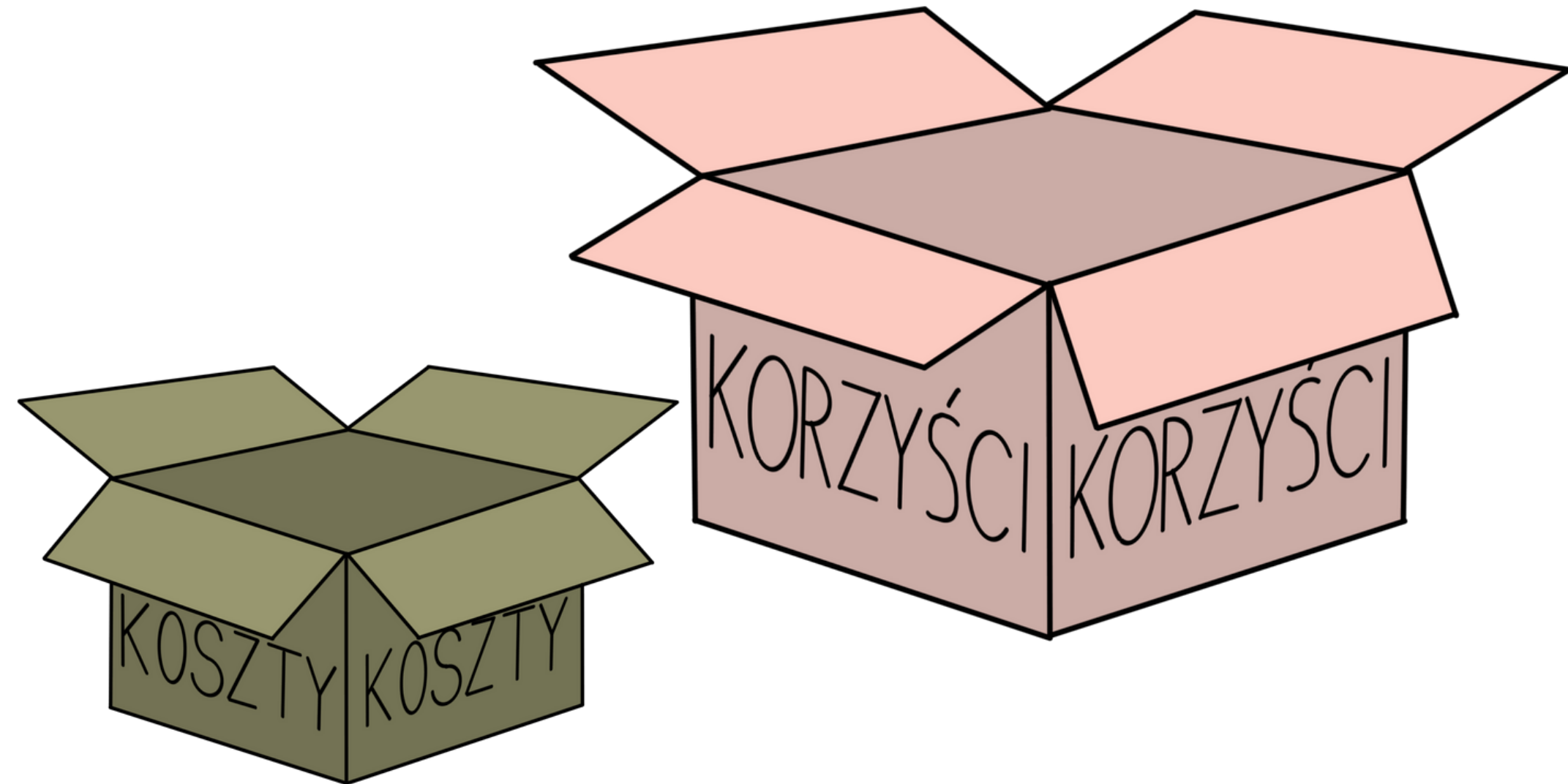
INTEGRACJA

3

EGZYSTENCJA

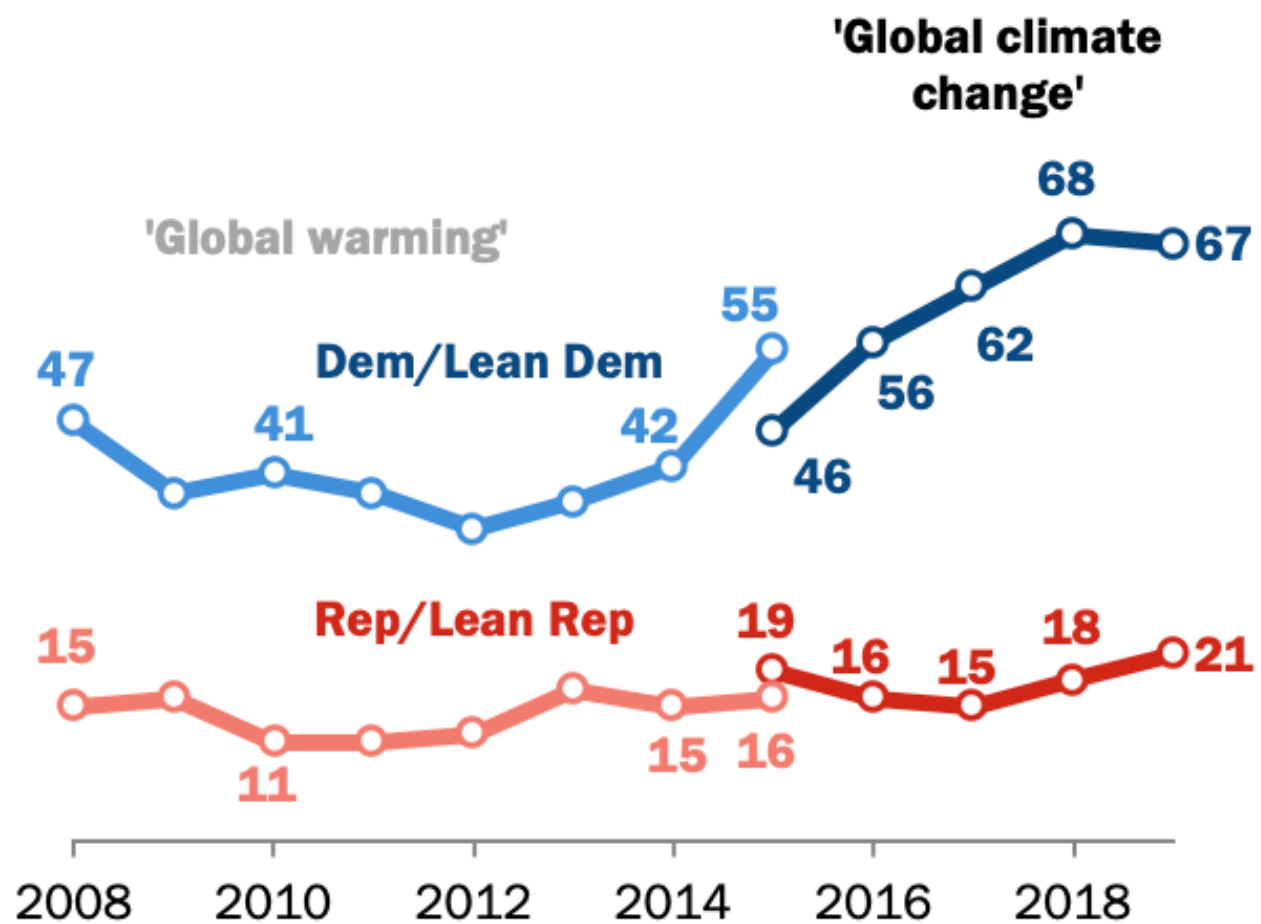

**W JAKI SPOSÓB ODPOWIADAĆ NA
RÓŻNICE W PRIORYTETACH
MIĘDZY GRUPAMI?**

■ Republicans and Democrats are deeply divided on whether climate change should be a top priority

% of U.S. adults who say dealing with global climate change should be a top priority for the president and Congress

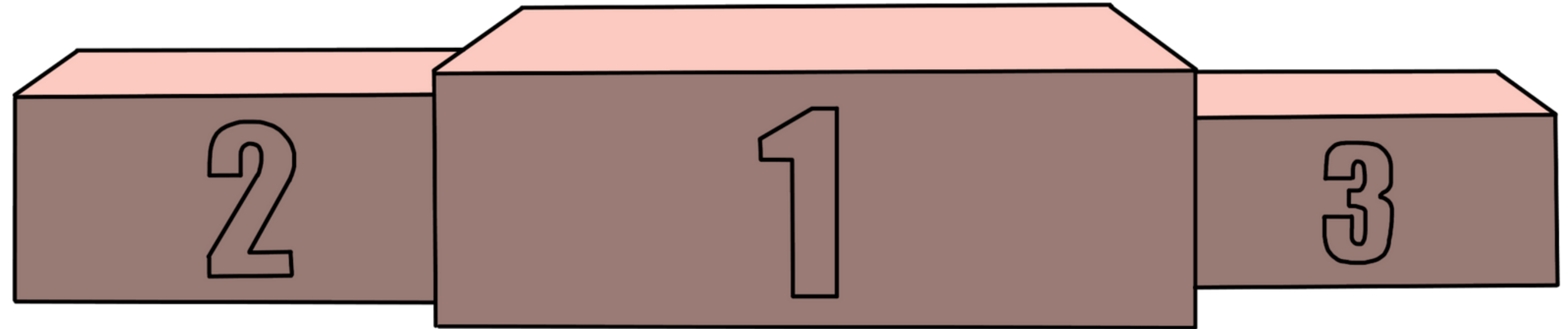

Note: In 2014 and earlier, respondents were asked about dealing with “global warming.” In 2015, half the sample each was asked about “global warming” or “global climate change.”

Source: Survey conducted Jan. 9-14, 2019, and prior surveys.

NAJWAŻNIEJSZA OBSERWACJA

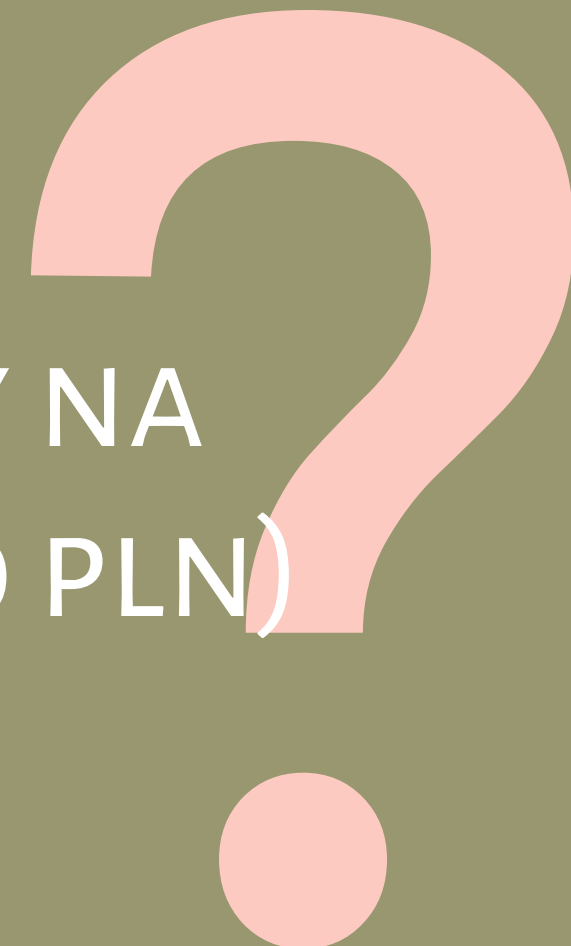
Problemem nie jest różnica opinii ale różnica w tempie zmiany tych opinii!

■ ALE!

**CZY NA PEWNO OCENIAMY ALTERNATYWY
RACJONALNIE ROZWAŻAJĄC KOSZTY I KORZYŚCI?**

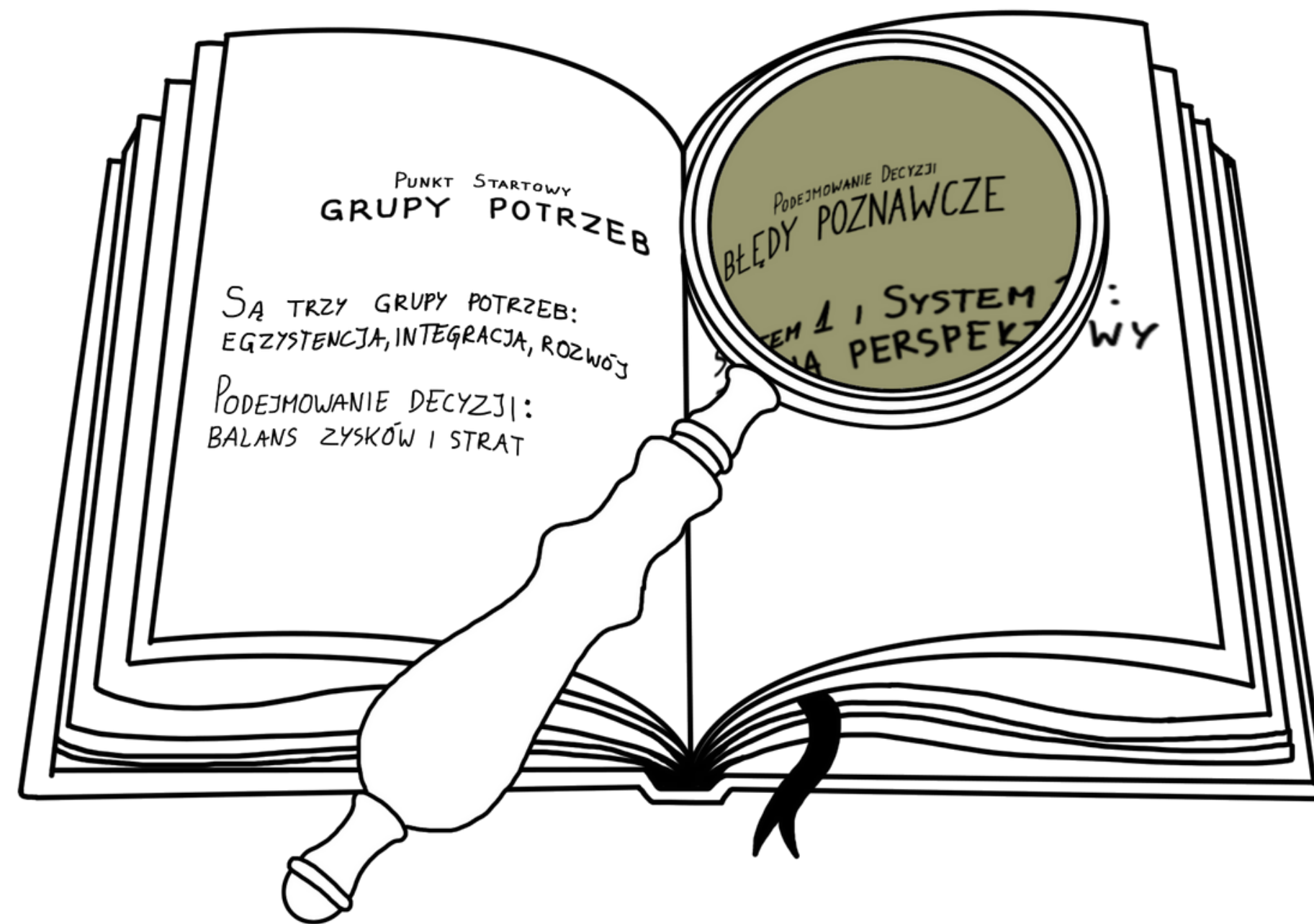
CZY WOLISZ OTRZYMAĆ 900 PLN CZY 90% SZANSY NA
WYGRANĄ 1000 PLN (I 10% SZANSY NA WYGRANĄ 0 PLN)

A GDYBYŚ WYBIERAŁA MIĘDZY UTRATĄ 900 PLN
LUB 90% SZANSY NA UTRATĘ 1000 PLN

CO BRAĆ POD UWAGĘ PRZY TWORZENIU NOWEJ OPOWIEŚCI:

ROZDZIAŁ DRUGI

DWA SYSTEMY: MYŚLENIE SZYBKIE I POWOLNE

System 1

Szybki
Automatyczne decyzje
Łatwe decyzje
"Ocena książki po okładce"
Emocje

System 2

Powolny
Świadome decyzje
Wymaga wysiłku
Deliberacja, rozważanie
Argumenty

Ilustracja autorstwa Davida Plunkerta

SZACUJE SIĘ, ŻE SYSTEM 1 KONTROLUJE
NAWET AŻ 95% NASZYCH DECYZJI
**NIESTETY JEST TEŻ NIEZWYKLE
PODATNY NA BŁĘDY.**

Przykłady błędów poznawczych które grają tu rolę:

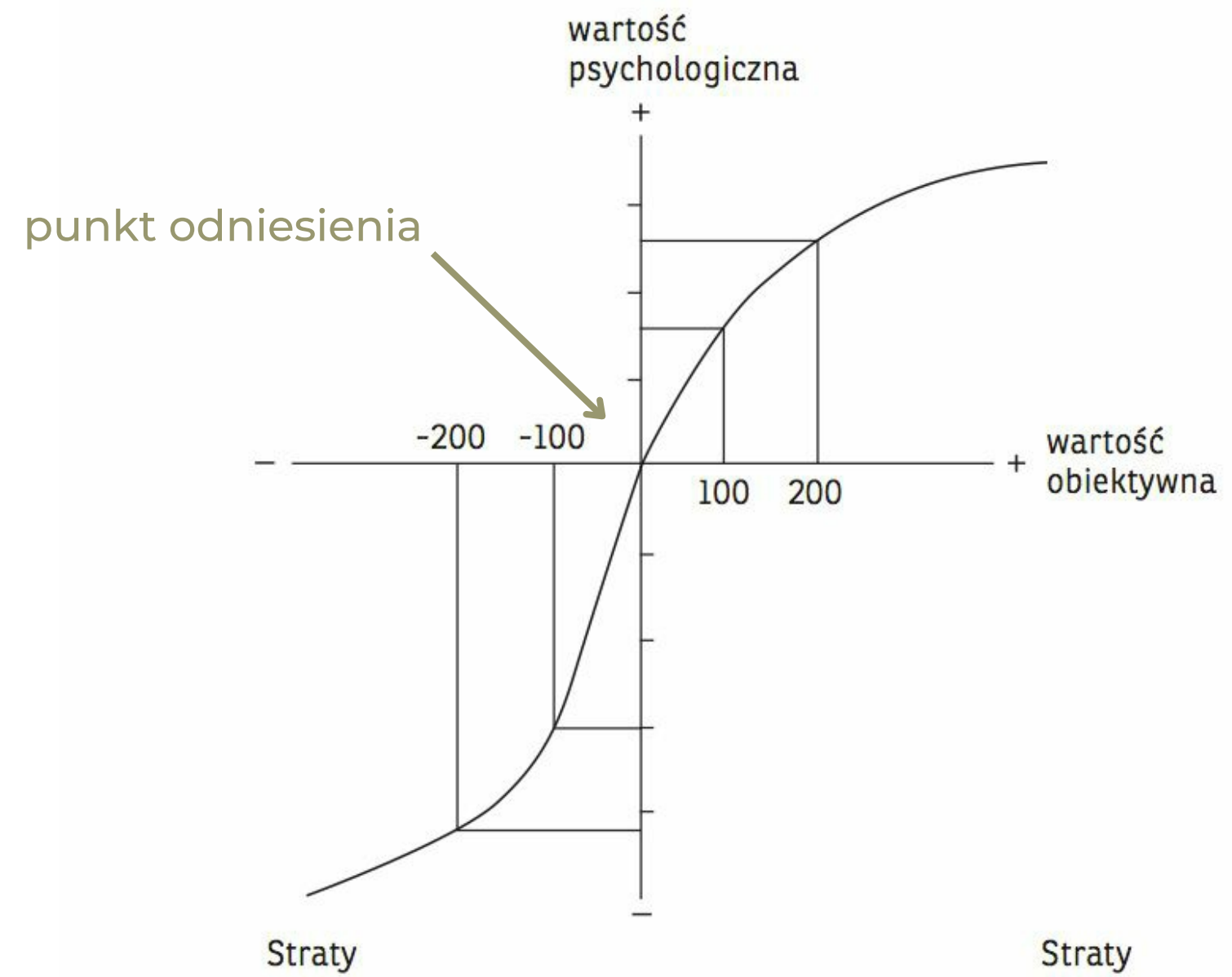
Efekt statusu quo

Ignorowanie
prawdopodobieństwa

Niechęć do straty

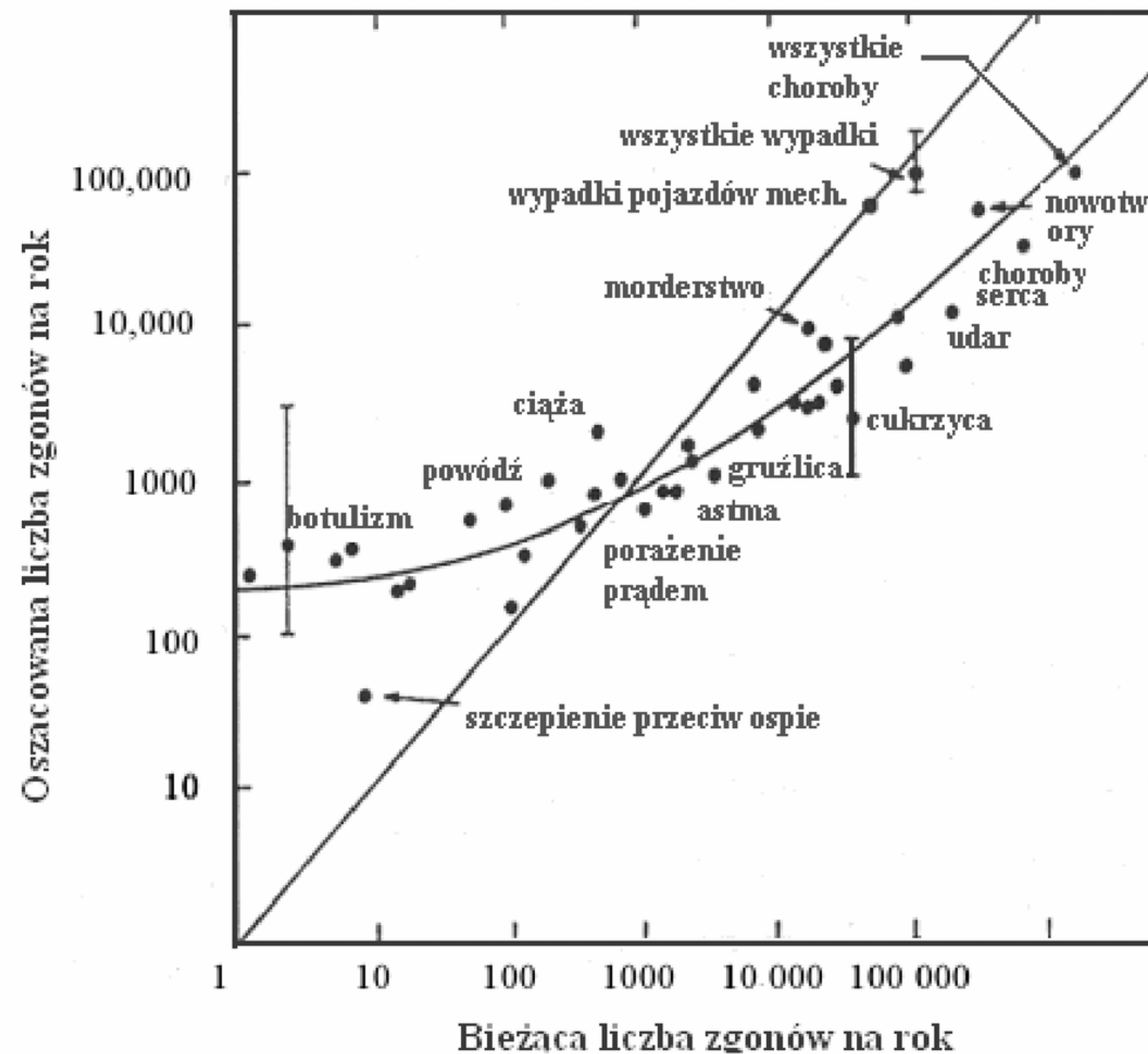
Efekt zaprzeczania

TEORIA PERSPEKTYWY: ZYSKI I STRATY

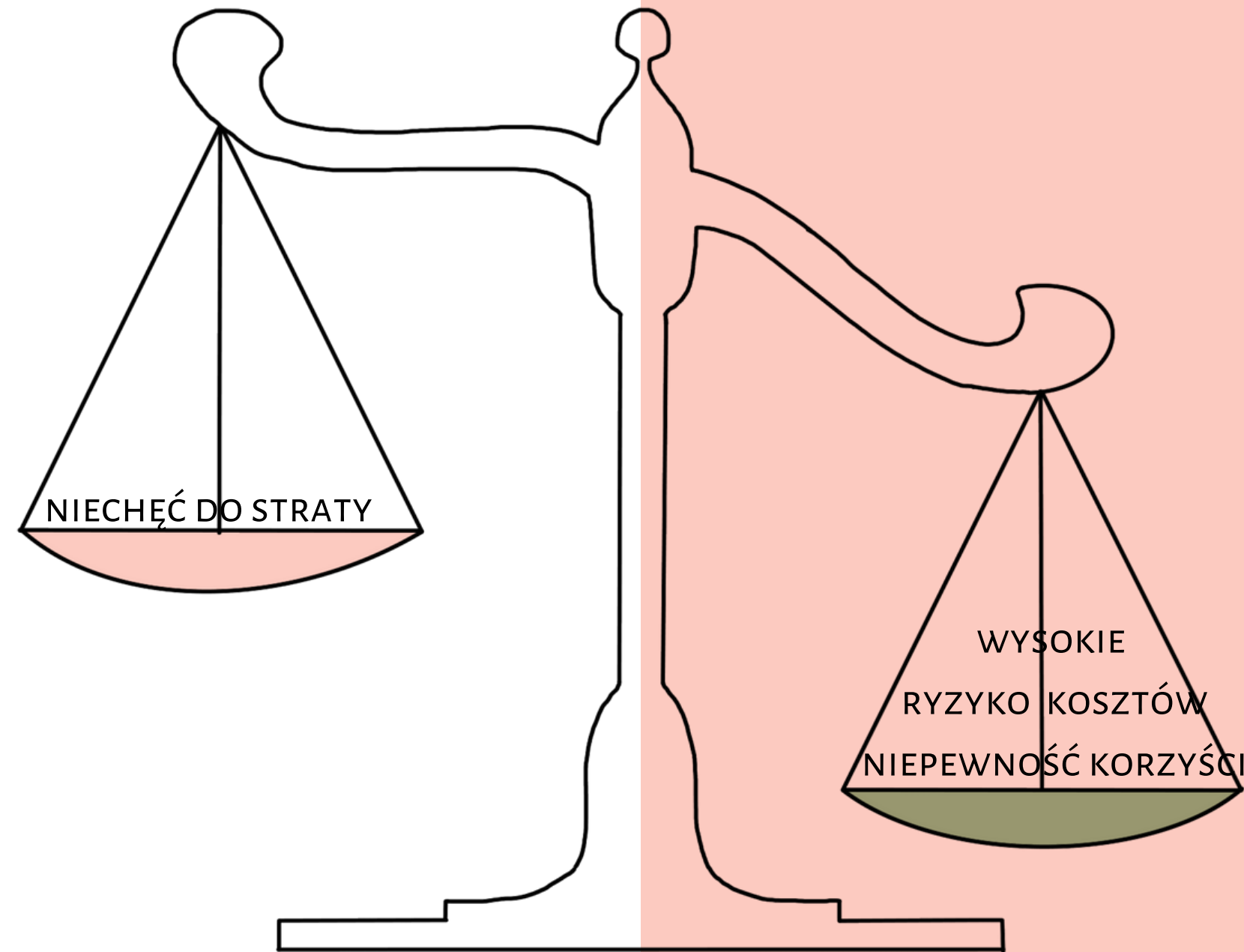
TEORIA PERSPEKTYWY: SZACOWANIE PRAWDOPODOBIENSTWA

Zależność między ocenami a aktualnymi
frekwencjami pojawiania się zdarzeń
śmiertelnych w badaniu Lichtenstein i in. (1978).
Źródło: Lichtenstein i in. (1978, s. 558).

PRZYKŁAD:

LUKA W EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ

Luka EE, zwana również paradoksem Efektywności Energetycznej, jest definiowana jako zjawisko, gdzie mimo tego, że inwestycje EE „wydają się przynosić wyraźne korzyści ekonomiczne i środowiskowe, to poziom inwestycji w nie nie osiąga poziomów, które odpowiadałyby tym korzyściom”

PRZYKŁAD ROZWIĄZANIA: **BADANIE HARDISTY**

12%

konsumentów wybrało
produkt efektywny
energetycznie

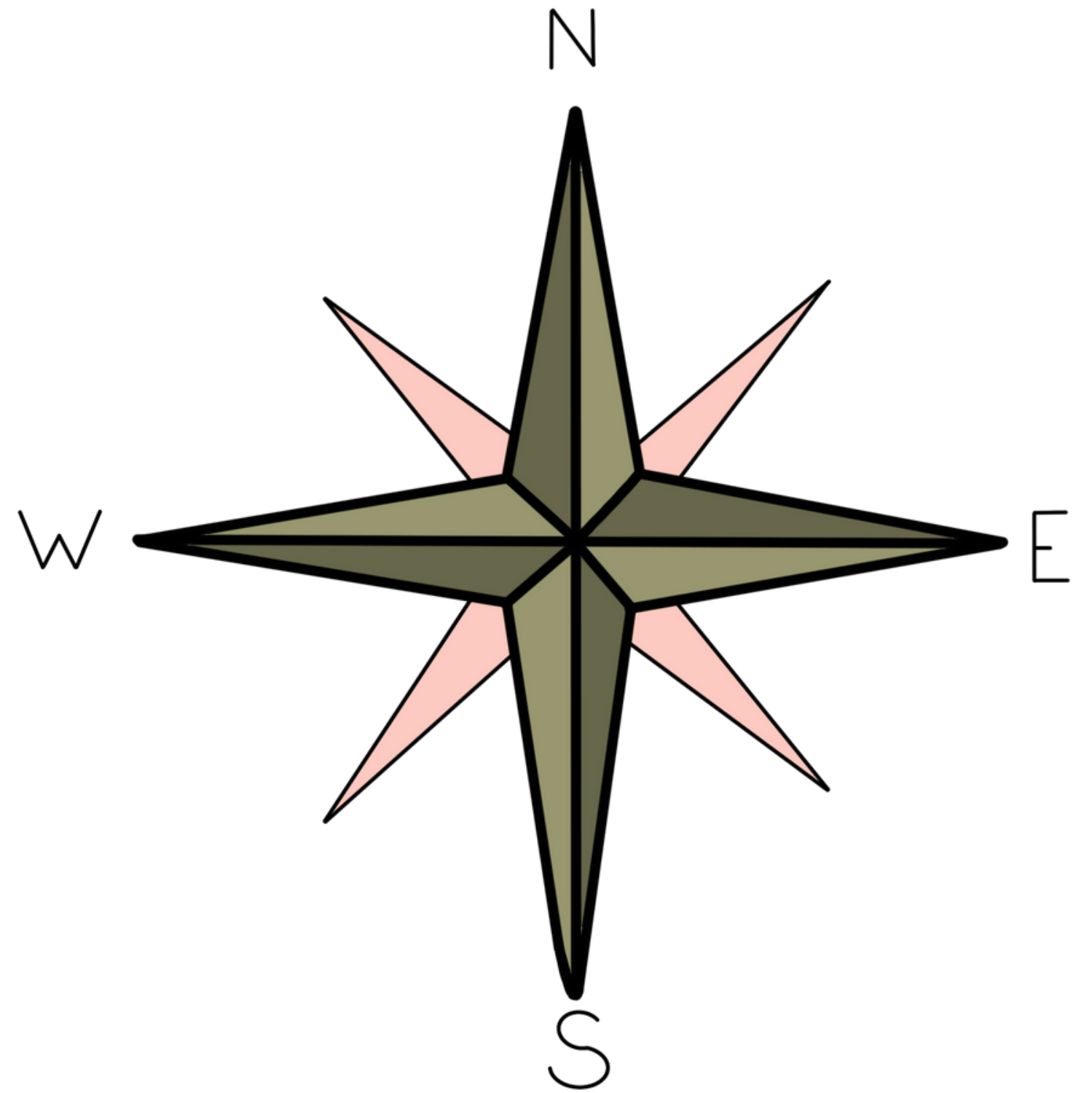

48%

konsumentów wybrało
produkt efektywny
energetycznie

WNIOSKI

Punkt odniesienia oraz sposób w jaki zostaje przedstawiony dany wybór mogą mieć ogromne znaczenie!

WOJNA INFORMACYJNA

B
I

WOJNA INFORMACYJNA

TAKTYKA BIERNOŚCI

Negowanie antropogenicznych zmian klimatycznych nie jest już głównym tematem.

Zamiast tego, działania zapobiegające zmianom bagatelizuje się i przedstawia jako nierealne, niepotrzebne lub skomplikowane, co skutecznie opóźnia wolę ich wprowadzania.

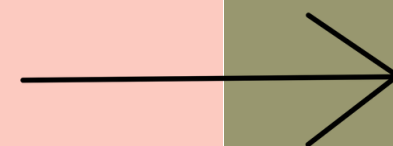
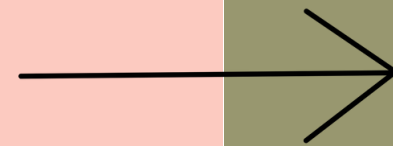
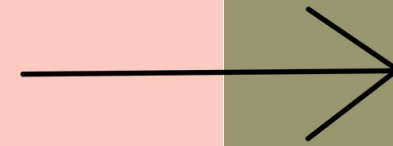
Celowy nacisk na komunikację sprzyjającą bierności jest taktyką stosowaną przez przemysły, które chcą spowolnić jakiegokolwiek zmiany.

**PROPONOWANA TREŚĆ
EDUKACJI KLIMATYCZNEJ**

Dwie kategorie: "odnawialne" i
"nieodnawialne" źródła energii

Zachowanie realnej skali kosztów i
korzyści, zachowanie
jasności danych

Omówienie rozwiązań jako
kluczowy element edukacji o
problemie (inaczej następuje
demobilizacja)

**POPRAWKI PRZEDSTAWICIELI
PRZEMYSŁU PALIW KOPALNYCH**

Wprowadzenie jednej kategorii
"zasoby naturalne"

Iluzja, że koszty i korzyści paliw
kopalnych są podobne jak
alternatywnych źródeł energii

Lobbying za tym, żeby wspominać
o kryzysie klimatycznym, ale nie o
tym jaki jest przepis na jego
powstrzymanie

WOJNA O SŁOWA:
WOJNA SEMANTYCZNA

POWÓDŹ W NIEMCZECH: NAUKA

nature

[Explore content](#) ▾

[About the journal](#) ▾

[Publish with us](#) ▾

[Subscribe](#)

[nature](#) > [news](#) > article

NEWS | 26 August 2021

Climate change implicated in Germany's deadly floods

Attribution study suggests extreme flood events will become more common in Western Europe as the world warms.

JAK MOGLIBYŚMY WIĘCEJ DOBRA UCZYNIĆ, INACZEJ O TYM MÓWIĄC?

twojapogoda.pl > Wiadomości > Powódź w Niemczech to nie skutek zmian klimatycznych. Kataklizm powraca tam regularnie

Powódź w Niemczech to nie skutek zmian klimatycznych. Kataklizm powraca tam regularnie

WARSZAWA

Teraz
18°C

Jutro
31°C

POGODA NA 120 GC

Niemcy: Debata nad przyczyną powodzi. Zdania są podzielone

wnp.pl | RYNKI ZAGRANICZNE

Twoje konto
ZALOGUJ SIĘ / STREFA PREMIUM

WSZYSTKIE BRANŻE STREFA PREMIUM POLSKA I ŚWIAT WNP.TV NOTOWANIA KONFERENCJE MAGAZYN NOWY PRZEMYSŁ Szukaj w portalu

RYNKI ZAGRANICZNE NAJNOWSZE WIADOMOŚCI

Niemcy: Meteorolog: Twierdzenie, że zmiany klimatyczne są winne powodzi, jest nie do utrzymania

PARTNER SERWISU

KUKE
Grupa PFR

Zmiany klimatu wzmocniły dewastujące powodzie w Europie

Zespół 39 naukowców z serwisu World Weather Attribution odkrył bezpośrednie powiązanie między występowaniem groźnych powodzi w Europie a zmianami klimatycznymi spowodowanymi przez człowieka.

Publikacja: 24.08.2021 12:16

Zmiany klimatu. Śmiertelne powodzie, takie jak w Niemczech i Belgii, będą występować do 9 razy częściej

POWODZIE 26.08.2021, 06:24

INTERIA > ZIELONA INTERIA > KLIMAT I ZMIANY KLIMATYCZNE > ZMIANY KLIMATU: ZJAWISK TAKICH, JAK POWODZIE W NIEMCZECH, BĘDZIE

Zmiany klimatu: Zjawisk takich, jak powodzie w Niemczech, będzie więcej

KLIMAT I ZMIANY KLIMATYCZNE | Piątek, 16 lipca 2021 (19:14)

ALTERNATYWA

Katastrofa
klimatyczna
zwiększy ryzyko
powodzi w Twoim
mieście

By WERONIKA SLESAK

---

zobacz jakie kroki podjąć by uratować swój dom

ZABURZENIA PRZESTRZENI INFORMACYJNEJ

- *Dezinformacja (ang. disinformation)* to celowe tworzenie oraz rozprzestrzenianie nieprawdziwych informacji w celu manipulacji.
- *Misinformation* to nieprawdziwe informacje, które są rozprzestrzeniane bez świadomości ich fałszywości oraz bez złych intencji.
- *Malinformation* to używanie prawdziwych informacji, zdjęć lub wypowiedzi w kontekście zmieniającym ich pierwotne znaczenie i wydźwięk.

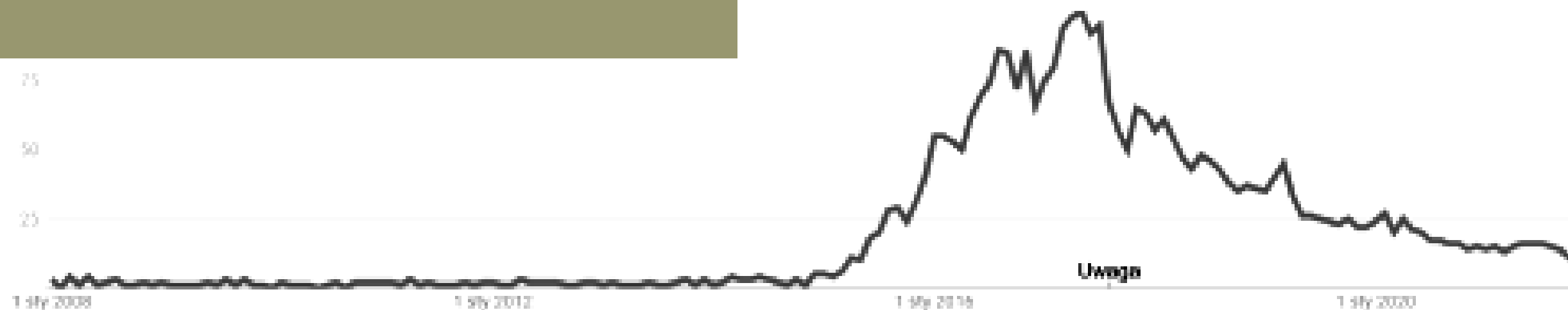
STUDIUM PRZYPADKU

Czy da się cofnąć 2300 lat wiedzy ludzkiej w kilka miesięcy?

Jedną z różnic pomiędzy wiedzą a rozumieniem jest między innymi łatwość z jaką można jakąś osobę przekonać do wyciągnięcia innych wniosków z podobnych obserwacji.

Ekonomia uwagi:

pojęcie, według którego w dobie nadmiaru informacji nasza uwaga staje się cennym zasobem, którym należy zarządzać i o który toczy się rywalizacja pomiędzy różnymi podmiotami. Ponieważ w dzisiejszym cyfrowym świecie problemem nie jest brak dostępu do informacji, a za duża ilość informacji, to uwaga jest narzędziem, dzięki któremu można sprzedać dany produkt.

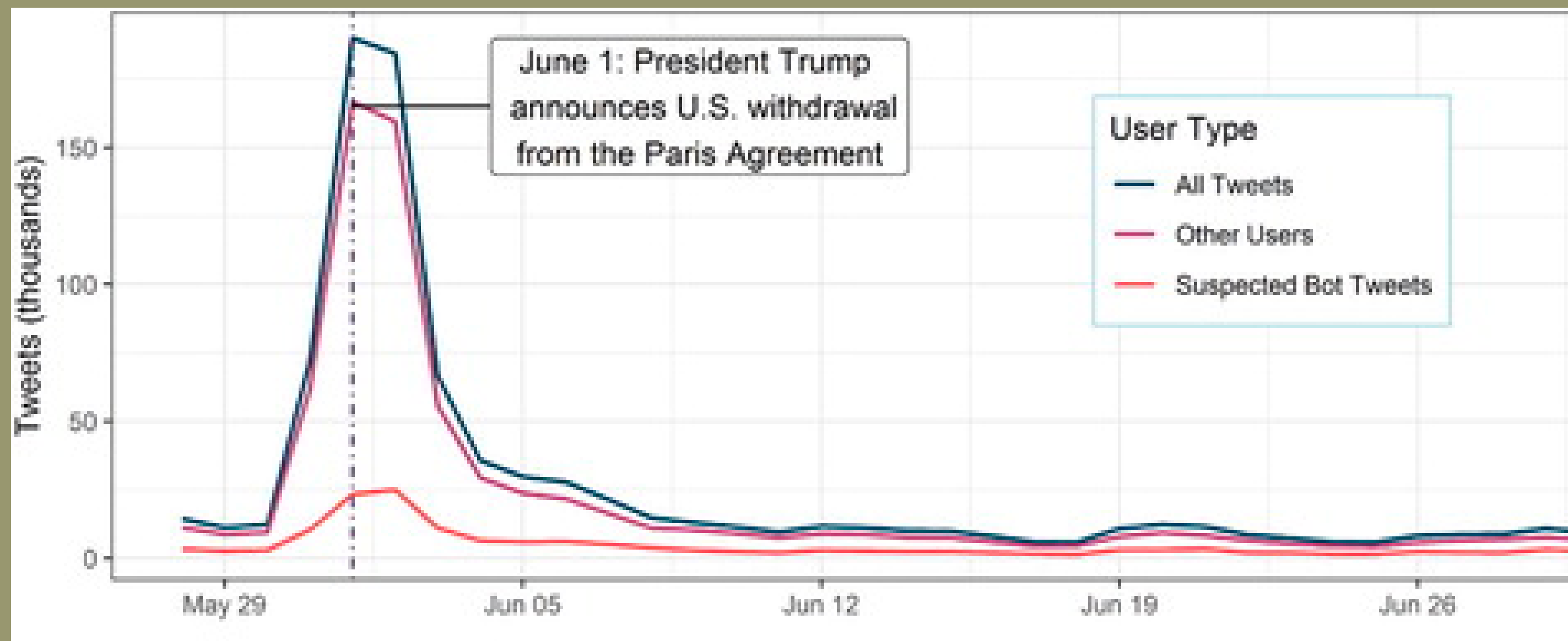

Zainteresowanie w ujęciu czasowym zapytaniem „flat earth” na wyszukiwarce YouTube w skali całego świata, 12.11.2021, [online]: https://trends.google.com/trends/explore?date=all_2008&qprop=youtube&q=flat%20earth.

BOTY ODPOWIEDZIALNE ZA 25% TWEETÓW DOTYCZĄCYCH ZMIAN KLIMATU

BAŃKI INFORMACYJNE

Czyja to wina?

BAŃKI FILTRUJĄCE

Technologia proponownia treści.

BAŃKI POZNAWCZE

Nasza naturalna preferencja informacji zgodnych z tym co uważamy.

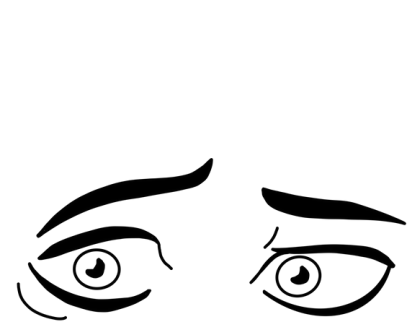

KOMORY ECHA

Struktura która "broni" osoby wewnątrz, przed innymi opiniami.

MODEL DEZINFORMACJI 4D

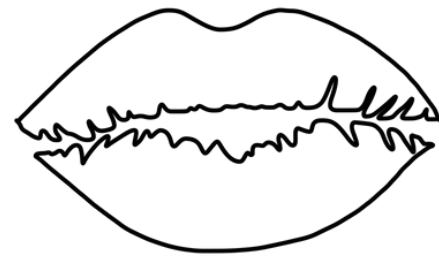
ELEMENTY 4D	DZIAŁANIE	PRZYKŁADY
Odrzucenie (ang. dismiss)	Jeśli nie podoba ci się to, co twierdzą twoi krytycy, obraź ich.	„Nie słuchajcie ich, bo są rusofobami, nie słuchajcie ich, bo pracują dla CIA”.
Zniekształcenie (ang. distort)	Jeśli nie podobają ci się fakty, przekręć je lub stwórz swoje własne.	Rosjanie po zestrzeleniu samolotu MH17 nad Ukrainą w 2014 r. stworzyli fałszywe dowody na winę sił ukraińskich, edytując i fałszując zdjęcia satelitarne. Zdjęcia zostały zedytowane w Photoshopie, co zostało później udowodnione
Odwrócenie uwagi (ang. distract)	Jeśli zostałeś o coś oskarżony, oskarż kogoś innego o to samo. Celem jest stworzenie fałszywej symetrii pomiędzy różnymi działaniami oraz zmiana tematu.	Kiedy NATO oskarżyło Rosję o zbombardowanie cywilów w Syrii, Rosjanie odpowiedzieli poprzez oskarżenie Stanów Zjednoczonych o zbombardowanie cywilów w Jugosławii w latach 90-tych oraz w Wietnamie.
Zastraszenie (ang. dismay)	Jeśli nie podoba ci się to, co ktoś planuje, spróbuj ich zastraszyć.	Kiedy Dania rozważała wsparcie sprzętowe dla systemu ochrony przeciwrakietowej NATO, ambasador Rosji w Danii skomentował, że oczywiście ma do tego prawo, ale wtedy Rosja będzie musiała wpisać Danię na listę celów ataku nuklearnego.

MRUGANIE

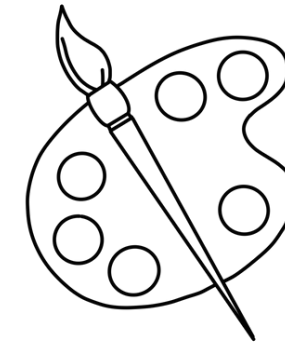
OWŁOSIENIE

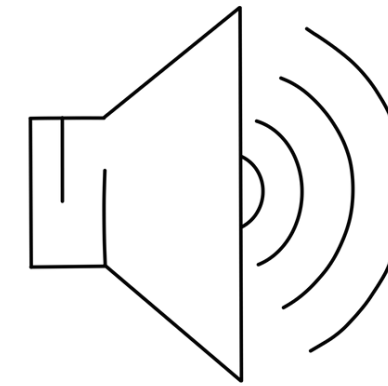
RUCH UST

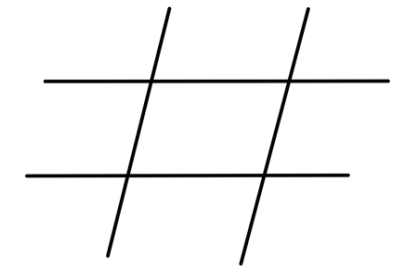
ODBICIA

KOLORY

DŹIWIĘK

ZMIANA

Badacze z New York University oraz Université Grenoble Alpes zauważyli, że podczas kampanii wyborczej w Stanach Zjednoczonych z 2020 roku. nieprawdziwe i zmanipulowane wiadomości na Facebooku uzyskały sześć razy więcej kliknięć niż informacje z rzetelnych i oficjalnych źródeł.

Źródło: Dwoskin E., Misinformation on Facebook beats factual news when it comes to clicks, study finds, The Washington Post, 04.09.2021, [online:] <https://www.washingtonpost.com/technology/2021/09/03/facebook-misinformation-nyu-study/>

DEEP FAKE

1

SPRAWDŹ ŹRÓDŁO
KTO PODZIELIŁ SIĘ Z
TOBĄ DANĄ
WIADOMOŚCIĄ I
SKĄD JĄ WZIĄŁ?
NAWET JEŚLI JEST TO
ZNAJOMY LUB
RODZINA, WARTO
ZAPYTAĆ O ŹRÓDŁO.

2

NIE TYLKO NAGŁÓWKI
JAKKOLWIEK
TRUDNE MOŻE SIĘ TO
WYDAWAĆ, WARTO
PRZECZYTAĆ CAŁY
ARTYKUŁ, A NIE
WYRABIAĆ
ZDANIE JEDYNIENIE NA
PODSTAWIE TYTUŁU.
MOGĄ BYĆ ONE
INTENCJONALNIE
PRZEKRĘCONE,
SENSACYJNE LUB
PROWOKACYJNE.

3

SPRAWDŹ AUTORA
SPRAWDŹ IMIĘ
I NAZWISKO LUB
PSEUDONIM AUTORA
ONLINE, ABY WIEDZIEĆ,
CZY JEST PRAWDZIWĄ
OSOBĄ.

4

SPRAWDŹ DATĘ
CZY WIADOMOŚĆ,
KTÓRĄ CZYTASZ, JEST
AKTUALNA, CZY
MOŻE KTOŚ UDOSTĘPNIŁ
POST SPRZED
5 LAT? WARTO TAKŻE
SPRAWDZIĆ POD
TYM WZGLĘDEM ZDJĘCIA
CZY STATYSTYKI UŻYTE W
ARTYKULE ORAZ ICH
PRAWDZIWY KONTEKST.

5

ZBADAJ DOWODY
WIARYGODNI
AUTORZY POPIERAJĄ
SWOJE TWIERDZENIA
DOWODAMI I
FAKTAMI,
SPRAWDŹ JE.

6

POMYŚL O SWOJEJ
STRONNICZOŚCI
ZASTANÓW SIĘ, CZY
TWOJE UPRZEDZENIA
LUB POGLĄDY MOGĄ
WPŁYWAĆ NA OCENĘ
TEGO, CZY COŚ JEST
WIARYGODNE LUB NIE.

7

ŻARTUJESZ, PRAWDA?
CZĘSTO ZMYŚLONE
INFORMACJE
POWSTAJĄ W FORMIE
ŻARTU LUB SATYRY,
WARTO BYĆ CZUJNYM I
NIE DAĆ SIĘ NABRAĆ

NIEWIDZIALNA BITWA

Celowy nacisk na komunikację sprzyjającą bierności jest taktyką stosowaną przez przemysły, które chcą spowolnić jakiegokolwiek zmiany.

KTO EDUKUJE?

Kto opracowuje treści?

KTO MA ZASIĘGI?

Kto skaluje edukatorów?

KTO OCENIA SKUTECZNOŚĆ DZIAŁAŃ?

Kto decyduje jakie są kryteria oceny działań?

NAZWIJMY CO NAS POWSTRZYMUJE

W trosce o klimat nie jesteśmy sami.
Jednak często zapominamy o tym co powstrzymuje
naszych sojuszników przed działaniem.

Wskaż trzech
interesariuszy których
wsparcie byłoby dla
ciebie/ twojej organizacji
wartościowe w trosce o
klimat

Nazwij trzy główne
ryzyka/blokady jakie
ma ten interesariusz

Przedyskutuj to z osobą
obok ciebie, nie musisz
korzystać z naukowych
terminów

Kto ma młotek,
wszędzie widzi
gwoździe.

WNIOSKI

NIEKTÓRZY MAJĄ NIEKORZYSTNE PRIORYTETY

Nieprawidłowe i celowo manipulacyjne informacje są używane z premedytacją. Zwiększają zyski, więc strategia ta jest kontynuowana.

WYCHOWANIE PONAD TRESURĄ

Powinniśmy być wyposażeni w podstawową bazę wiedzy biofizycznej i metody krytycznej ewaluacji, która pozwoli dochodzić nam do własnych opinii - wytrenować intuicje (czyli rozpoznawanie wzorów) pochodzące z Systemu 1.

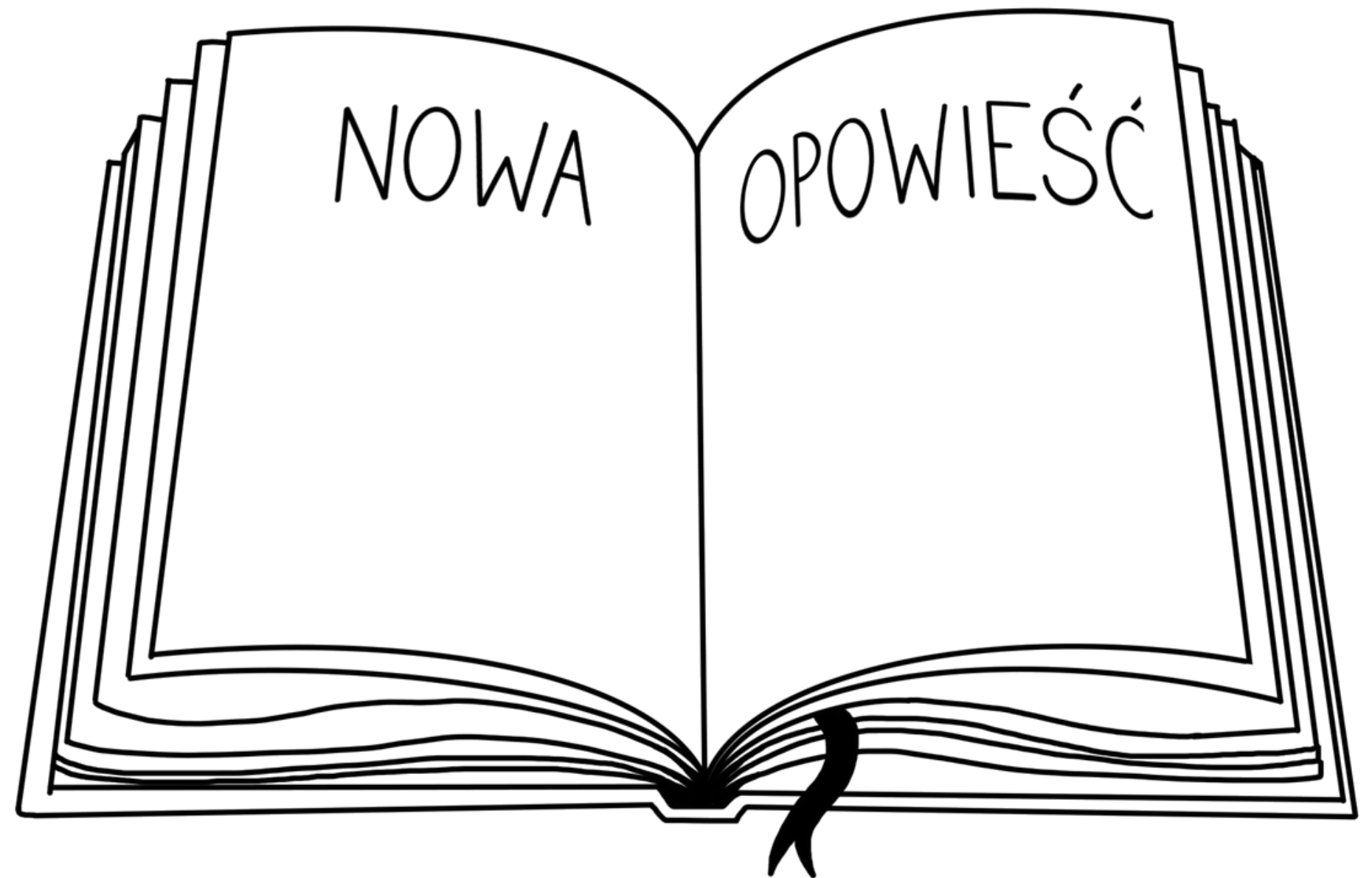
2 ROZWIĄZANIA

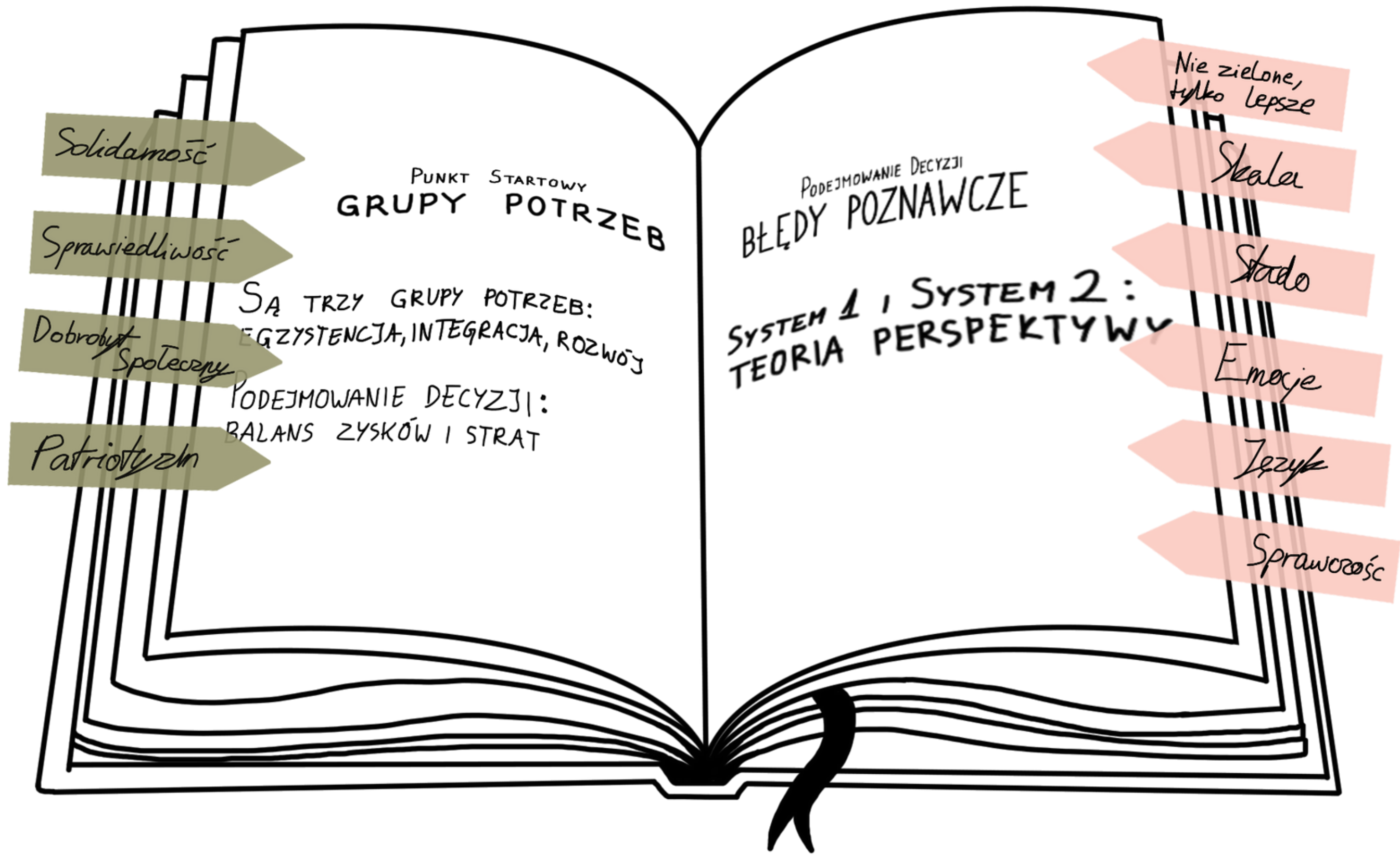
POTRZEBUJEMY NOWEJ OPOWIEŚCI

Suche fakty nie przekonują do zmiany podejścia – to historie, opowiadania, narracje są w stanie nas poruszyć (z nazwania problemu nie wynika konwersja).

Wiedza o problemie to nie to samo co poznanie problemu.

Zachodnia edukacja skupia się na uczeniu się “o” aspektach otaczającej nas rzeczywistości, ale rzadko łączy te fakty z osobistymi doświadczeniami.

POŻĄDANY REZULTAT:

- WIARA
- NOWE ZWYCZAJE
- RUCH KULTUROWY
- OPCJA DOMYŚLNA

**TA NOWA NARRACJA POWINNA SKUPIAĆ
SIĘ WOKÓŁ WARTOŚCI ODPOWIADAJĄCYCH
NA NASZE ZBIOROWE POTRZEBY**

SPRAWIEDLIWOŚĆ

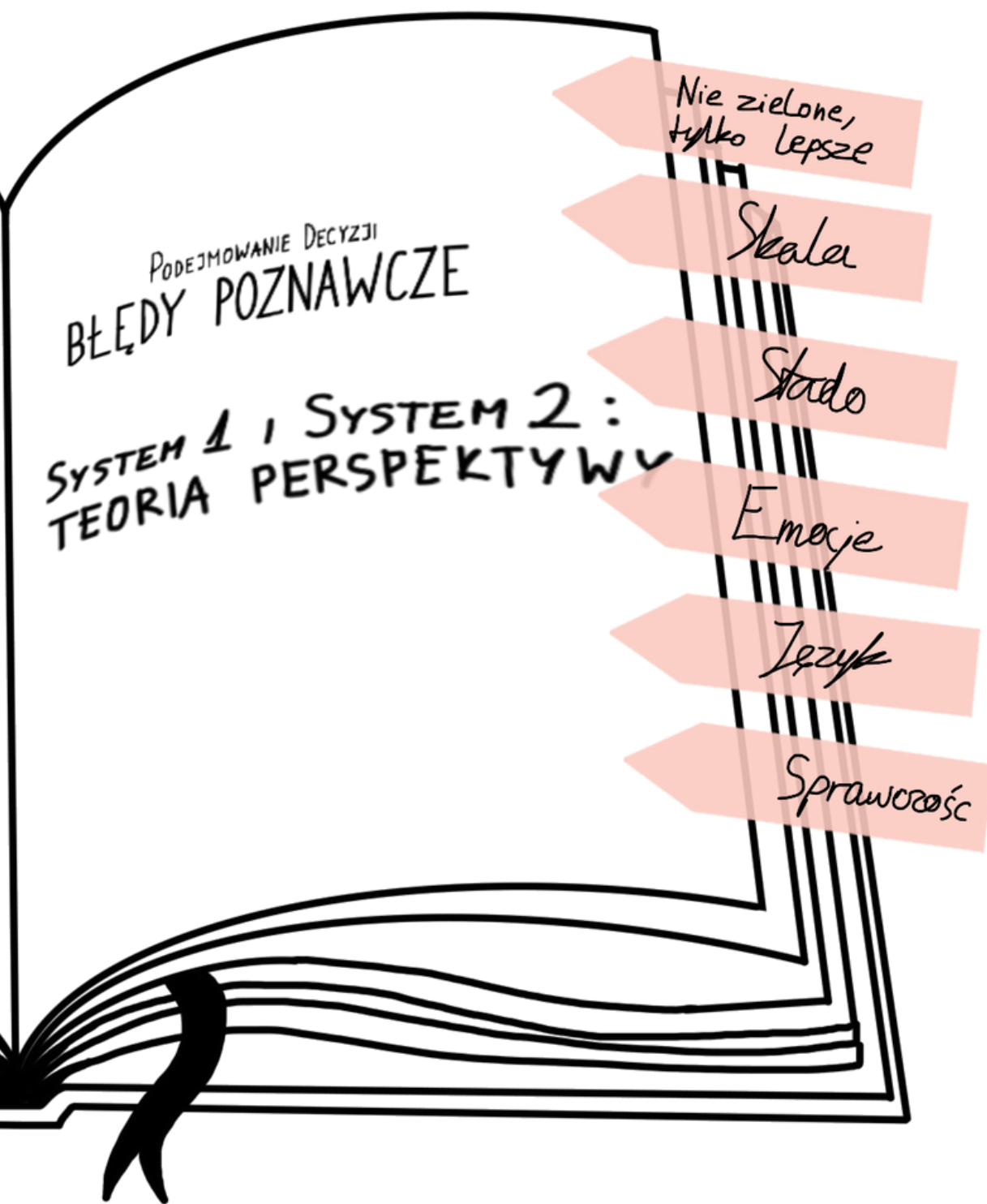
SOLIDARNOŚĆ

DOBROBYT
SPOŁECZNY

“Walka o przyrodę to patriotyzm. Jak walczysz o skwer, o rzekę, to one stają się Twoje, budujesz z nimi więź, poczucie wspólnoty, dzieje się coś emocjonalnego. Walczę, bo czuję więź.”

Kraków, aktywistka walcząca z regulacją cieków i zbiorników wodnych

STRATEGICZNA FORMA

KOMUNIKATÓW

SPRAWIEDLIWOŚĆ

SOLIDARNOŚĆ

SPOŁECZNY DOBROBYT

NIE ZIELONE, TYLKO LEPSZE

EMOCJE

SKALA

JĘZYK

STADO

SPRAWCZOŚĆ

ZASADY KOMUNIKACJI NOWEJ OPOWIEŚCI

**NIE ZIELONE
TYLKO LEPSZE**

DEFINICJA "LEPSZE"

Bardziej efektywne długofalowo z punktu widzenia obranych wartości:
sprawiedliwość, solidarność, dobrobyt, patriotyzm

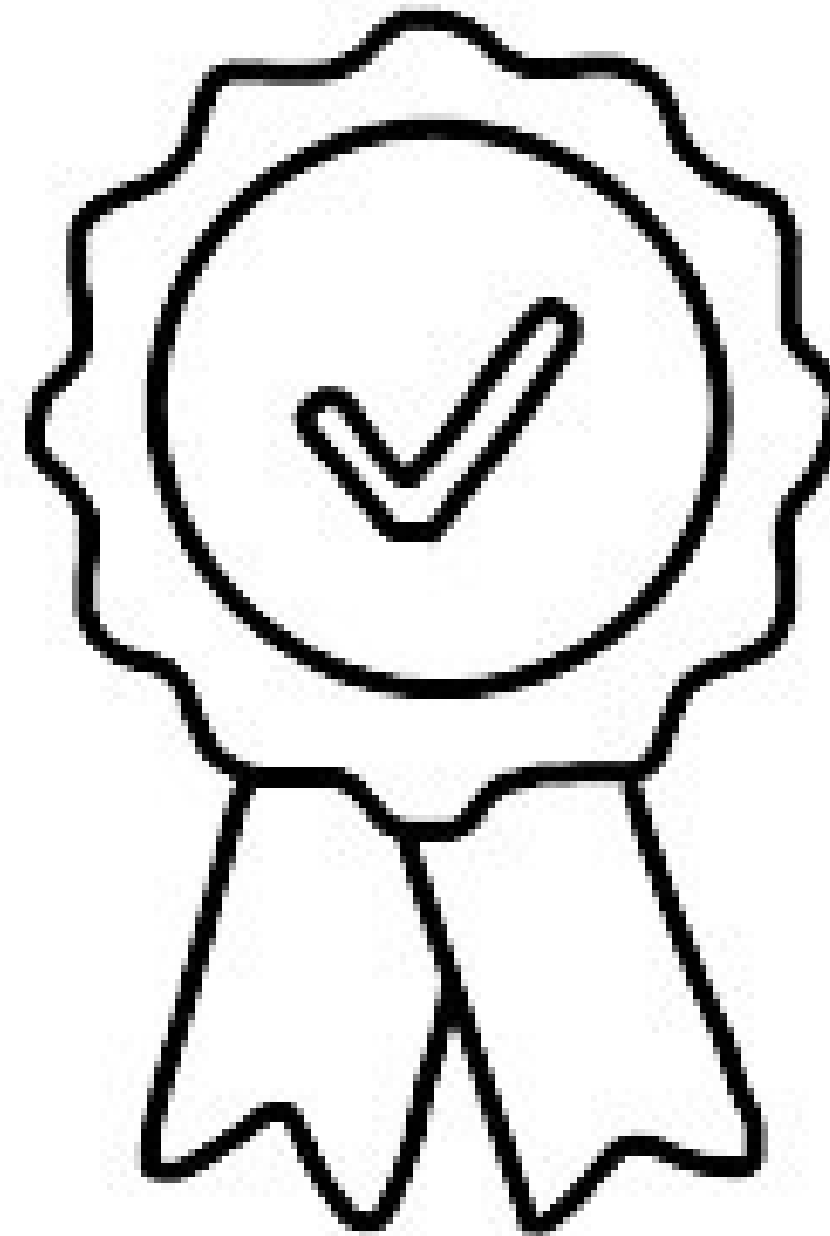
EMOCJE

SKALA

JĘZYK

STADO

SPRAWCZOŚĆ

**NIE ZIELONE
TYLKO LEPSZE**

EMOCJE

SKALA

JĘZYK

STADO

SPRAWCZOŚĆ

NARRACJA REWOLUCJI PRZEMYSŁOWEJ

Powinniśmy ożywić narrację leżącą u podstaw pierwszej rewolucji przemysłowej i pokazać, w jaki sposób zielone firmy mogą zastąpić nieefektywne i wadliwe technologie alternatywami, które są po prostu lepsze niż dotychczasowe w większości aspektów.

SZANSA, A NIE OGRANICZENIE

Działania komunikacyjne w zakresie “zielonego” biznesu powinny koncentrować się głównie na sposobie, w jaki czyste technologie, modele biznesowe i styl życia odzwierciedlają postęp i ulepszenie technologiczne.

Podjęmowanie działań to tak naprawdę szansa dla przedsiębiorców i małych firm.

**NIE ZIELONE
TYLKO LEPSZE**

NAJNOWSZE SZACUNKI Z OKSFORDU:

Zielona transformacja energetyczna prawdopodobnie przyniesie biliony dolarów oszczędności netto - ale tylko jeśli zostanie przeprowadzona do 2050.

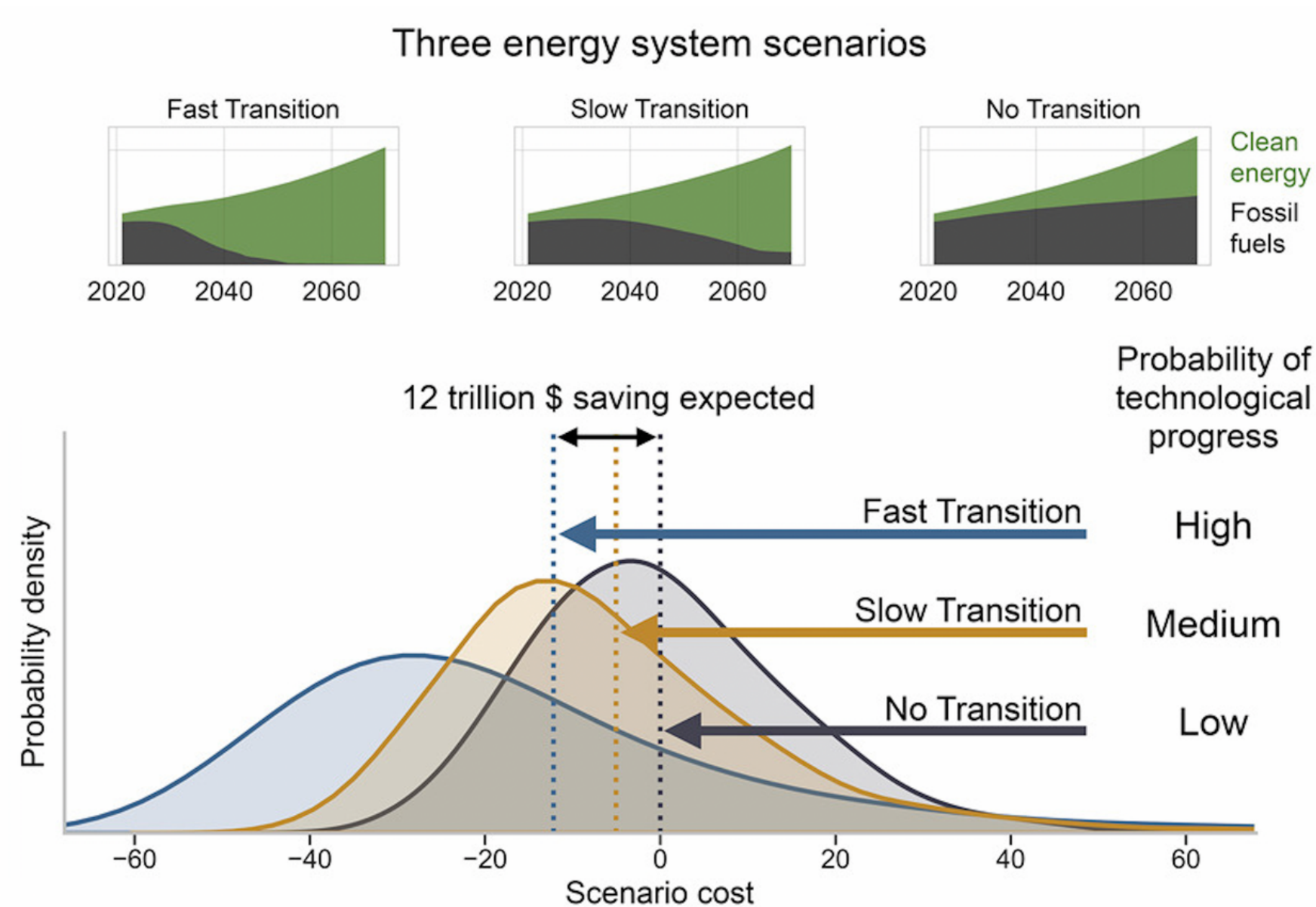
EMOCJE

SKALA

JĘZYK

STADO

SPRAWCZOŚĆ

NIE ZIELONE
TYLKO LEPSZE

PRZYKŁADY

EMOCJE

Niedziela, 18 września 2022r. więcej » ZNAJDŹ

Fakt PREMIUM WYDARZENIA ▾ POLITYKA PLOTKI PIENIĄDZE ▾ HOBBY ▾ SPORT ▾ SERIALE ZDROWIE ▾ RABATY ▾ QUIZY HOROSKOPY

Fakt » Wydarzenia » Śmiali się z nich. Pukali w głowy. Teraz lokatorzy tego bloku zimy się nie boją. Sami sobie produkują energię!

Śmiali się z nich. Pukali w głowy. Teraz lokatorzy tego bloku zimy się nie boją. Sami sobie produkują energię!

Hrywniak Bogdan Tomasz Kuzia

Data utworzenia: 6 września 2022, 10:25.

SKALA

JĘZYK

fakty.tvn24.pl

Zwykli ludzie, zwykły blok, ale podwyżki cen ciepła im niestraszne. Jak to zrobili?

Zwyczajna wspólnota mieszkaniowa w zwykłym bloku z lat 70. nie boi się podwyżek kosztów ogrzewania. Już dawno postawili na ogniwa fotowoltaiczne i pompy ciepła. Od sześciu lat płacą czynsze w niezmienionej wysokości i jeszcze mają kolejne plany.

10 września 2022, 19:11

Zwyczajna wspólnota mieszkaniowa w zwykłym bloku z lat 70. nie boi się podwyżek kosztów ogrzewania. Już dawno postawili na ogniwa fotowoltaiczne i pompy ciepła. Od sześciu lat płacą czynsze w niezmienionej wysokości i jeszcze mają kolejne plany.

Mieszkańcy jednego z powstałych w latach 70. bloków w Szczytnie nie obawiają się zimowych mrozów. Prawie 10 lat temu zakasali rękawy i wzięli sprawy w swoje ręce. Przyświecały im proste zasady - ekologia, ekonomia i zadowolenie. Choć na początku było trochę obaw, to ostatecznie wszystko się udało.

Kryzys węglowy uderza w Polaków, kiedy mierza się też z

STADO

SPRAWCZOŚĆ

10 września 2022, 19:11

Samowystarczalni

Zwykli ludzie, zwykły blok, ale podwyżki cen ciepła im niestraszne. Jak to zrobili?

NIE ZIELONE
TYLKO LEPSZE

PRZYKŁADY

Dowód że ten argument działa: Większość osób przechodzi na wegetarianizm z powodów zdrowotnych (nie bardziej etyczne, nie zielone, ale zdrowsze!).

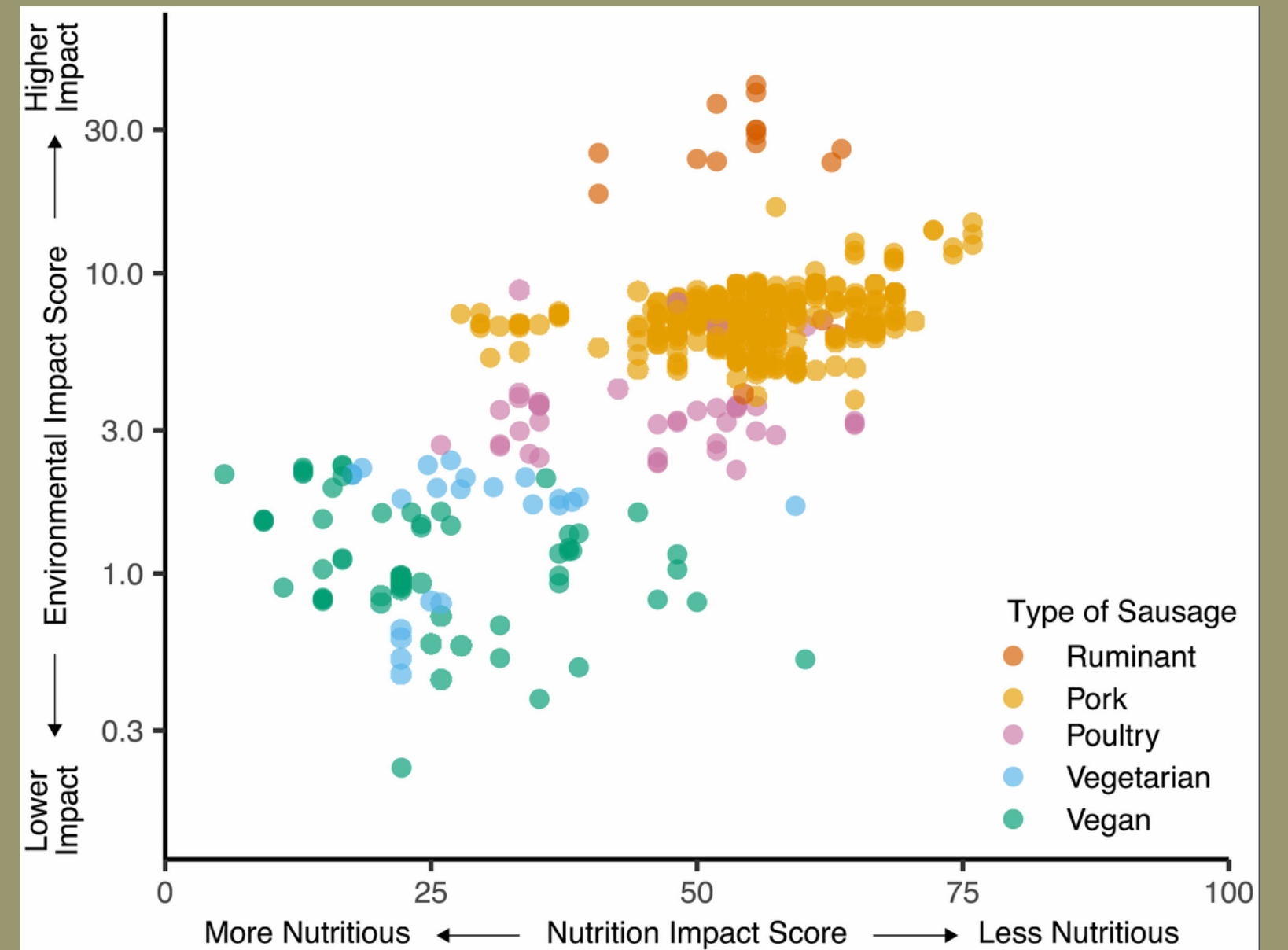
EMOCJE

SKALA

JĘZYK

STADO

SPRAWCZOŚĆ

**NIE ZIELONE
TYLKO LEPSZE**

KRYZYS KLIMATYCZNY TO KRYZYS ZDROWIA PUBLICZNEGO

EMOCJE

Odejście od energetyki węglowej w Polsce pozwoliłoby uniknąć około 5820 przedwczesnych zgonów rocznie oraz 3000 przypadków przewlekłego zapalenia oskrzeli u dorosłych.

SKALA

JĘZYK

STADO

SPRAWCZOŚĆ

Wyspy ciepła:

Zgony w Europie spowodowane upałem: mogą wzrosnąć 50x do końca wieku (150,000 zgonów rocznie)

KRYZYS KLIMATYCZNY TO KRYZYS ZDROWIA PUBLICZNEGO

EMOCJE

11.65%

wszystkich śmierci rocznie jest spowodowanych zanieczyszczeniem powietrza związanym z sektorem energetycznym (Global Burden of Disease Report)

SKALA

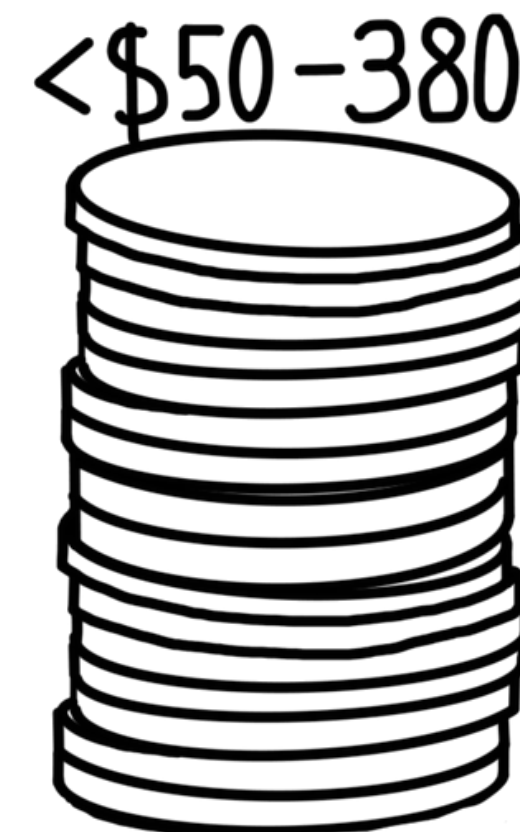
JĘZYK

STADO

SPRAWCZOŚĆ

Średni koszt
"zielonej" energii

Oszczędności zdrowotne z
wprowadzenia takiej energii

**NIE ZIELONE
TYLKO LEPSZE**

TRANSPORT PUBLICZNY

EMOCJE

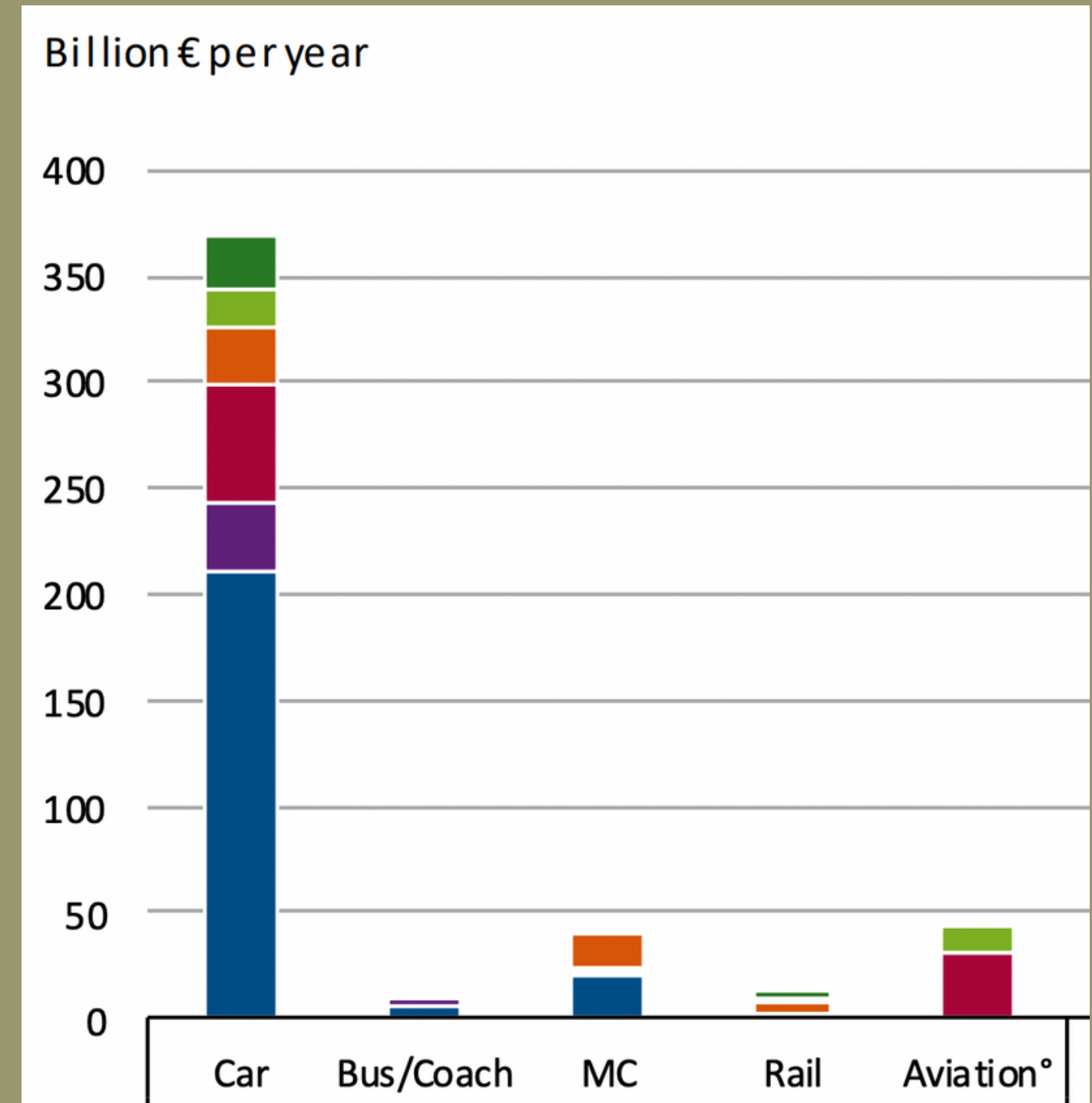
SKALA

JĘZYK

STADO

SPRAWCZOŚĆ

- Zniszczenie środowiska
- Skutki produkcji paliwa
- Zanieczyszczenie dźwiękowe
- Skutki klimatyczne
- Zanieczyszczenie powietrza
- Wypadki drogowe

NIE ZIELONE
TYLKO LEPSZE

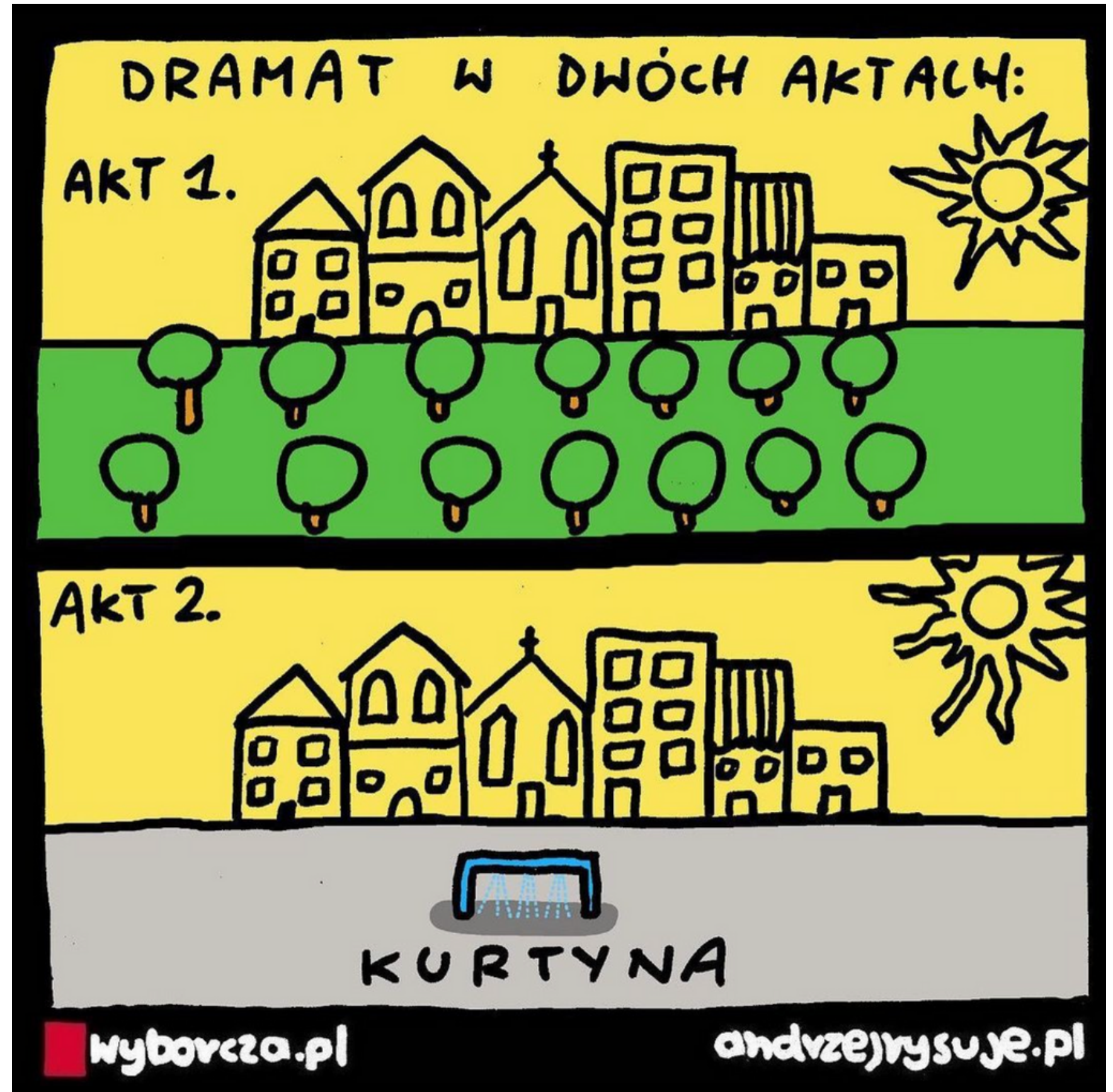
EMOCJE

SKALA

JĘZYK

STADO

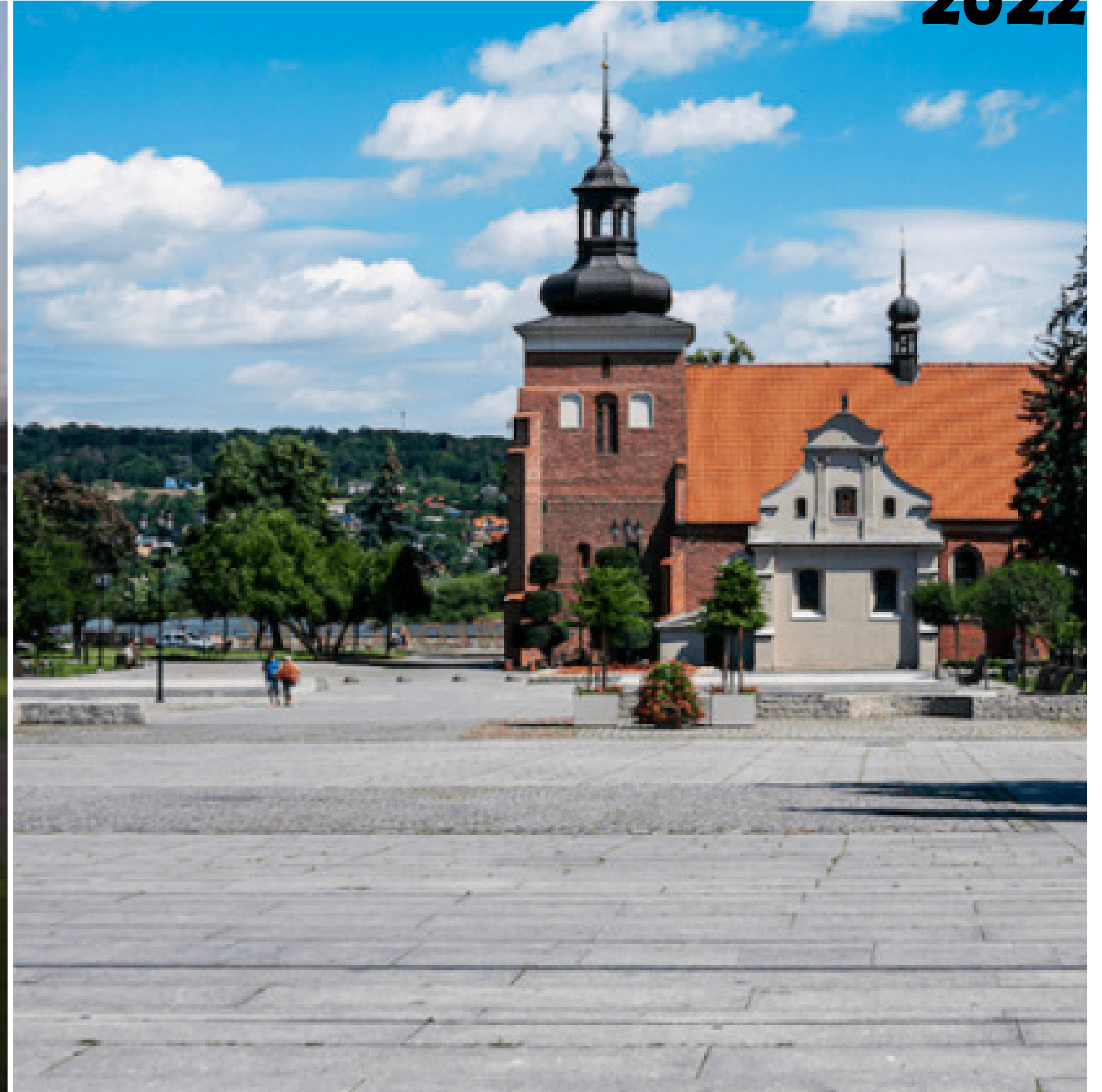
SPRAWCZOŚĆ

LATA 1990

2022

LATA 1990

2022

NIE ZIELONE
TYLKO LEPSZE

EMOCJE

SKALA

JĘZYK

STADO

SPRAWCZOŚĆ

Copyright © 2014 CartoonArts International

NIE ZIELONE
TYLKO LEPSZE

EMOCJE

SKALA

JĘZYK

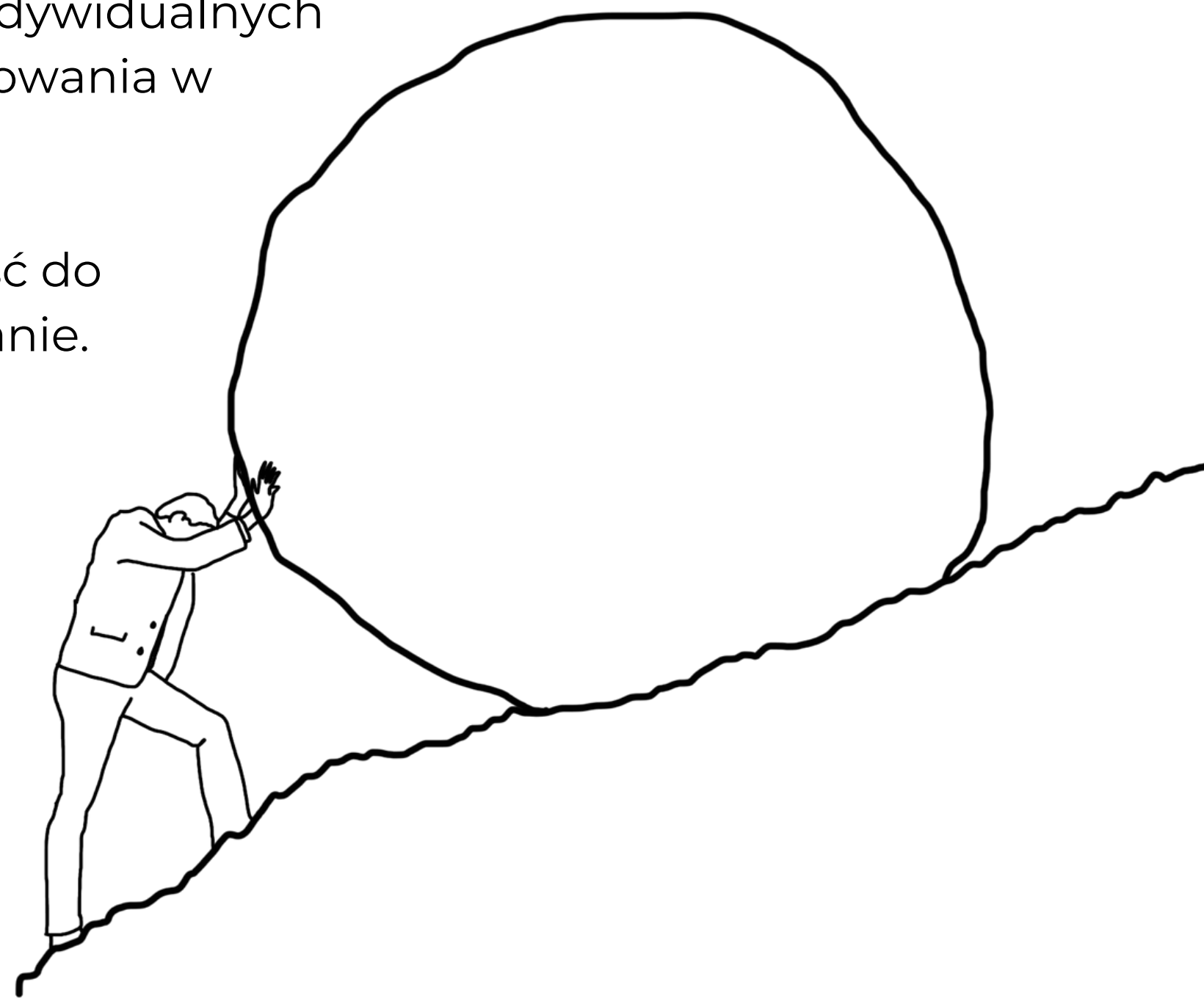
STADO

SPRAWCZOŚĆ

SMUTEK I PRZYTŁOCZENIE DEMOBILIZUJĄ

Apokaliptyczna narracja z naciskiem na globalną perspektywę, ściśle oblepiona poczuciem winy, jest negatywną ramą, która nie tylko nie przemawia do większości ludzi, ale stwarza ryzyko, że problem będzie przedstawiany jako zbyt duży i trudny do zrealizowania dla indywidualnych działań. To z kolei prowadzi do utraty zaangażowania w zmiany systemowe.

Za to pozytywne emocje wspomagają zdolność do analizowania informacji i zwiększają zaangażowanie.

NIE ZIELONE
TYLKO LEPSZE

EMOCJE

SKALA

JĘZYK

STADO

SPRAWCZOŚĆ

DYSONANS POZNAWCZY

Zwodzimy samych siebie, bo dzięki temu czujemy się lepiej

NIE ZIELONE
TYLKO LEPSZE

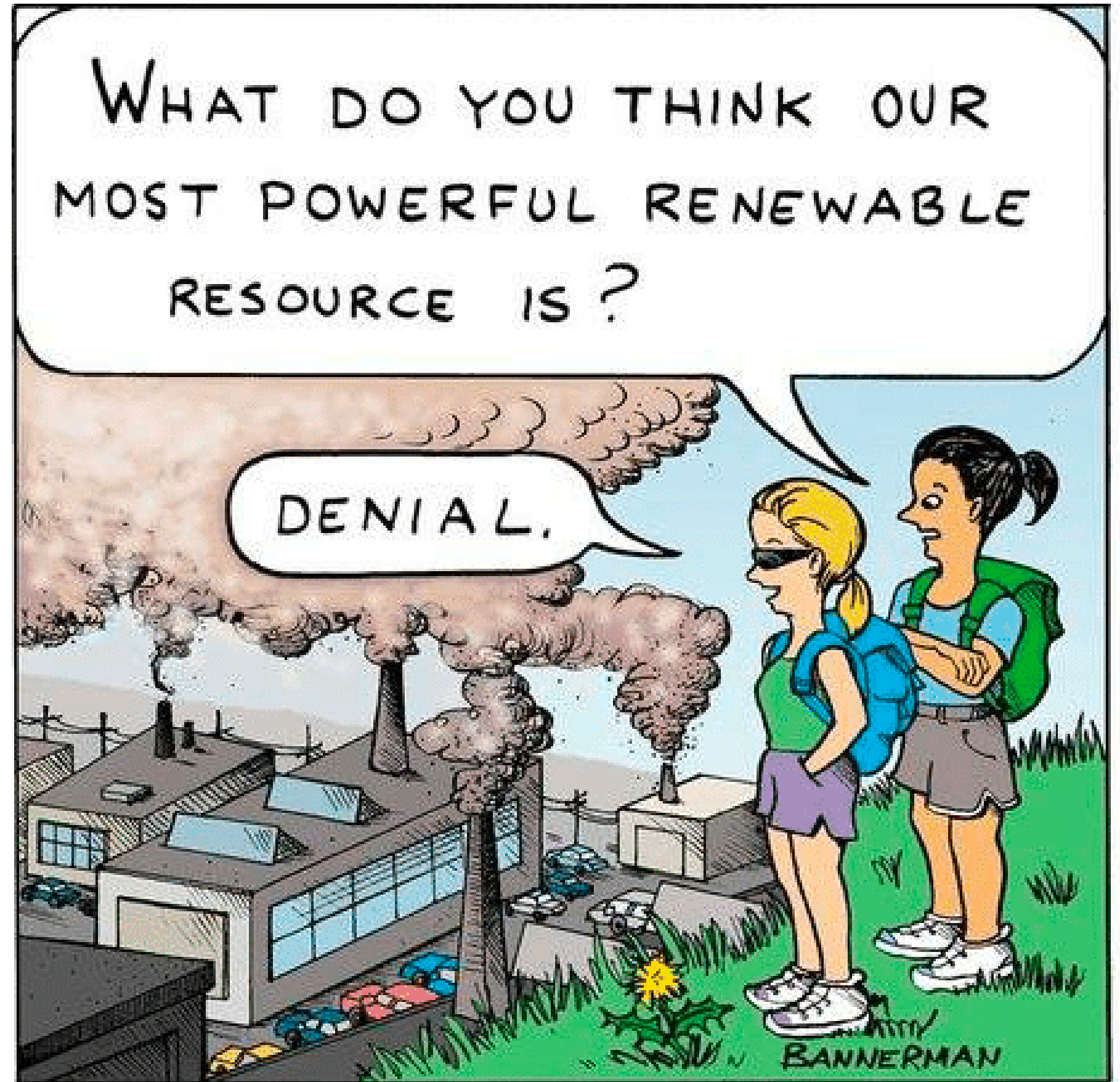
EMOCJE

SKALA

JĘZYK

STADO

SPRAWCZOŚĆ

NIE ZIELONE
TYLKO LEPSZE

CZAS NA ZMIANĘ ZABARWIENIA EMOCJONALNEGO

EMOCJE

SKALA

JĘZYK

STADO

SPRAWCZOŚĆ

NADZIEJA

DUMA

WSPÓŁCZUCIE

GNIEW??

NIE ZIELONE
TYLKO LEPSZE

TEORIA POZIOMU KONSTRUKTYWNEGO

EMOCJE

KONKRET

NISKI

SKALA

Poziom konstruktywny

Skala dystansu psychologicznego

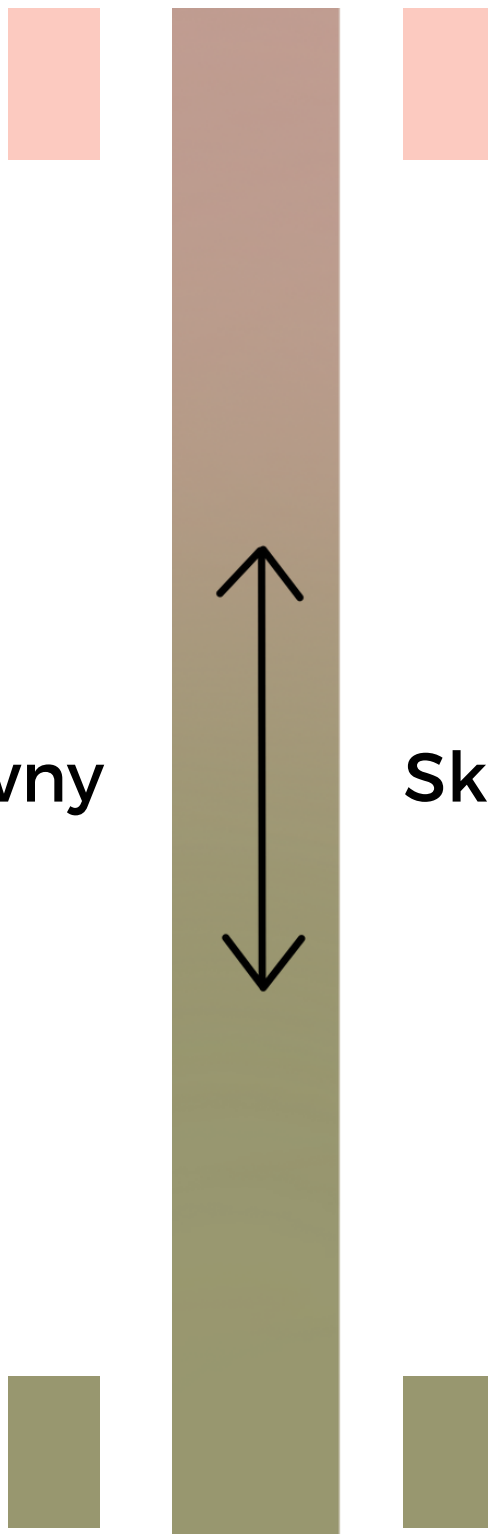
JĘZYK

STADO

ABSTRAKT

WYSOKI

SPRAWCZOŚĆ

NIE ZIELONE
TYLKO LEPSZE

EMOCJE

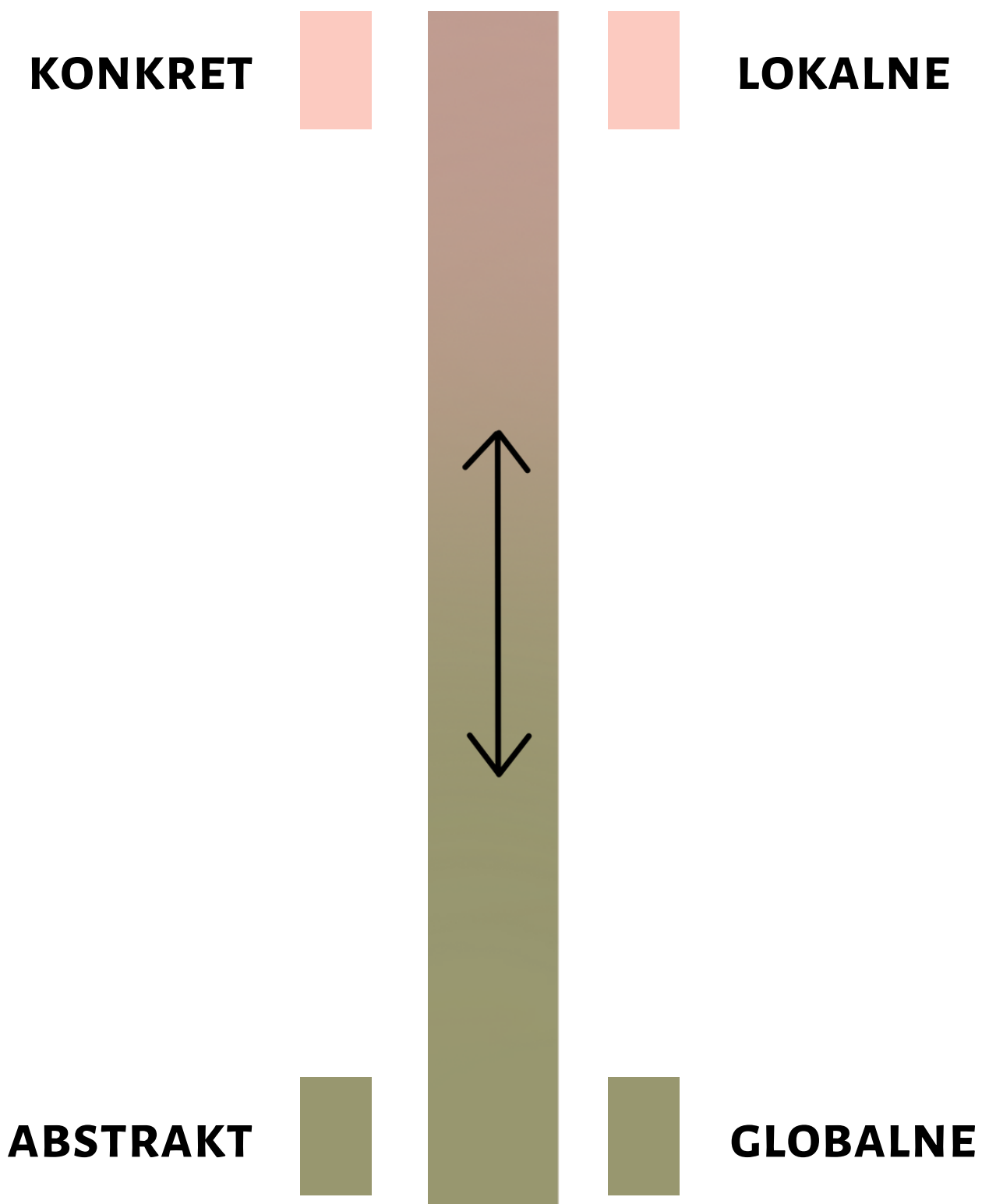
SKALA

JĘZYK

STADO

SPRAWCZOŚĆ

ZMIANA SKALI GEOGRAFICZNEJ

NIE ZIELONE
TYLKO LEPSZE

EMOCJE

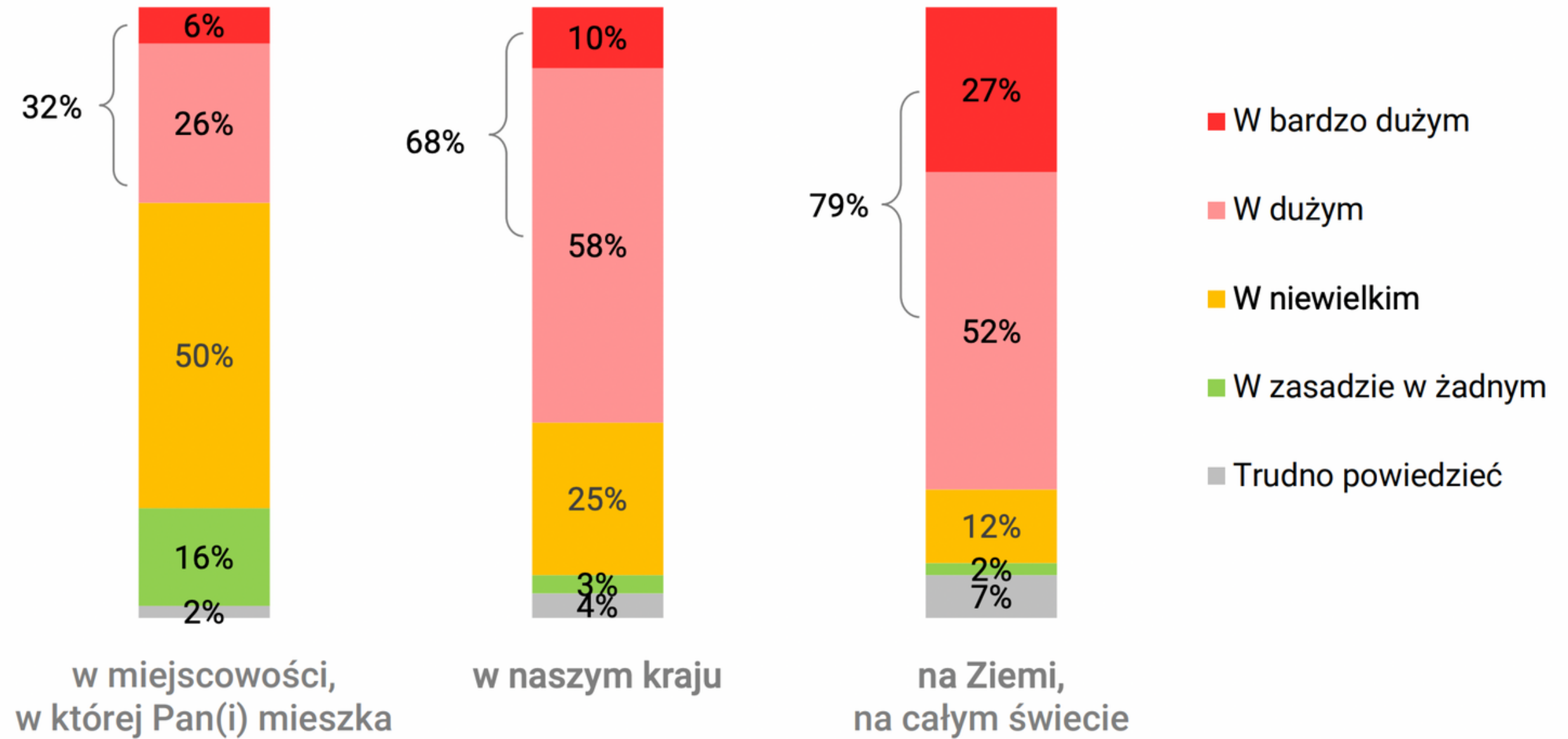
SKALA

JĘZYK

STADO

SPRAWCZOŚĆ

RYS. 2. W jakim stopniu stan środowiska naturalnego [...] jest powodem Pana(i) obaw i niepokoju?

NIE ZIELONE
TYLKO LEPSZE

WŁAŚCIWE PYTANIA:

EMOCJE

Czy Twoją rodzinę będzie stać na 3 posiłki dziennie jeśli ceny żywności wzrosną?

Jak dobrze zbudowany jest dom, w którym mieszkasz?

Czy zapewni Ci chłód w gorące lata i ciepło w ekstremalnie zimy?

Czy ochroni Cię przed ulewami i powodziami?

SKALA

Co się stanie, jeśli twoje ubezpieczenie wzrośnie z powodu zwiększonego ryzyka burz, powodzi i pożarów? Jak temperatura wpływa na Twoje zdrowie?

JĘZYK

Jak nieprzewidywalna pogoda wpływa na Twój nastrój?

STADO

SPRAWCZOŚĆ

NIE ZIELONE
TYLKO LEPSZE

PRZYKŁAD

EMOCJE

SKALA

Mniej korków
na drogach

Aktywny tryb
życia

Lepszy stan
zdrowia

Dodatkowe
miejsca pracy

JĘZYK

DODATKOWE KORZYŚCI Z LOKALNEJ POLITYKI KLIMATYCZNEJ

STADO

Zmniejszone
koszty paliwa

Bezpieczeństwo
energetyczne

Dostęp
do żywności

Stale dochody
drobnych rolników

SPRAWCZOŚĆ

NIE ZIELONE
TYLKO LEPSZE

EMOCJE

SKALA

JĘZYK

STADO

SPRAWCZOŚĆ

ZMIANA SKALI CZASOWEJ

KONKRET

TERAZ

ABSTRAKT

W PRZYSZŁOŚCI

NIE ZIELONE
TYLKO LEPSZE

EMOCJE

SKALA

JĘZYK

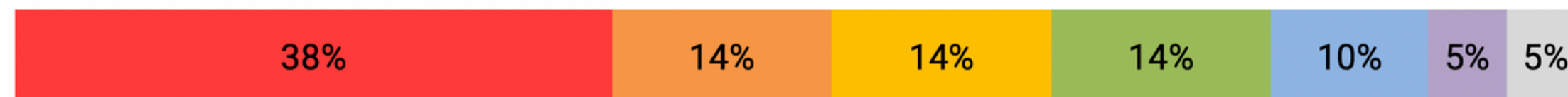
STADO

SPRAWCZOŚĆ

ZMIANA SKALI CZASOWEJ

Faworyzujemy szybkie, krótkoterminowe, bezpośrednie koszty i korzyści, a zagrożenia oddalone w czasie traktujemy mniej poważnie.

RYS. 5. Jak Pan(i) sądzi, kiedy zmiany klimatyczne zaczną znacząco wpływać na życie ludzi w Polsce?*

- Wpływają znacząco już teraz
- W ciągu kilku najbliższych lat
- W ciągu kilkunastu najbliższych lat
- W ciągu najbliższych 20–30 lat
- Będą odczuwalne w dalszej przyszłości
- Nie wiadomo, czy w ogóle wpłyną na życie ludzi
- Trudno powiedzieć

* Na pytanie nie odpowiadali badani twierdzący, że takie zjawisko jak zmiany klimatu nie istnieje (N=991)

NIE ZIELONE
TYLKO LEPSZE

EMOCJE

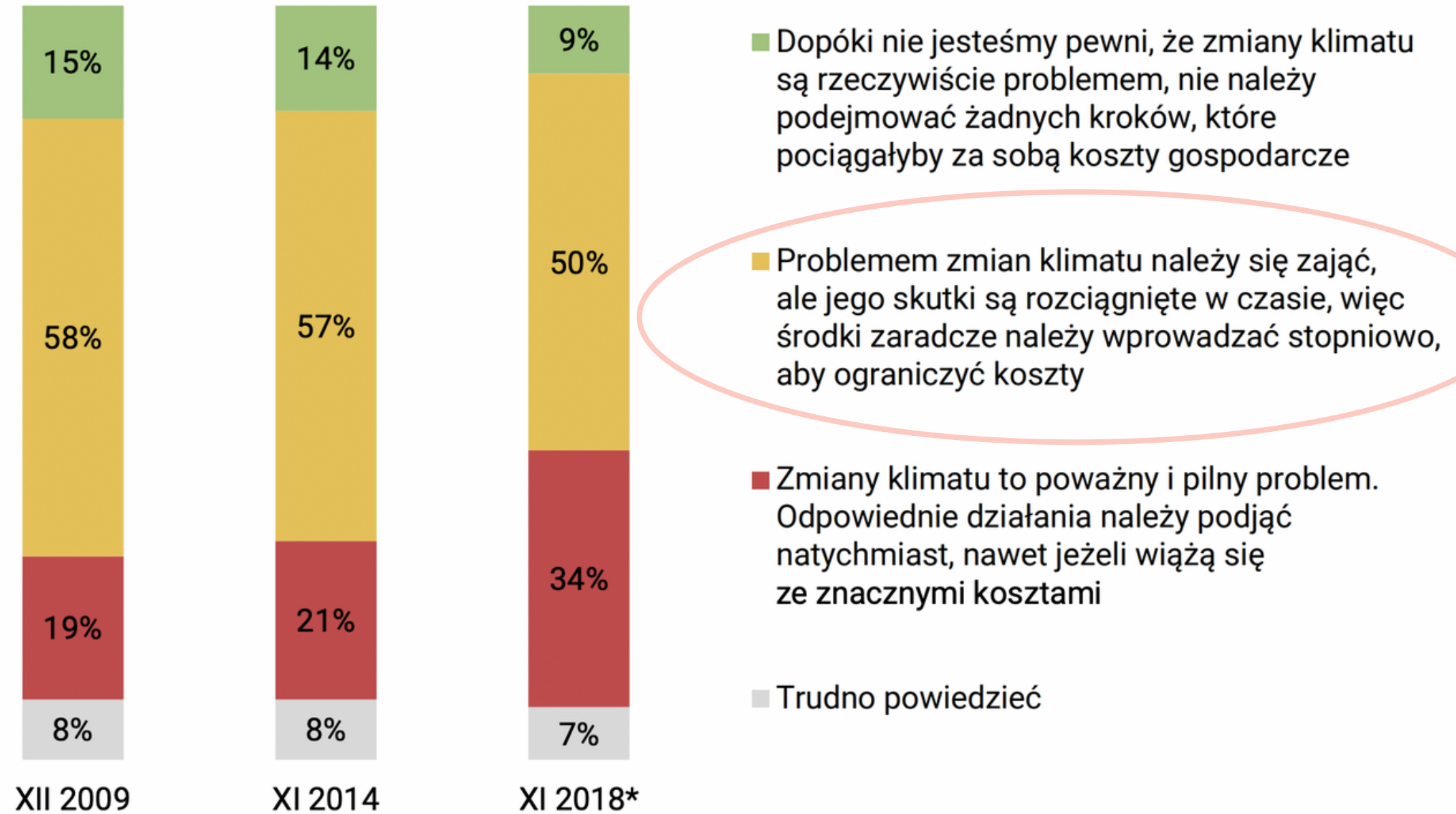
SKALA

JĘZYK

STADO

SPRAWCZOŚĆ

RYS. 6. Nie ma jednoznacznej zgody co do tego, co poszczególne kraje, w tym Polska, powinny zrobić w związku ze zmianami klimatu. Oto trzy stwierdzenia na ten temat. Proszę powiedzieć, które z nich jest najbliższe Pana(i) poglądom*.

* Na pytanie nie odpowiadali badani twierdzący, że takie zjawisko jak zmiany klimatu nie istnieje (N=991)

NIE ZIELONE
TYLKO LEPSZE

POTRZEBA NOWYCH SŁÓW

Wiele określeń jest niezrozumiałych
(zwłaszcza w polskim kontekście) lub ma
nieodpowiednie konotacje.

EMOCJE

SKALA

JĘZYK

STADO

SPRAWCZOŚĆ

sustainable

utrzymywalny, zrównoważony,
wystarczalny, współistnienie?

recykling

odzysk, recyrkulacja, "dawanie
nowego życia"?

konserwacja

zdolność zdrowienia,
wytrzymałość, odporność,
profilaktyka, inwestycja?

umiarkowanie,
powściągliwość,
moderacja

transformacja?

uchodźca

uchodźca klimatyczny?

NIE ZIELONE
TYLKO LEPSZE

EMOCJE

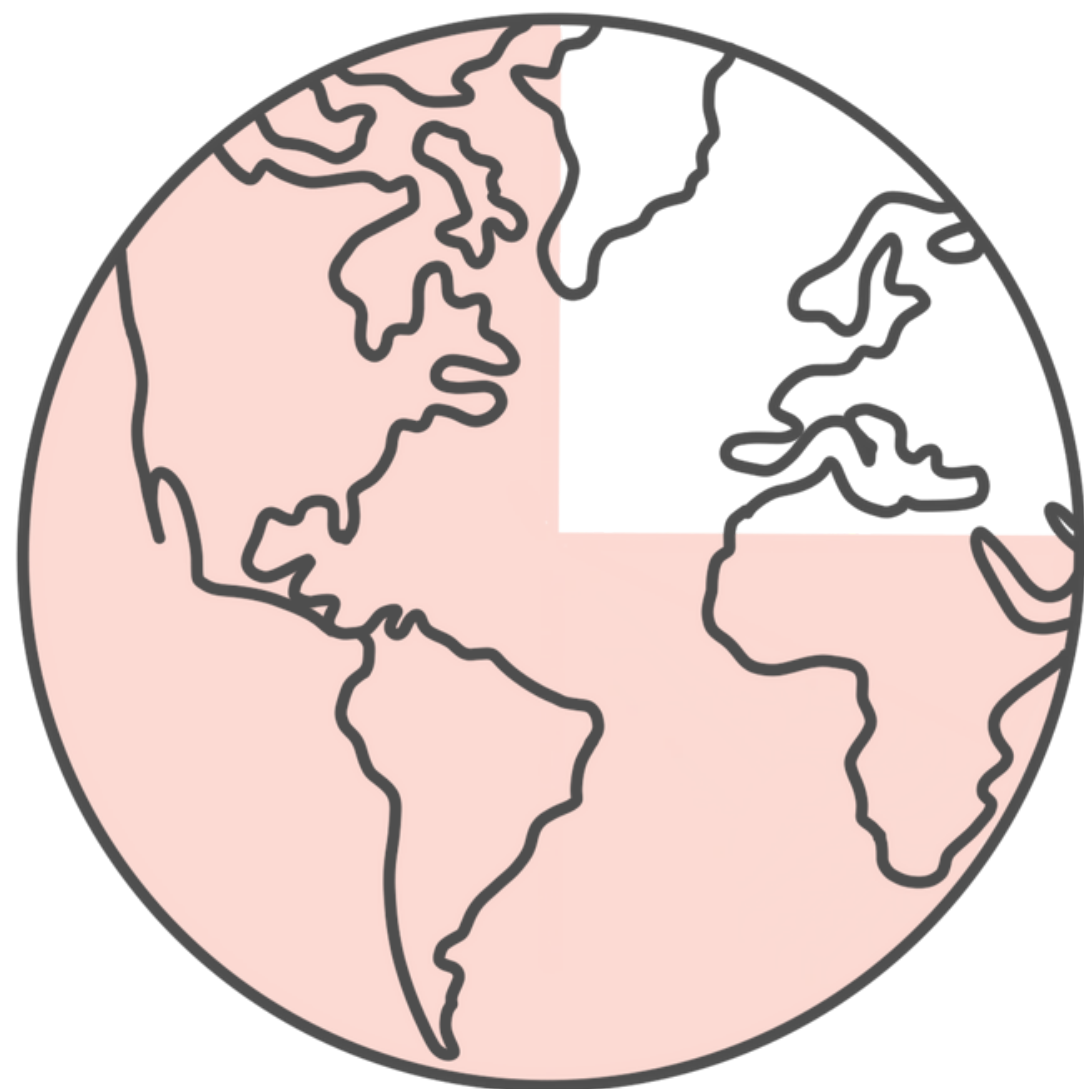
SKALA

JĘZYK

STADO

SPRAWCZOŚĆ

UTRACONE W TŁUMACZENIU

75% populacji świata nie mówi po angielsku

Raporty IPCC są tłumaczone na sześć oficjalnych języków ONZ: arabski, chiński, angielski, francuski, rosyjski i hiszpański

Mniej niż połowa światowej populacji mówi w tych językach!

NIE ZIELONE
TYLKO LEPSZE

KORELACJA Z BRAKIEM WIEDZY

(2007-2008 Gallup World Poll, przeprowadzony w 119 krajach):

EMOCJE

SKALA

JĘZYK

STADO

SPRAWCZOŚĆ

90% społeczeństwa jest świadoma zmian klimatycznych w Ameryce Północnej, Europie i Japonii

40% dorosłych na całym świecie nigdy nie słyszało o zmianie klimatu (to prawie 2 miliardy ludzi)

W niektórych krajach rozwijających się, takich jak Egipt, Bangladesz i Indie, liczba ta wzrasta do ponad 65% społeczeństwa.

NIE ZIELONE
TYLKO LEPSZE

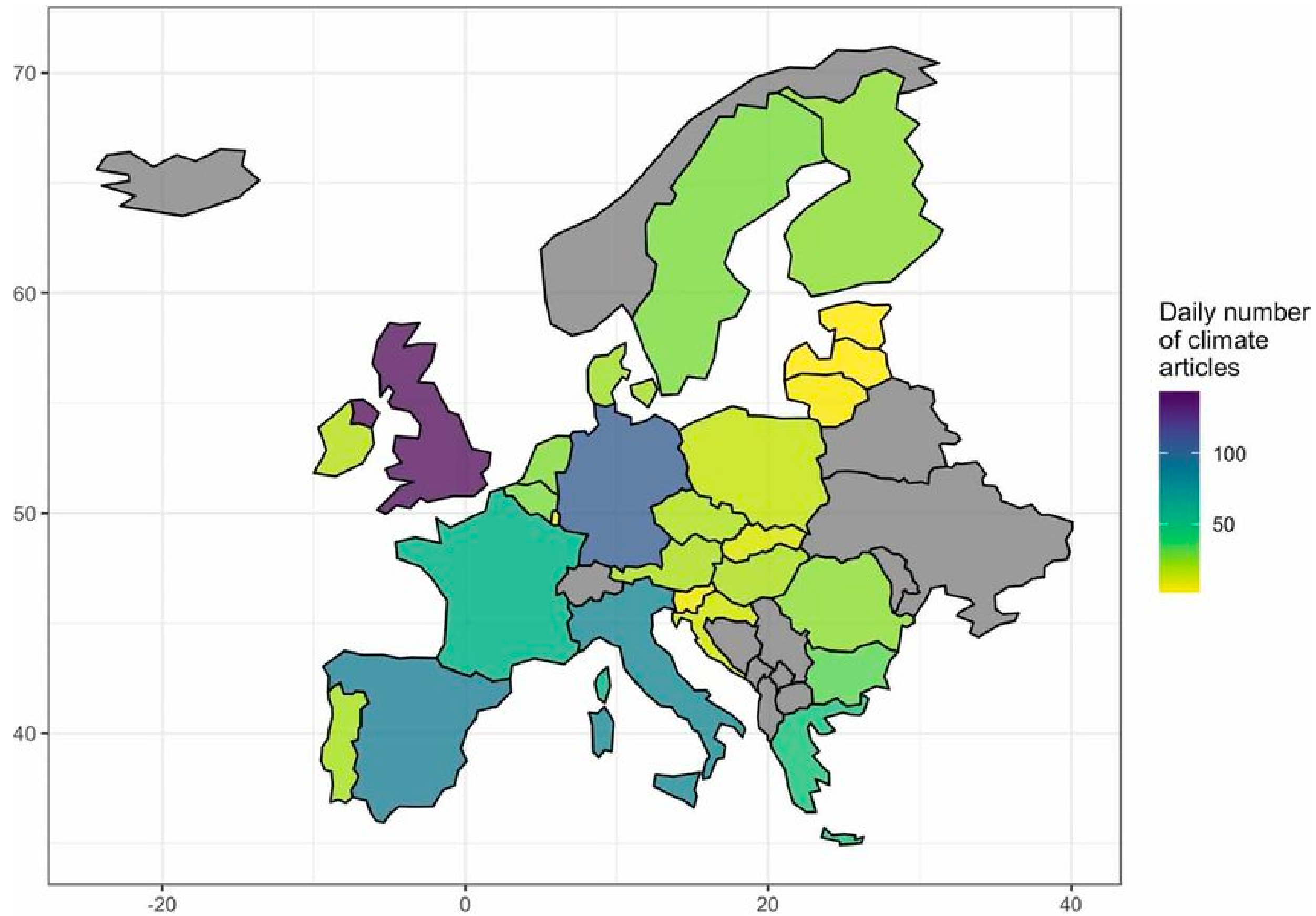
EMOCJE

SKALA

JĘZYK

STADO

SPRAWCZOŚĆ

NIE ZIELONE
TYLKO LEPSZE

EMOCJE

SKALA

JĘZYK

STADO

SPRAWCZOŚĆ

ZWROT TRANSLACYJNY

“Przekład może stać się modelem łączenia dyscyplin, w toku którego każda z nich pracuje nad swoją zdolnością przyłączenia się do innych nauk”

“Przekład to już nie jest transfer tekstów z jednego języka na drugi, lecz jest słusznie traktowany, jako proces negocjacji między tekstami i między kulturami, proces, w którego toku wszystkie rodzaje transakcji odbywają się za pośrednictwem tłumacza”

—

S. Bassnett , Translation Studies , 2002, s. 5

NIE ZIELONE
TYLKO LEPSZE

NORMY SPOŁECZNE: ZAGROŻENIA I JAK NA NIE ODPOWIADAĆ

EMOCJE

SKALA

JĘZYK

STADO

SPRAWCZOŚĆ

**EVEN JACK DANIEL'S WASTE
IS TOO GOOD TO WASTE**

99% of materials from our Lynchburg distillery
are reused or recycled.

April is officially Earth Month. But, our commitment to sustainable production is a process that Jack Daniel's practices year round.

**WITH ALL DUE RESPECT TO PROGRESS,
THE WORLD COULD USE A LITTLE LESS PLASTIC.**

JACK DANIEL'S **Nº7** TENNESSEE WHISKEY

Your friends at Jack Daniel's remind you to drink responsibly.
© 2015 Jack Daniel's Inc. www.jackdaniels.com
JACK DANIEL'S and Nº7 are registered trademarks of Jack Daniel's Inc. © 2015.

NIE ZIELONE
TYLKO LEPSZE

NORMY SPOŁECZNE: SZANSA

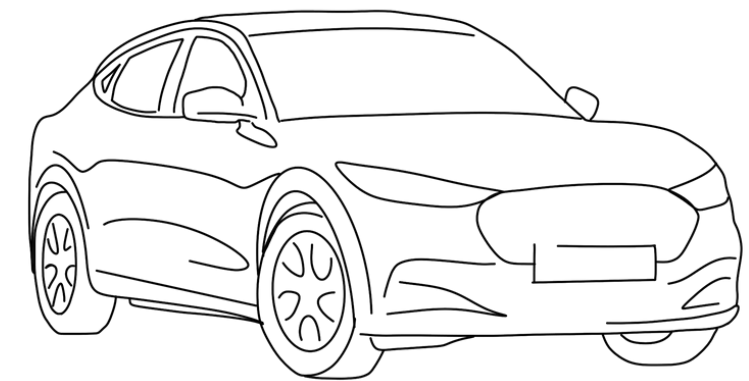
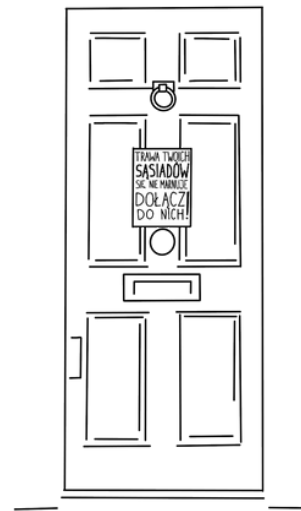
EMOCJE

SKALA

JĘZYK

STADO

SPRAWCZOŚĆ

NIE ZIELONE
TYLKO LEPSZE

TOŻSAMOŚĆ: KWESTIA PROTESTÓW

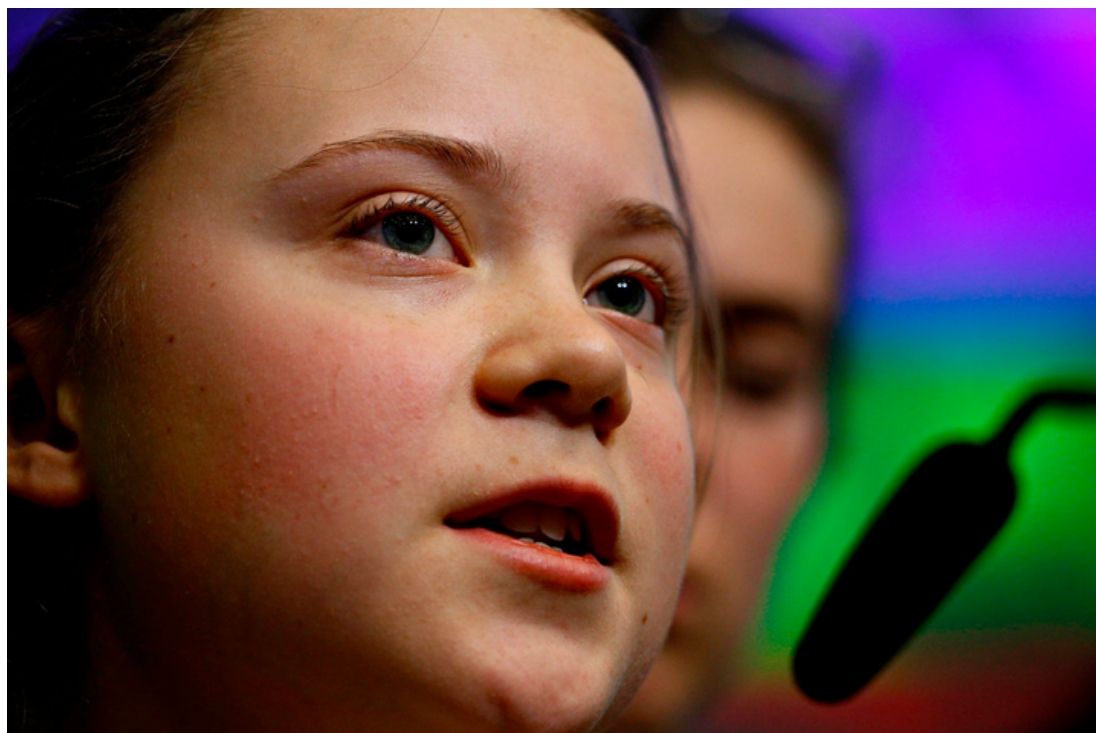
EMOCJE

SKALA

JĘZYK

STADO

SPRAWCZOŚĆ

NIE ZIELONE
TYLKO LEPSZE

EMOCJE

SKALA

JĘZYK

STADO

SPRAWCZOŚĆ

Grist / Amelia Bates

NIE ZIELONE
TYLKO LEPSZE

PRZYKŁADY

Zewnętrzna i niezależna certyfikacja

EMOCJE

SKALA

JĘZYK

STADO

SPRAWCZOŚĆ

		US
Product Name		
Product Location SKU 0000		
Environmental Impact Scale Decreasing Environmental Impact		
1		10
Manufacturing		
Manufacturing Impact Reduction		3
Renewable Energy Use		Yes
Responsible Chemical Management		5
Shipping Impact		9
Product Content		1
Packaging Content		5
User Impact		
Energy Consumption (kWh/day)		2.5
Water Consumption (gallons/day)		13.1
Product Lifetime		4
End of Life		
Packaging		5
Product		1
Innovation		
Innovative Practices		-1
Environmental Impact Factor:		50.1
Label Valid Through:		January 2021
		act.mygreenlab.org

NIE ZIELONE
TYLKO LEPSZE

EMOCJE

SKALA

JĘZYK

STADO

SPRAWCZOŚĆ

KRÓLOWA CERTYFIKACJI:

Certified

®

Corporation

**This company meets the
highest standards of social
and environmental impact**

NIE ZIELONE
TYLKO LEPSZE

PRZYKŁADY

Jak technologia może nam pomóc

EMOCJE

SKALA

JĘZYK

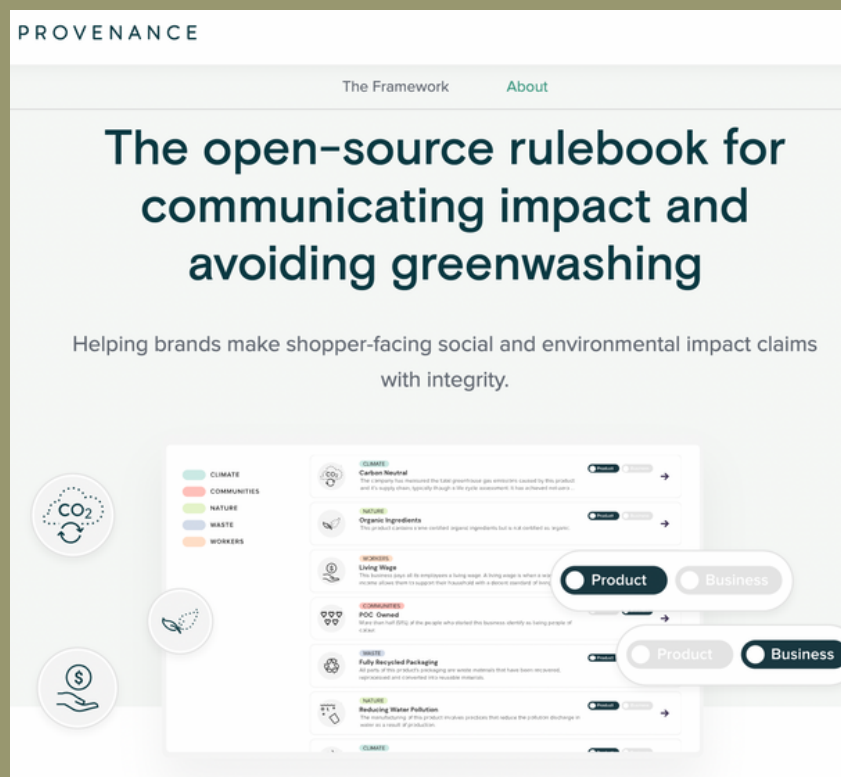
STADO

SPRAWCZOŚĆ

The software solution for sustainability communications

Turn complex data into clear messaging

Communicate your sustainability progress to shoppers in a digestible but comprehensive format.

Flexible content modules
Create once, publish everywhere with Provenance's content modules.

Digital experiences
Engage shoppers and retail customers with digital experiences accessible off-pack and online.

Third-party compatibility
Support claims with third-party verification and certification.

Recyclable Packaging
✓ Verified

Carbon Measured
✓ Verified

Supports Biodiversity
✓ Verified

NIE ZIELONE
TYLKO LEPSZE

EMOCJE

SKALA

JĘZYK

STADO

SPRAWCZOŚĆ

WAŻNE: POPARTE FAKTAMI, NIE GREENWASHING

"Jeśli pieniądze są tlenem, na którym pali się ogień globalnego ocieplenia, to kampanie PR i chwytliwe slogany są podpałką."

Grafika autorstwa: Lia Liao

NIE ZIELONE
TYLKO LEPSZE

EMOCJE

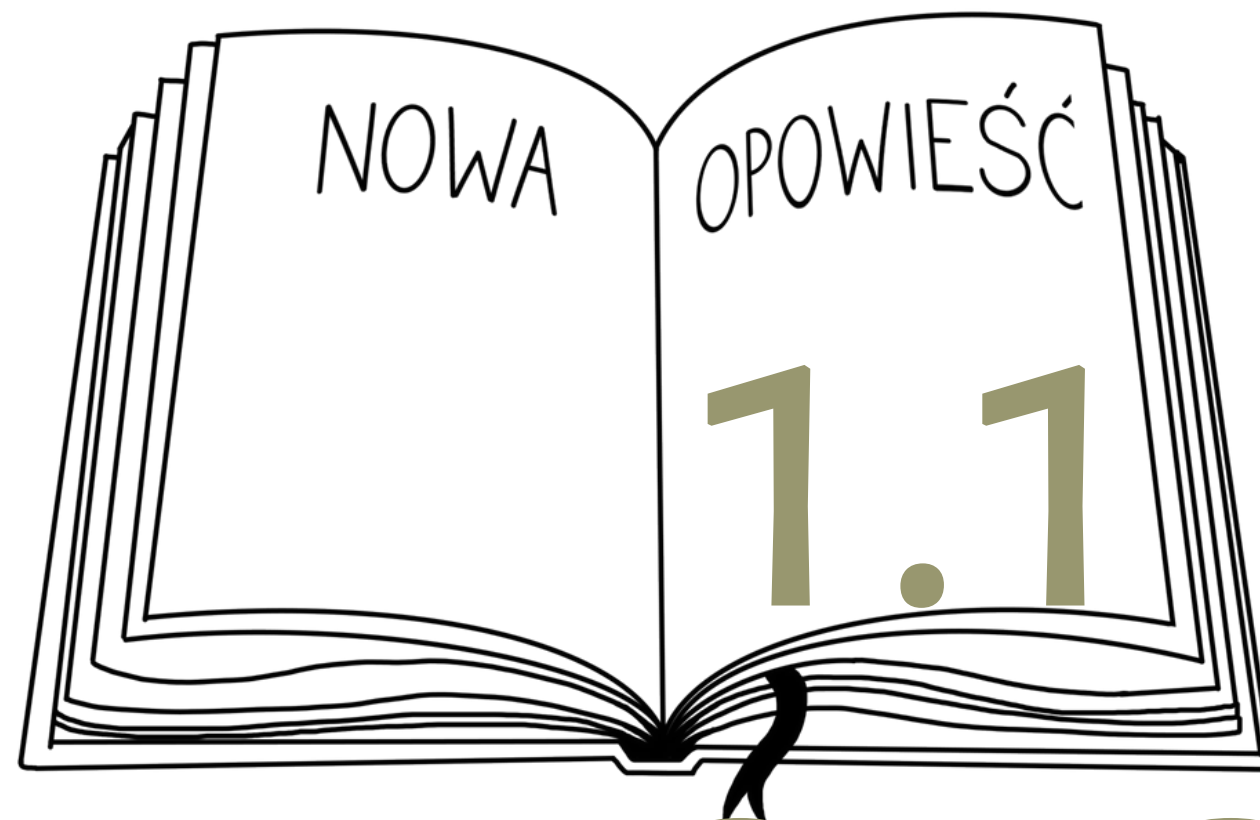
SKALA

JĘZYK

STADO

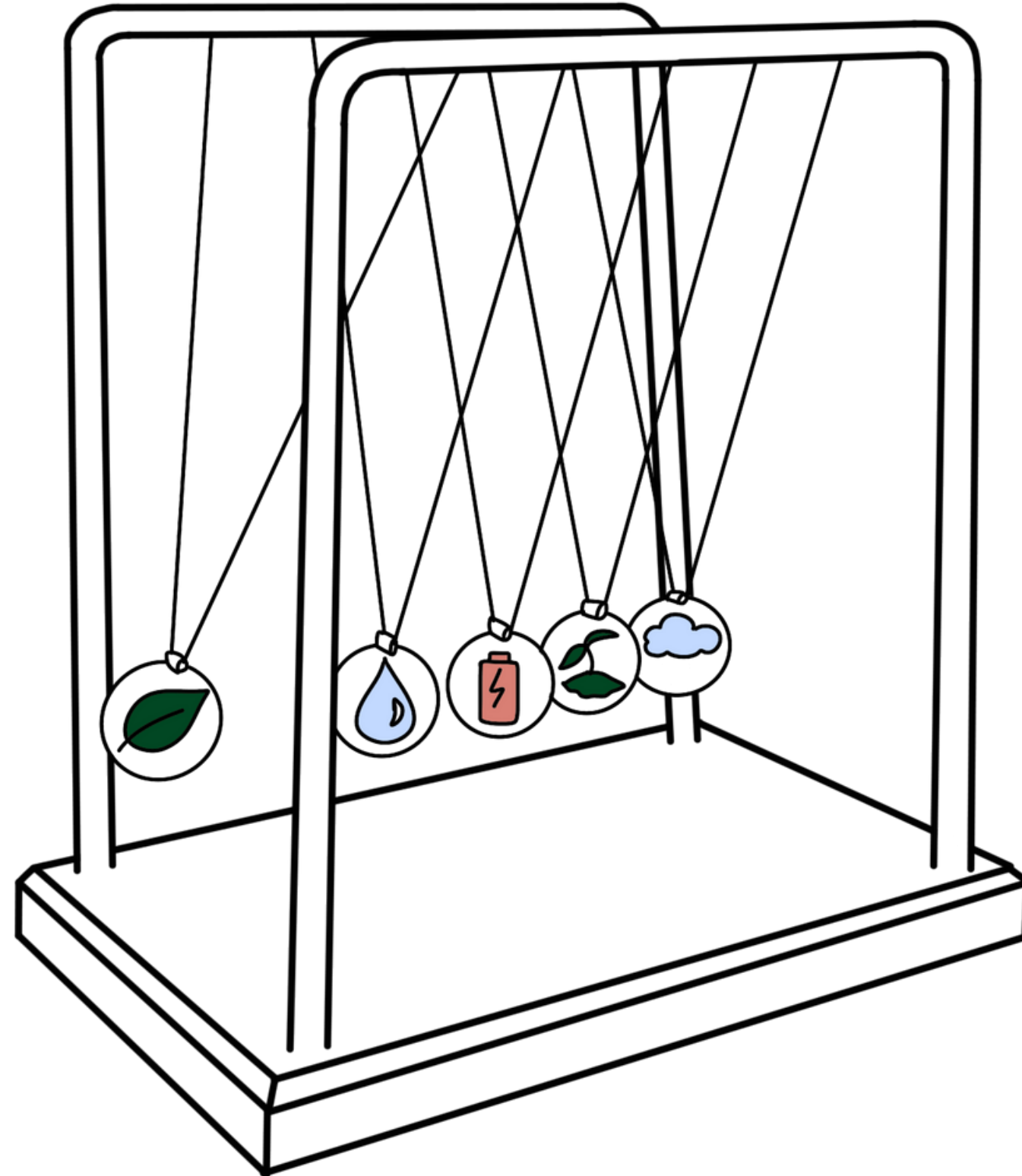
SPRAWCZOŚĆ

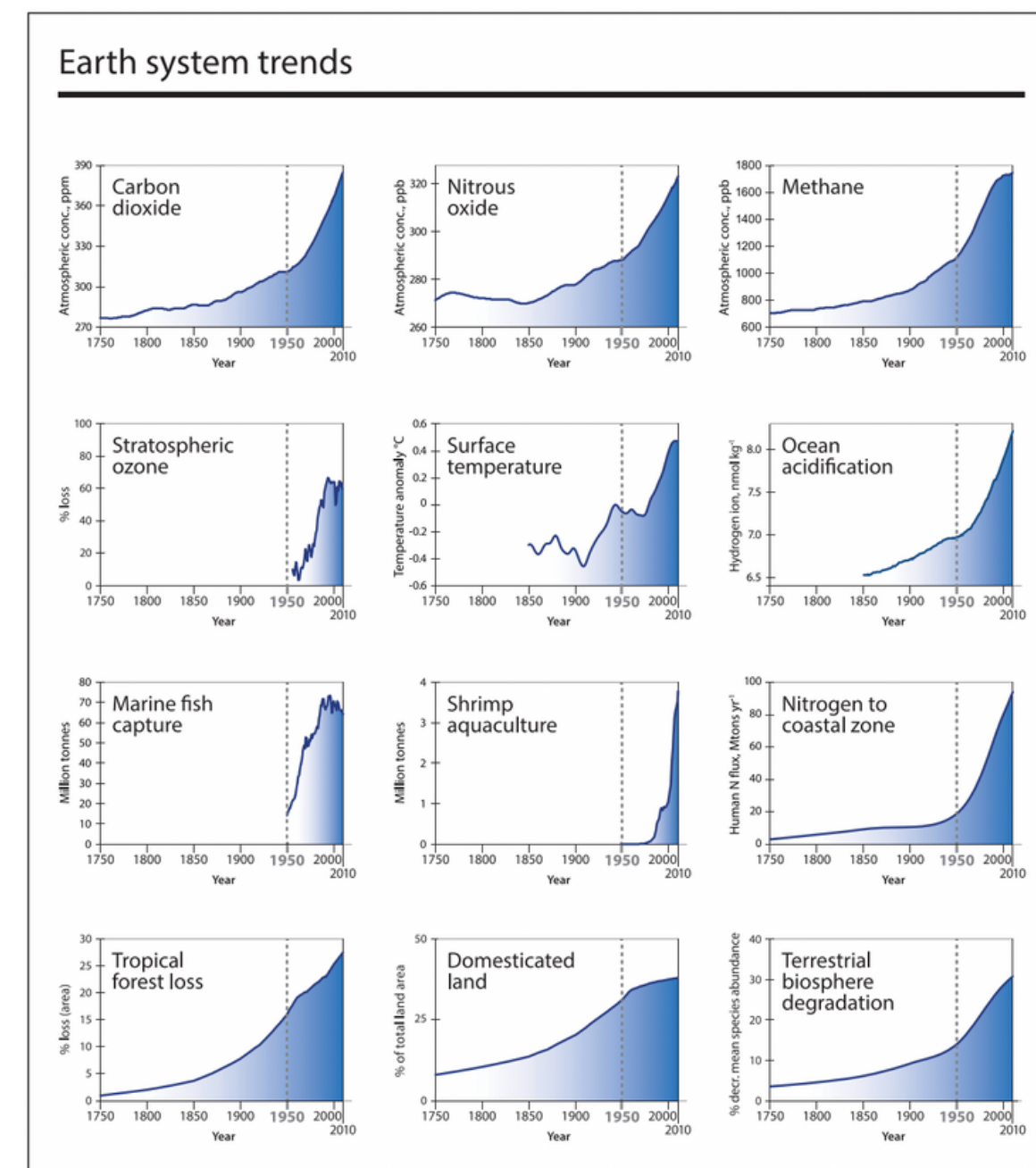
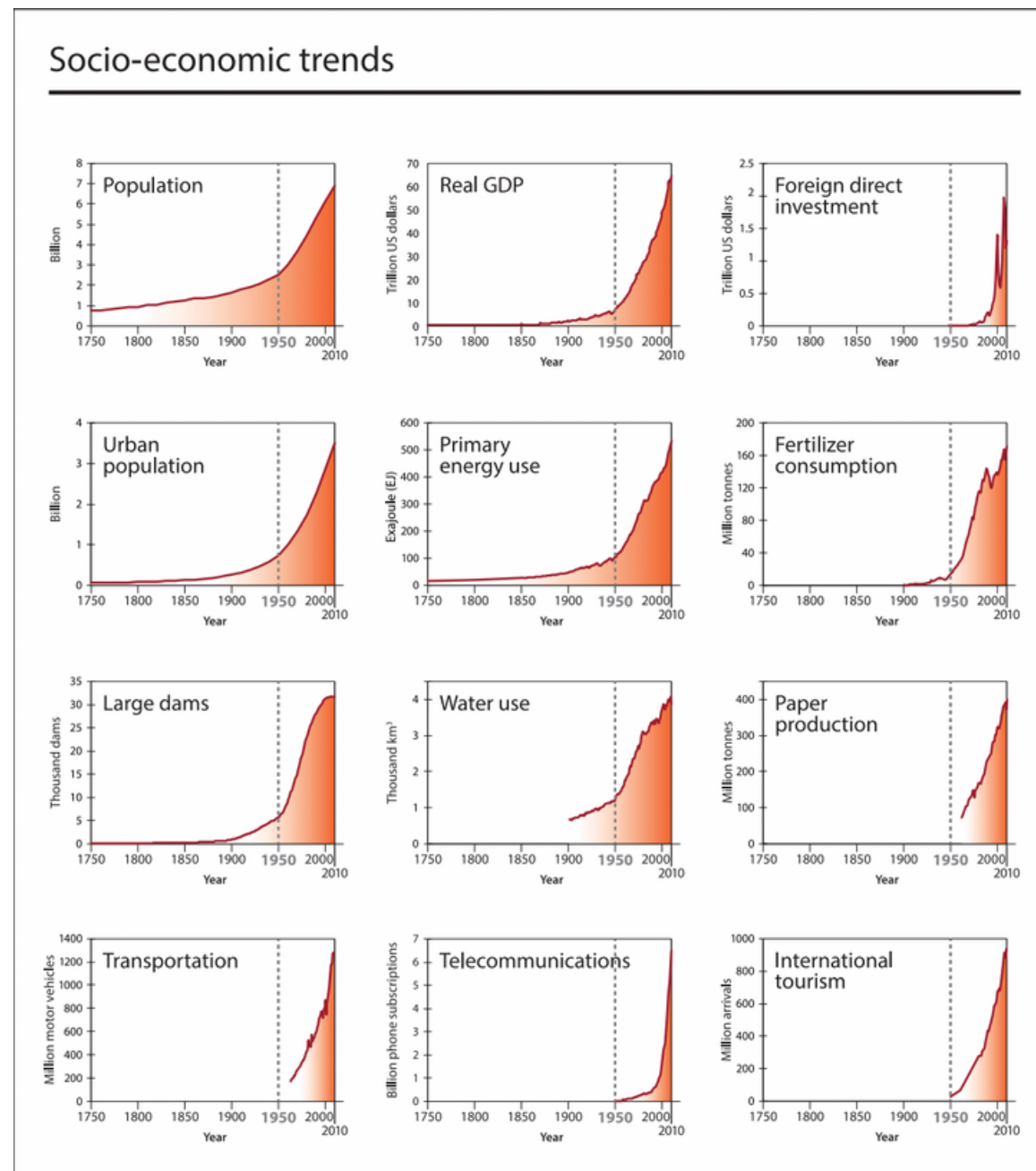
1.1 NOWA
OPowieść

BIOSFERA

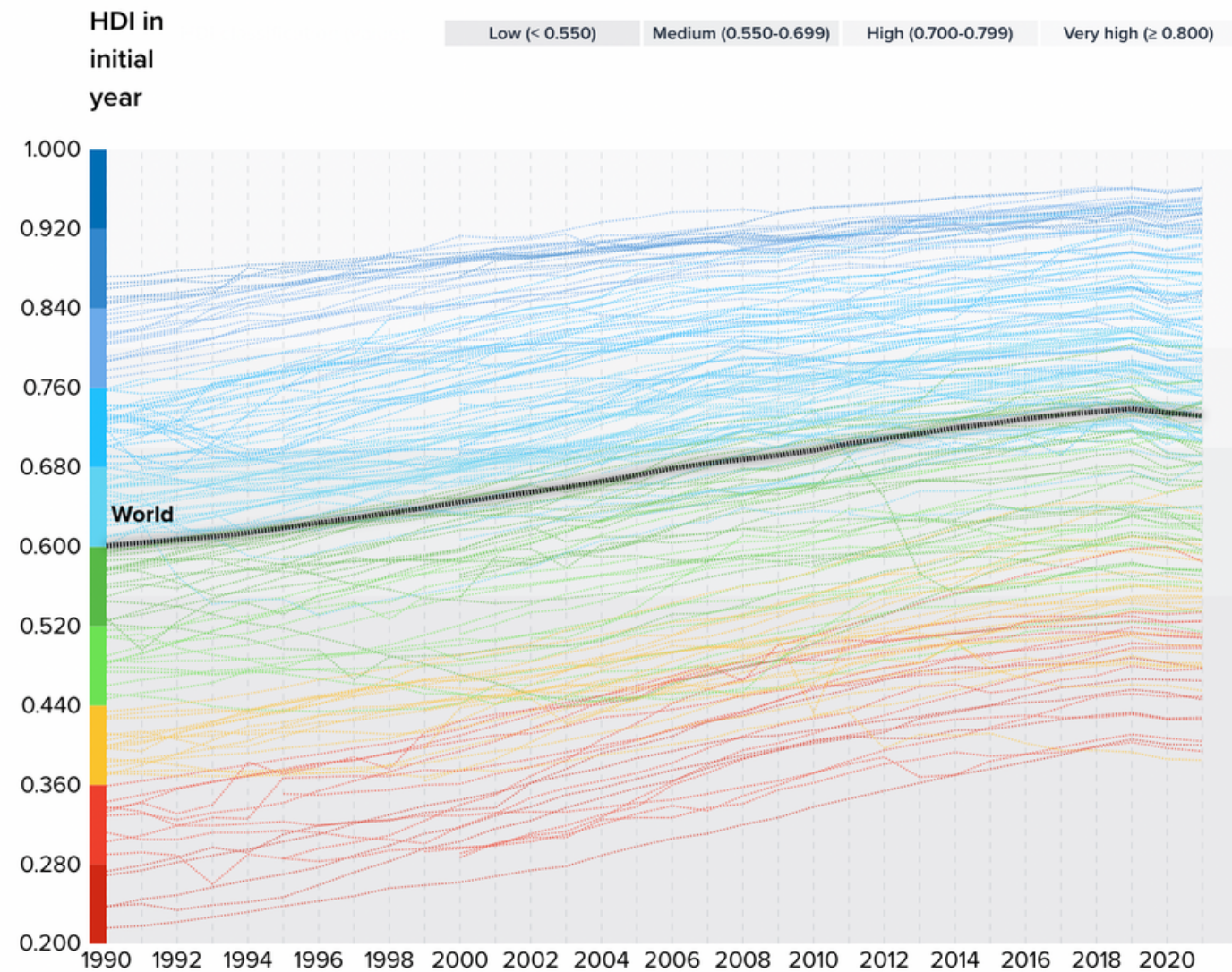
ANTROPOCEN: "WIELKIE PRZYSPIESZENIE" (OD 1950)

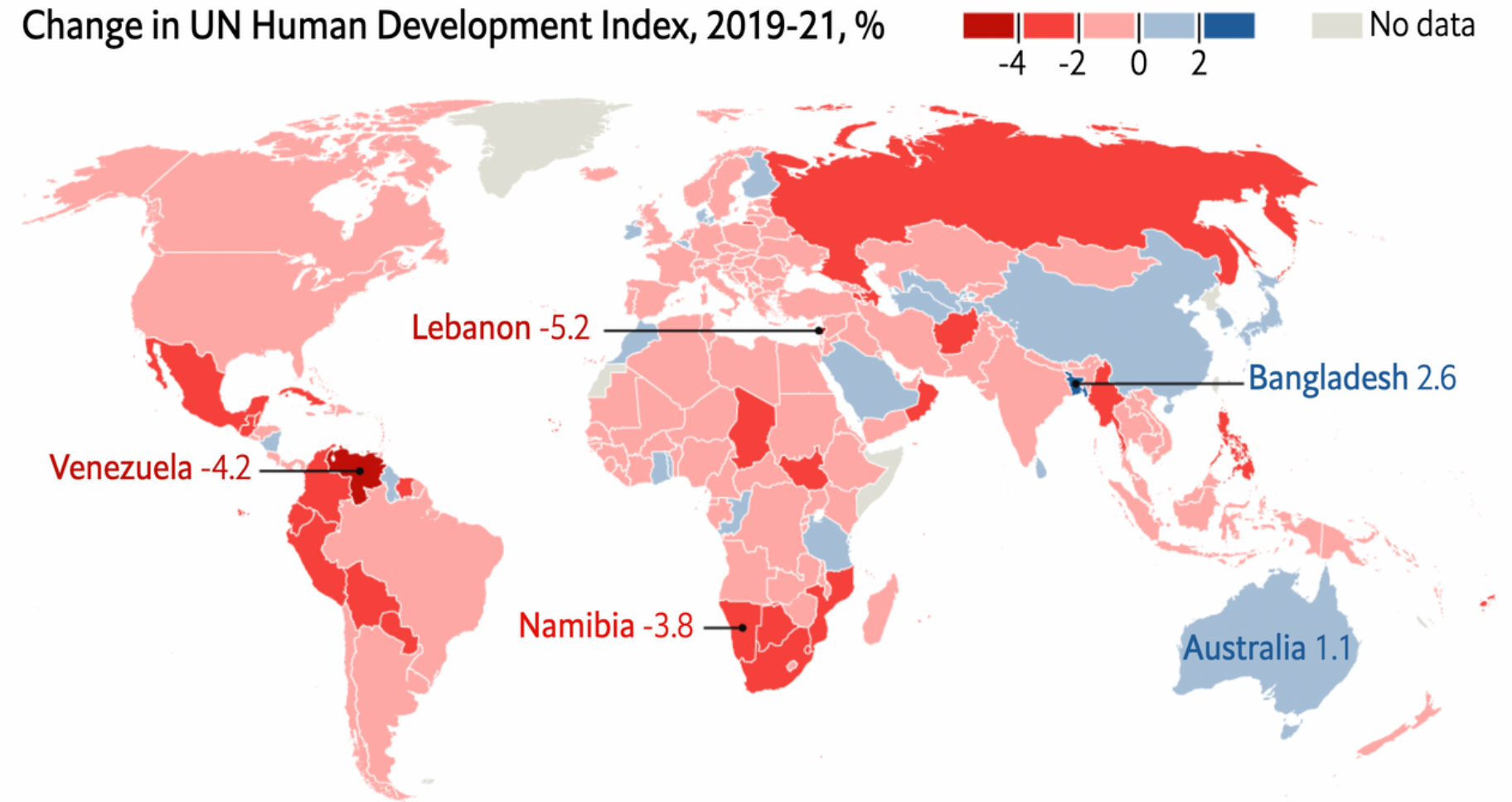
Przez ostatni wiek zmieniło się więcej niż przez całe 250 000 lat historii ludzkości

WSZYSTKO WZRASTA ALE GLOBALNY STANDARD ŻYCIA... SPADA

I przewiduje się, że spadek będzie kontynuowany

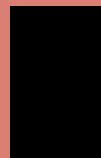

Change in UN Human Development Index, 2019-21, %

Source: United Nations

CZY SĄ GRANICE?

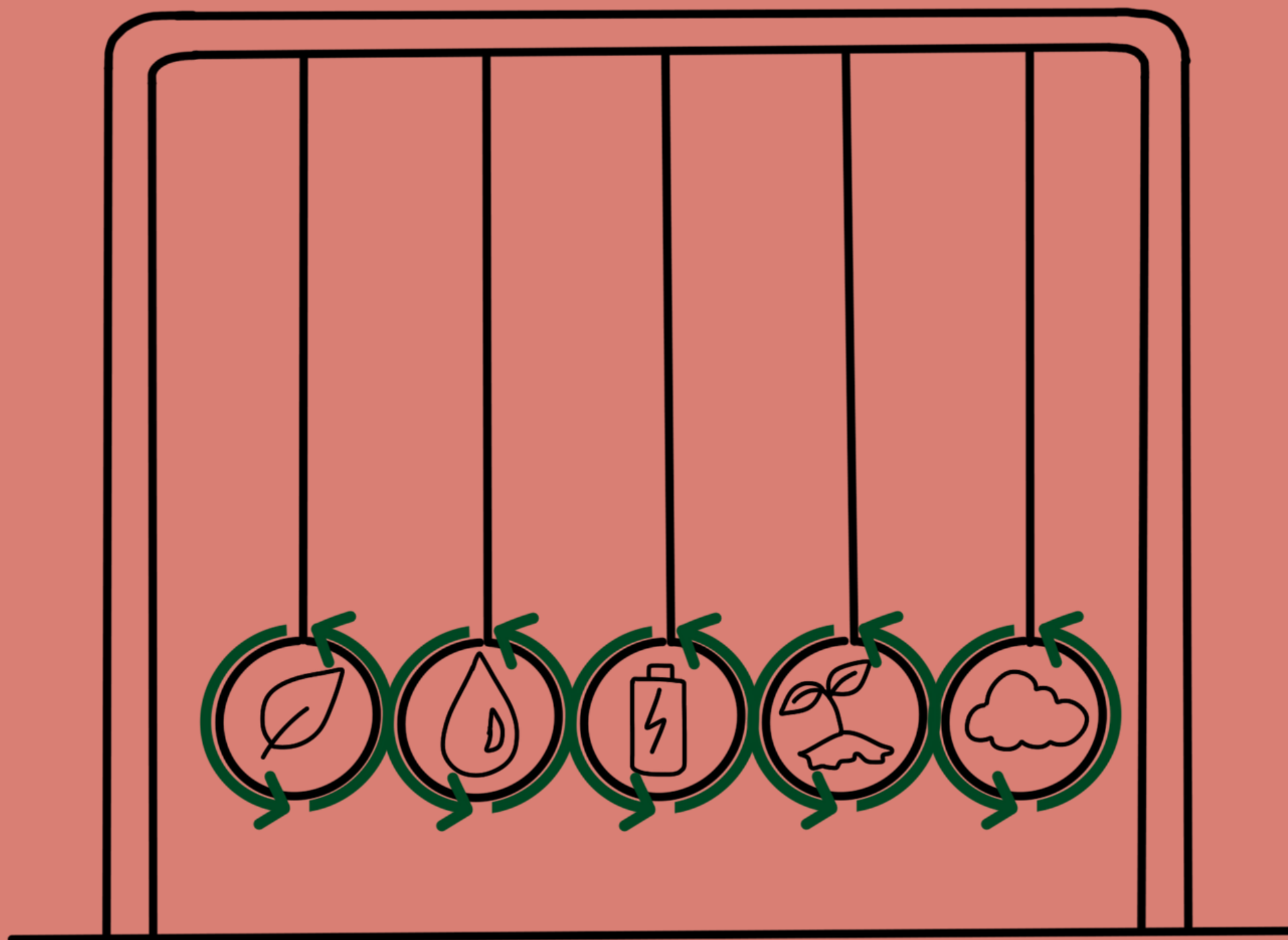
NOWY CEL

■ Zaspokajanie potrzeb wszystkich ludzi, w obrębie zasobów naszej planety

REWOLUCJA PRZEMYSŁOWA

inspiracja: krąg życia

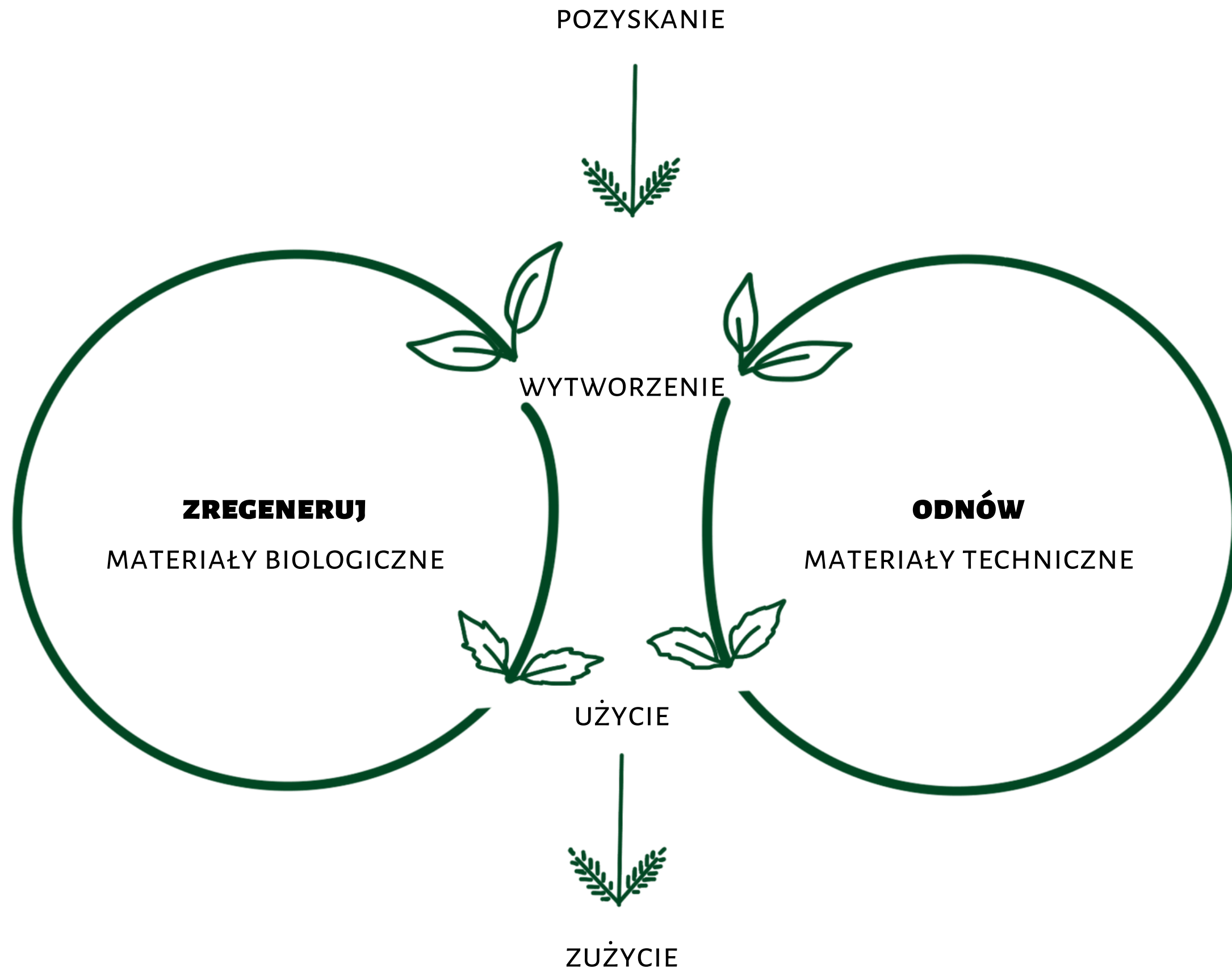
odnawialność

C2C

złoty środek

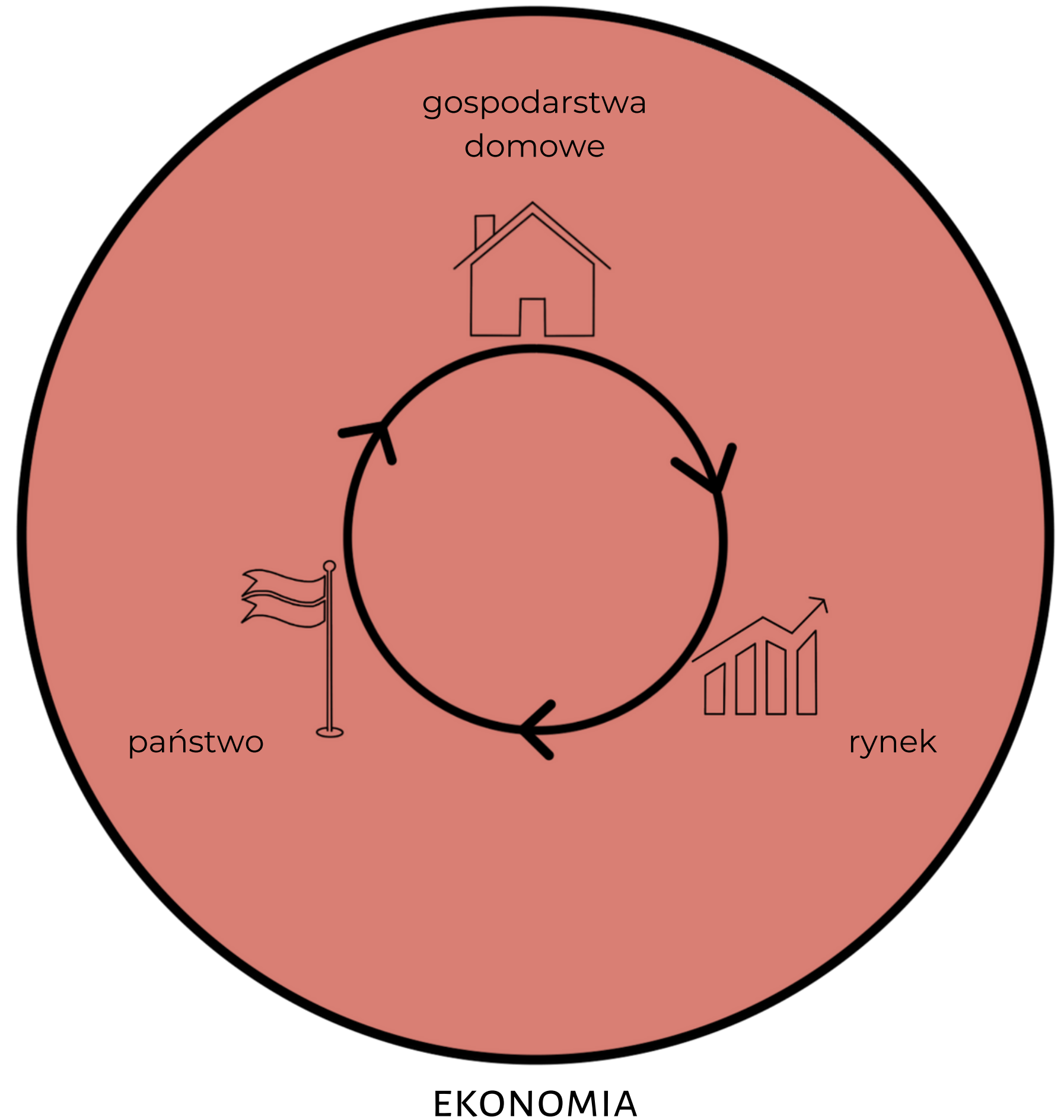
LCA

gospodarka cyrkularna

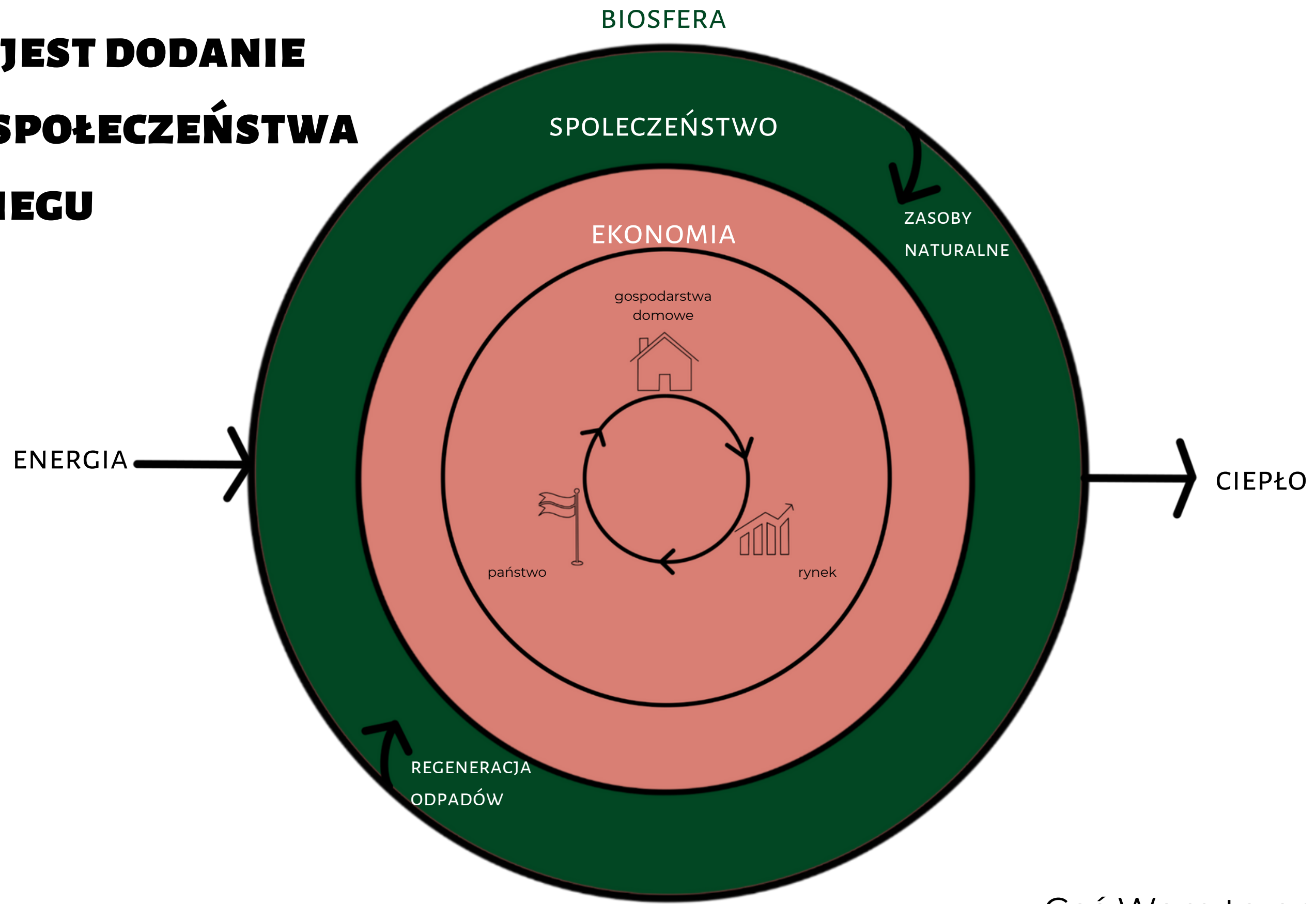
AKTUALNY OBIEG OKRĘŻNY PIENIĄDZA W GOSPODARCE:

Prywatyzacja zysków,
uspołecznienie kosztów (zewnętrznych)

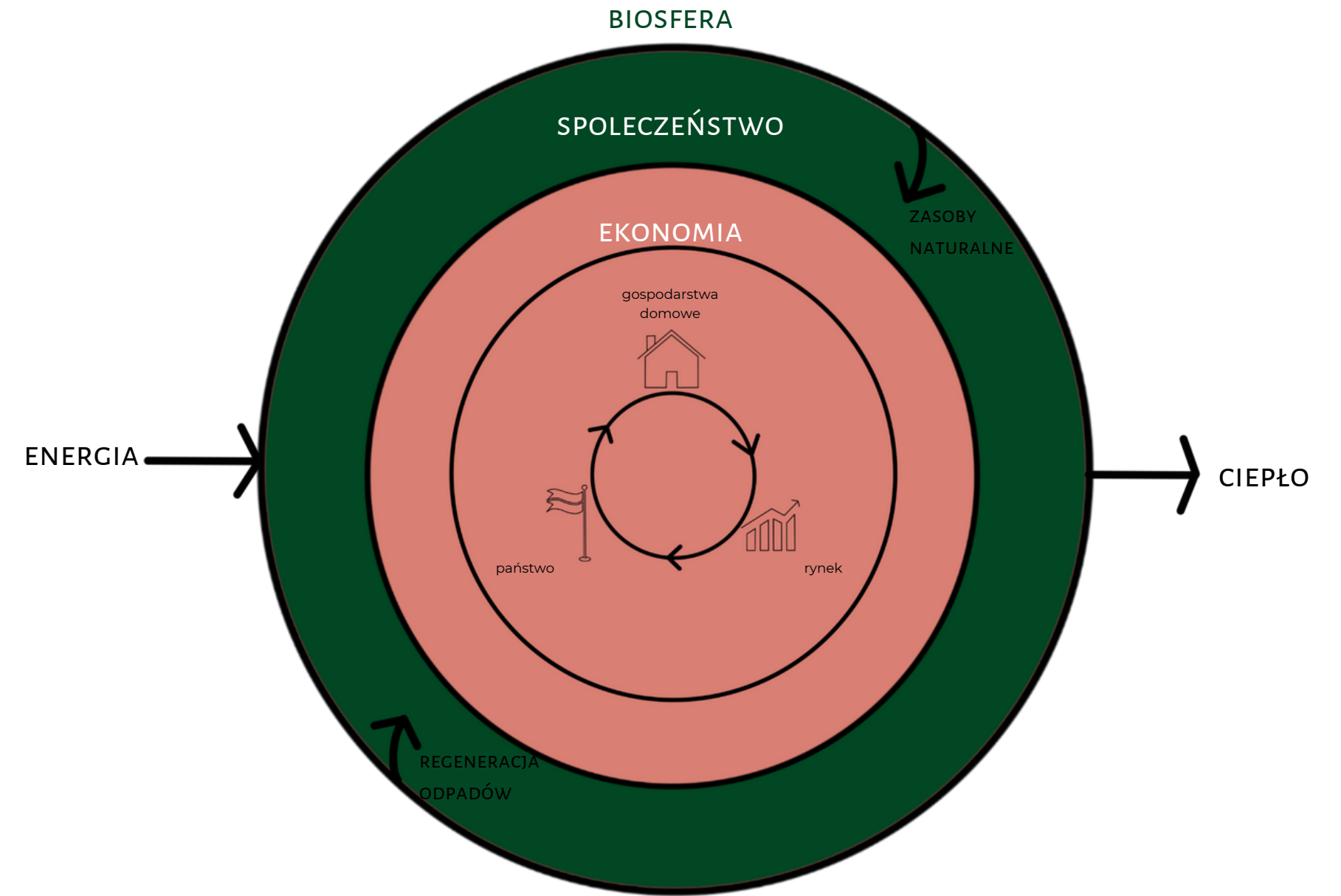
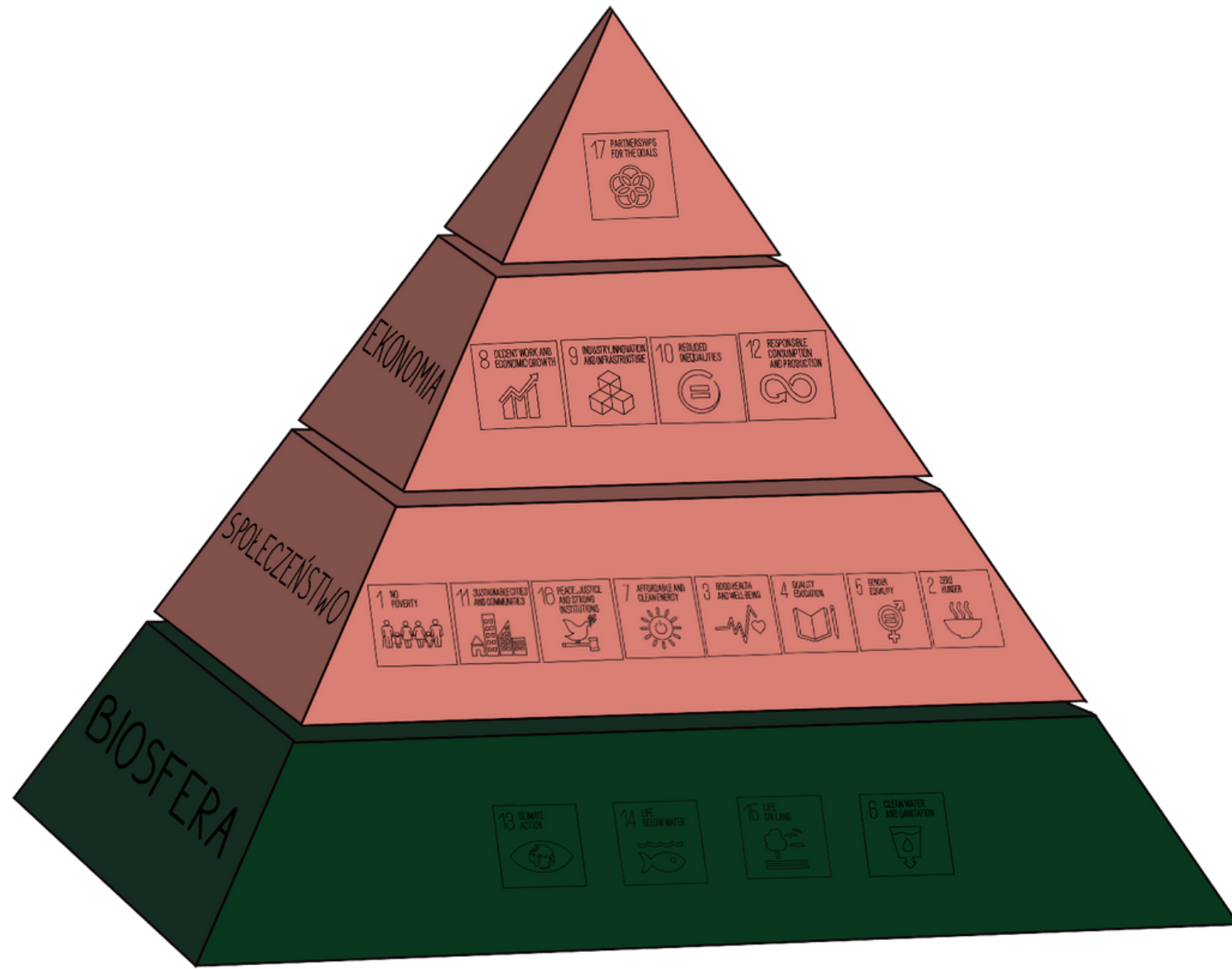

**KONIECZNE JEST DODANIE
BIOSFERY I SPOŁECZEŃSTWA
DO TEGO OBIEGU**

Coś Wam to przypomina?

KAPITAŁ NATURALNY POWINIEN BYĆ POSTRZEGANY JAKO AKTYWA, A NIE USŁUGI

Ludzie jako konsumenci natury

Ludzie jako obywatele

Celem jest maksymalizacja
szybkich zysków

Celem jest optymalizacja i
zapobieganie zniszczeniu

Ignorowanie części środowiska, z których
nie wynikają bezpośrednio zyski

Postrzeganie aktyw naturalnych
jako części planetarnego systemu

Aktualnie skutkuje fragmentacją
środowisk naturalnych

Skutkuje ulepszeniem
stanu natury

Wartość pieniężna łatwa
do oszacowania

O wiele ciężiej oszacować
wartość pieniężną

ZMIANA PARADYGMATU:

ZWIĘKSZENIE PKB → POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA

WIĘKSZY → LEPSZY

ILOŚĆ → JAKOŚĆ

MAKSYMALIZACJA → OPTYMALIZACJA

Nowa gospodarka, w której zużycie zasobów jest ustabilizowane i utrzymywane w ekologicznych granicach, i gdzie cel zwiększenia PKB zostaje zastąpiony celem poprawy życia ludzi.

STRATEGIA NA KLIMAT:

1

SEKTOR ENERGETYCZNY

odejście od paliw kopalnych, dekarbonizacja, poprawa efektywności energetycznej, ogromnie spada cena energii ze źródeł odnawialnych = wykorzystajmy to!

2

SEKTOR PRZEMYSŁU

mniej konsumować, gospodarka cyrkularna, używanie nisko/zeroemisyjnych materiałów

3

SEKTOR TRANSPORTU

zarządzanie popytem: transport bardziej efektywny & mniej potrzebny, dekarbonizacja poprzez technologie wodorowe i elektryfikację

4

SEKTOR URBANISTYCZNY

tereny zurbanizowane potroją się do 2050 = miasto niskoemisyjne: dobrze zorganizowany transport zbiorowy i walka z samochodocentryzmem, kompaktowość = zróżnicowanie różnych funkcji na mniejszych powierzchniach → miasta 15-minutowe, Polska = termomodernizacja budynków, "do 2050 roku, aż 60% emisji z budynków może zostać obcięte"

5

SEKTOR ROLNICTWA, LEŚNICTWA I ZAGOSPODAROWANIA TERENU

konserwacja ekosystemów, ochrona i przywracanie lasów tropikalnych, mokradeł, torfowisk, sawann i łąk; zmiana diety na niskoemisyjną = zmniejszenie pogłowia zwierząt hodowlanych

ZASADY IPCC:

Dysponujemy już technologiami które umożliwiają obcięcie emisji o połowę do 2030 roku, musimy ich tylko użyć!

UNIKAĆ
na przykład: loty

ZMIENIAĆ
na przykład: zmiana diety

ULEPSZAĆ
na przykład: poprawa energetycznej efektywności budynków

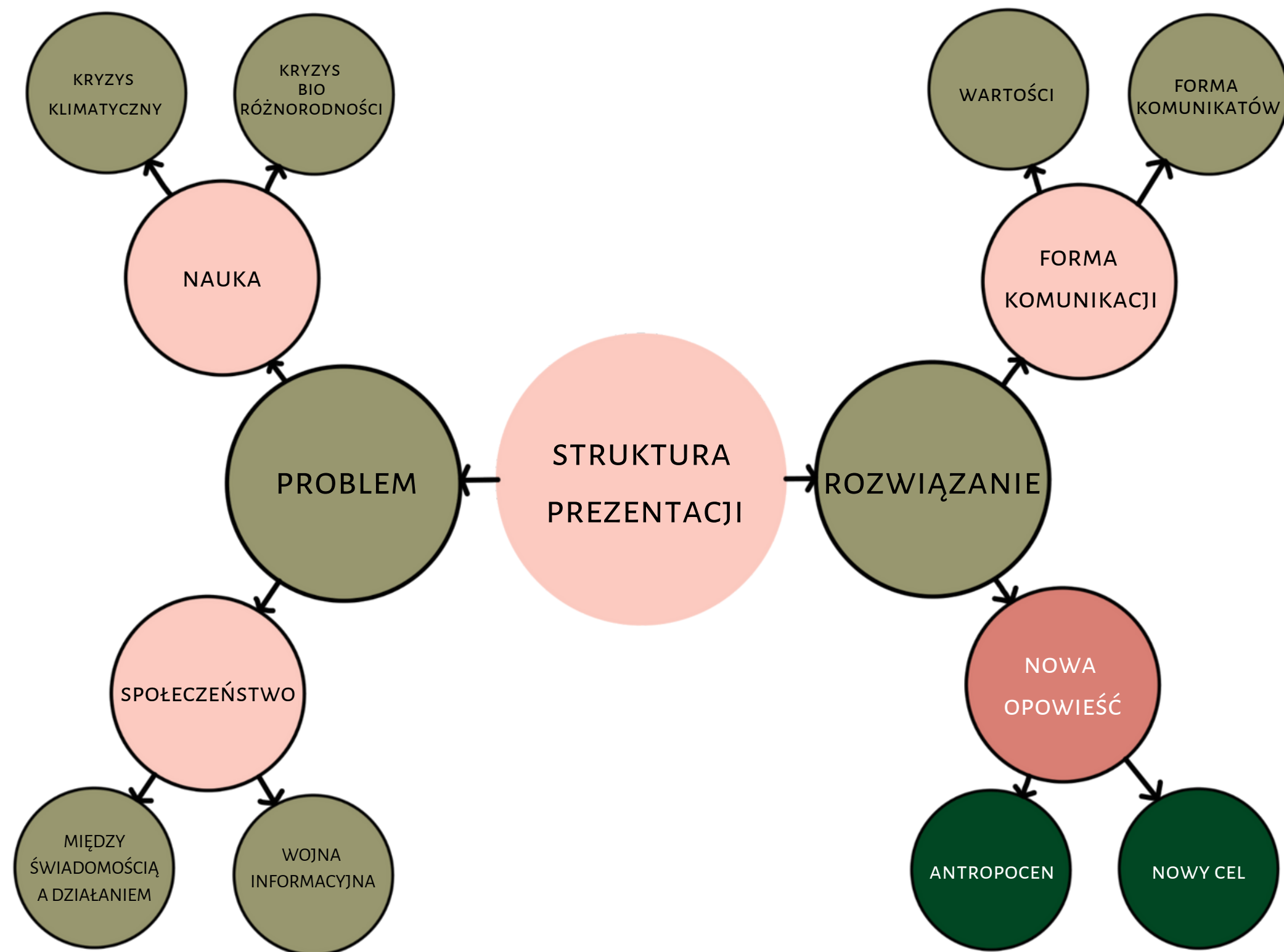
WNIOSKI

TRZEBA NAZYWAĆ OSOBY DECYZYJNE

Warto przypominać interesariuszom, jakie działania leżą w zasięgu ich sprawstwa.

EDUKACJA+ ZASADY

Wprowadzanie zakazów i ograniczeń bez wyjaśnienia czemu mają służyć będzie prowadzić do "sprytu"...

**“ CI, KTÓRZY SĄ NA FALI
MUSZĄ STAĆ SIĘ FALĄ**

